
Mar Torres López

**Caso: La leche materna como terapia complementaria
anticancerígena en una paciente con cáncer mamario**

Trabajo de Fin de Grado en Enfermería

Dirigido por: Sra. Leticia Bazo

Grado de Enfermería

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

Tarragona, 2015

Contenido

Resumen.....	6
Introducción.....	7
Objetivos.....	11
Metodología.....	11
Análisis de los datos.....	13
Resultados.....	17
Discusión.....	19
Conclusiones.....	20
Bibliografía.....	22
Cronograma.....	26
Artículo.....	27
Anexo 1: 1er Texto de contacto de la M.....	57
Anexo 2: Consentimiento Informado para las participantes	59
Anexo 3: Entrevista a la participante M del TFG.....	60
Anexo 4: Entrevista a las madres participantes donantes del TFG.....	61
Anexo 5: Primera entrevista a M.....	62
Anexo 6: Segunda entrevista a M.....	89
Anexo 7: Entrevista madre donante 1.....	109
Anexo 8: Entrevista madre donante 2.....	116

Caso: La leche materna como terapia complementaria anticancerígena en una paciente con cáncer mamario.

Resumen

M es una mujer que la actualidad su profesión es docente en un instituto de la provincia de Tarragona, pero ejerció como matrona en su anterior residencia en el norte de Cataluña. En 2010 se le diagnosticó un cáncer de mama y fue intervenida quirúrgicamente con una mastectomía del pecho izquierdo y una limfedectomía. El siguiente tratamiento fue la quimioterapia y radioterapia. Dos años más tarde se sometió a una reconstrucción de mama. En julio de 2013 se le diagnosticó metástasis ósea con un tratamiento experimental de quimioterapia.

Se podría decir que es un caso «normal» de cáncer de mama. Sólo que la lucha de la M para curarse ha ido más allá de la terapia que la medicina convencional le proporciona. El ansia y la esperanza de curación total lo ha hecho valorar su vida en todos los ámbitos y decidir por aquello que sí puede cambiar: sus hábitos diarios y sus sentimientos. Agasajando el tratamiento oncológico convencional está realizando homeopatía, reiki, yoga, meditación, visualizaciones, plegarias, baños de sal, suplementos de setas anticancerígenos, entre otras.

En su investigación constante averiguó las propiedades anticancerígenas que proporciona la leche materna y optó por seguir también el tratamiento complementario con leche materna de madres donantes.

Se realizan dos entrevistas a M para conocer su proceso de enfermedad y los factores por los cuales M decidió este tratamiento; y a dos madres donantes para conocer también los factores por los cuales deciden ayudar a M.

Introducción

El cáncer de mama es el tumor que se origina al tejido mamario, el cual se divide en dos clases principales según su origen: el carcinoma ductal, el cual se deriva de los conductos galactóforos; y el carcinoma lobulillar, el cual procede de las glándulas lactas. (1-2) El crecimiento del cáncer es diferente según los tejidos y los órganos implicados, se clasifican en crecimiento local, es decir, por invasión directa a otras estructuras contiguas y la piel; en diseminación linfática, por afectación de los ganglios mamarios; y diseminación hematógena, a partir de los vasos sanguíneos otros órganos son afectados.

En la actualidad, se conoce una nueva forma de clasificar el cáncer mamario, a partir de la biología de la célula tumoral, según sí hay presencia o no de receptores hormonales y de proteína HER2: los hormonales, los HER2 positivos, los triple negativos y los positivos para todo.(1) La clasificación que con frecuencia se utiliza es el TNM, la cual se refiere a la medida del tumor (T), a la afectación de los ganglios linfáticos (N) y a la afectación o no otros órganos (M). Las exploraciones físicas como el examen físico, las radiografías de tórax, las mamografías, el TAC de tórax y abdomen y la gammagrafía ósea son necesarias para una clasificación precisa. Según el T, N y M se agrupa con

etapas o estadios: estadio 0 o carcinoma «in situ», donde las células tumorales están concentradas en la pared de las glándulas lactas o de los conductos galactóforos; estadio I, el tumor es inferior a 2cm; estadio II, el tumor mide entre y 5 cm, puede haber o no afectación a los ganglios linfáticos axiales; estadio III con afectación de los ganglios axiales, y/o piel pared torácica; y estadio IV, diseminación del cáncer a otros órganos.(1-3)

M fue diagnosticada de cáncer de mama en 2010, en la actualidad se encuentra en un estadio IV con metástasis ósea. Se conoce que la metástasis ósea es una de las principales metástasis cuando se diagnóstica cáncer de mama, entre un 65-75%. (4)

El tratamiento oncológico se basa según el tipo y estadio del cáncer, sí es sensible a ciertas hormonas o si hay presencia de la proteína HER2. El tratamiento quirúrgico es lo más común, como la quimioterapia, la radioterapia y la hormonoterapia.

M sigue un tratamiento experimental que está en estudio compuesto por tres medicamentos: el Exemestano, inhibidor de la aromatasas; el Everolimus, que interviene a nivel molecular para que las células tumorales no sean resistentes al Exemestano; y LEE006, que interviene a nivel molecular para inhibir la mitosis de las células de rápida reproducción.(5)

Los tratamientos de quimioterapia y los hormonales producen efectos secundarios. El Everolimus consigue unos niveles de toxicidad elevados que afectan a los pulmones derivando a una neumonitis tóxica. Los efectos principales del Exemestano son las náuseas, los mareos, el cansancio y la falta de energía generalizada.(6)

La leche materna es uno de los alimentos más completos y únicos para la especie humana. Numerosas investigaciones desde hace décadas avalan los beneficios de la leche materna para los bebés y para las madres.

Los beneficios para los bebés están asociados a los componentes de esta. Estos componentes están

en suspensión acuosa formando una fuerte interacción entre ellas y son variables según las necesidades del bebé y del niño. El agua, como base de la leche, se combina con las proteínas lácteas y del suero como la alfa-lactalbúmina, la lactoferrina, las inmunoglobulinas, la lisocima y la lipasa estimulada por sales biliares; las grasas; los hidratos de carbono, los minerales, las vitaminas y algunos aminoácidos.(7)

Estos beneficios son la mejora de la digestión; la protección hacia patógenos; las funciones inmunoreguladoras; el refuerzo del sistema inmunológico del bebé potenciando la acción leucocitaria; el correcto crecimiento generalizado del bebé y del niño y en concreto de su sistema nervioso central, visual; la evitación de anemia ferropénica, el desarrollo de la flora intestinal de una forma adecuada para evitar hemorragias por falta de vitamina K. (7)

La madre lactante se beneficia de la lactancia materna ya que evita las hemorragias posterior al parto; se reduce el riesgo de enfermedades como el cáncer de mama, de ovarios y de útero y de infecciones de orina, y ayuda al vínculo con el bebé y su crianza, entre otros. (8)

En los últimos años se han descubierto nuevos beneficios de la leche materna humana pero el más sorprendente es el factor antitumoral que algunos componentes como la lactoferrina, los ácidos grasos poliinsaturados y la alfa-lactoalbúmina.(9-10). Este descubrimiento fue fruto de la casualidad puesto que el equipo de investigación de la Universidad de Lund encabezado por la inmunóloga Catharina Svanborg indagaba en la reacción inmunológica de la leche materna con unas infecciones respiratorias determinadas, obtuvieron de la proteína alfa-lactoalbúmina conjugada con un ácido oleico una molécula que la denominaron HAMLET (Human Alpha-lactalbumin Made Lethal to Tumor Cells) la cual cuando está presente en células tumorales éstas abocan al suicidio celular dejando intacto el tejido circundante sano.(11,12)

A partir de la experiencia de enfermedad de la M y con los diversos tratamientos oncológicos que

recibió, M descubrió en la lectura del libro “ Mis Recetas Anticáncer” de la Dra. Odile Rodríguez(13) los efectos antitumorales de la leche materna y que la propia doctora experimentó los efectos de la leche materna puesto que desarrolló un cáncer de mama y siguió las recomendaciones de la investigación de la Dra. Svanborg y de las sucesivas investigaciones a ésta. M. también investigó las propiedades anticancerígenas de la leche materna a partir de sus investigaciones y de las referencias bibliográficas del libro de la Dra. Fernández. M decidió realizar una red de donación de leche materna con madres lactantes para que su tratamiento diario con la leche fuese cubierto. La red se inició a partir de la difusión de su demanda con correos electrónicos y mensajes de texto telefónicos a personas conocidas, y éstas reenviándolos para que la difusión fuese más extensa y efectiva. Madres lactantes con unas características saludables -que no tomaran ninguna medicación o tóxicos, que las pruebas serológicas de VIH o hepatitis B o C fueran negativas, y que no sufrieran ninguna enfermedad aguda o infecciosa- se pusieron en contacto con M para colaborar en su demanda.

La donación de leche materna en la actualidad sólo se contempla en los Banco de Leche Materna emplazados por la geografía española. Los Banco de Leche son organizaciones sanitarias que proporcionan a los neonatos, sobre todo prematuros(14), que necesiten leche materna, obtenida de madres donantes anónimas con unas características saludables determinadas (15), recogiénola, procesándola y almacenándola. (16,17)

En la actualidad, no se refleja una ley específica sobre la donación de leche materna, pero esta donación va regida por Real Decreto 411/1996, del 1 de marzo, que regulariza la utilización del tejido humano(18) ja que la leche materna se trata de fluidos orgánicos de procedencia humana.

Las donaciones realizadas por las madres lactantes a M no pasa por ningún Banco de Leche, las cuales son directas de madres a M. M sigue una selección de las madres donantes ya que ella

reconoce que la leche materna según la salud de la madre puede repercutir en su salud y por eso realiza un registro de datos de cada madre donante.

Objetivos

Los principales objetivos de la presentación del caso clínico es valorar la autonomía de los pacientes a la hora de escoger su tratamiento para la enfermedad que desarrollan. Los objetivos específicos del trabajo son conocer los factores de la paciente para utilizar la leche materna como terapia complementaria del tratamiento anticancerígeno, conocer los factores de las madres donantes para ayudar a la paciente en su curación del cáncer y valorar las terapias complementarias como ayuda a la curación de los pacientes con cáncer.

Metodología

El caso clínico a investigar a partir de las experiencias, observaciones, percepciones y vivencias de la paciente y de las madres donantes me direccionó hacia la metodología cualitativa y así explicar de una forma holística, y sin deducciones estadísticas, las manifestaciones objetivas se recogían durante el proceso de investigación en una situación determinada y objetiva, donde Álvarez define a la perfección: *“la investigación cualitativa estudia la realidad en su contexto, tal como sucede, intentando interpretar los fenómenos teniendo en cuenta los significados que tienen para las personas implicadas”*.(19)

El trabajo de campo o el método etnográfico es uno de los métodos que escogí para estudiar los

factores de la paciente con cáncer cuando escogió la leche materna como una terapia complementaria en su tratamiento anticancerígeno y los factores de las madres donantes, a partir de la observación participante ya que es el principal método para recoger los datos que se transmite al investigador, y uno de los más utilizados, el cual ocupará un lugar cercano a la fuente de datos para recogerlos de una forma fiable con todos los detalles y así reproducirlos con un estilo denso y rico.

(19) Junto con este método se realizó entrevistas abiertas semiestructuradas que ayudan a acercarlo todavía más a la realidad de cada informante.(20)

Entrevisté a tres informantes, una de las tres informantes es la M y las restantes son madres donantes que viven en las proximidades de Reus.

Contacté con M mediante su número de teléfono que me llegó por un programa de propiedad multiplataforma de mensajería instantánea donde pedía la ayuda de mujeres lactantes para su curación. (Anexo 1)

Para llevar a cabo las entrevistas con las dos madres donantes, la M fue la figura mediadora, es decir, la portera, que hizo de enlace entre las madres donantes y yo. Primero las informé en una reunión individual y familiar sobre la investigación, facilitándolas el consentimiento informado y la protección de datos (Anexo 2), las cuales firmaron.

Las sucesivas reuniones con las madres donantes se realizaron en lugares neutros y familiares, puesto que permitía que la observación participante fuera real y concisa. El tiempo de duración de la entrevista (anexo 3) era máximo de 45 minutos y se efectuaron dos entrevistas, una a cada una de las madres.

La duración de las entrevistas (anexo 4) con la M fueron de hora y media. Se ejecutaron dos entrevistas en lugares familiares y íntimos. En la primera entrevista la M me proporcionó la documentación que ha recopilando durante el año y medio de donaciones recibidas de leche

materna donde consta una ficha con el seguimiento de cada donante con los datos personales, antecedentes médicos, fechas de donaciones, cantidad de leche donada. Las entrevistas fueron recogidas mediante grabaciones de voces y durante el tiempo de las entrevistas anoté mis observaciones en el diario de campo.

La recogida de datos se realizaron por orden cronológico como marcaba el cronograma y el análisis de los datos se basó a partir de las transcripciones realizadas y los datos recogidos en el diario de campo, donde establecí en un principio unos códigos establecidos en una primera lectura, y con la segunda lectura tuve en cuenta los códigos emergentes.

Al final del análisis organicé los temas seleccionados y los definí para llegar a la conclusión y poder dar un sentido en el contexto escogido previamente.

Análisis de los datos

A partir de las preguntas que se realizan a las madres donantes desde la entrevista semiestructurada, en la primera lectura establezco unos códigos establecidos, y en la segunda, tengo en cuenta los códigos emergentes. Se cruzan los dos análisis para determinar un mismo criterio o varios criterios a la hora de responder la pregunta de la entrevista realizada a cada madre.

La primera pregunta se centra en el tiempo de lactancia que realizando han realizado las madres, las dos madres donantes responden que son lactantes con una lactancia prolongada más allá del tres años.

En la segunda pregunta donde se pide la justificación de amamantar a sus bebés las madres responden que es natural y normal, con la puntualización que es una acción instintiva y fácil de llevar a cabo.

Las dos participantes supieron del caso de la M y su necesidad de leche materna para su terapia complementaria anticancerígena mediante un grupo de apoyo a la lactancia materna de la ciudad de Reus y cuando conocieron a M decidieron ayudarla con su leche.

Las dos conocen la experiencia de la M con el cáncer a través del grupo de apoyo a la lactancia materna y porque ella misma cuando se conocieron se lo explicó todo. Este acercamiento de la M a las madres dadoras hace que profundice a una relación personal e intransferible.

La decisión de las participantes a ser donantes de su leche a M fue a partir de la necesidad de ayuda que ellas querían ofrecerle ya que la personalidad de M fue una parte importante de sus decisiones. La describen como una persona fuerte, valiente, sencilla, respetuosa, humilde y agradecida, y en este agradecimiento emerge el valor de «regalo» a la leche que dan a M. Las mujeres se sienten agradecidas por la vivencia que están experimentando al igual que M, ellas consideran, cómo he comentado con anterioridad, que es un regalo que están dando a M y a ellas mismas, pero el dar es mucho más grande que el recibir, es ayudar por ayudar sin pedir nada a cambio. Este tipo de intercambio de vivencias y de experiencias hacen que las donantes sientan que M forma parte de sus vidas, al igual que la M también siente lo mismo hacia las madres donantes. Afirman que la donación de leche no sólo se queda con dar, los sentimientos florecen desde que supieron el caso de la M, siguiendo con el día que la conocieron y desde entonces, las dos han establecido un vínculo muy especial y único para toda la vida con el significado de la amistad. Una de las donantes comentaba que antes de conocer a M sintió miedo de este vínculo por lo que pudiera pasar: «[...] me daba miedo crear este vínculo y que se pierda con una posible muerte...y que me afectara[...]» (Me, madre donante de Reus).

Las investigaciones que se han realizado y publicado sobre el poder anticancerígeno de la leche materna no supone un motivo de base para ayudar a M en su curación y demanda, conocen algún

artículo pero no han profundizado sobre la información «[...] si le va bien, perfecto! Y si no, no pasa nada! [...]»(Na, madre donante de Reus). Sí que tienen en cuenta cómo es de beneficiosa para sus bebés y contribuye a su salud, por eso creen también en la curación de la M con la leche materna. «[...] Porque si dicen que es tan buena para el niño, que tantas células buenas traen, o células madres,[...] Yo creo en el poder de curación de la leche materna. [...]»(Me, madre donante de Reus).

En la entrevista semiestructurada que se realiza a la M se realiza una primera lectura para establecer unos códigos establecidos que con la segunda, establezco los emergentes.

En la primera pregunta donde exploro su proceso de enfermedad, considero que es importante la evolución de la propia enfermedad y la experiencia porque repercute en los sentimientos que experimenta y en las decisiones que va tomando en cada momento. Durante su proceso de enfermedad M expresa sentimientos relacionados a la vergüenza, a la no aceptación, a situaciones traumáticas, al engaño, y a la muerte y al luto, conforme la enfermedad iba evolucionando y relacionada a los diferentes tratamientos que ella recibía de la medicina convencional. Su afán de superación la trae a investigar y encontrar alternativas o complementos en su tratamiento convencional puesto que cree que los efectos secundarios de estos son perjudiciales para ella misma y por el cáncer que sufre. “[...]Los efectos secundarios eran muy fuertes, la quimioterapia traspasó la barrera hematoencefálica y tuve pérdidas de memoria, lapsus [...]”(anexo 5)

Durante el tiempo de investigación y de encontrar un tratamiento afín en sus demandas y necesidades ha observado la importancia que el profesional sanitario sea respetuoso con sus demandas.

El luto y la muerte están presentes desde que la intervienen para realizar la mastectomía y perdura un largo tiempo hasta que ella decide vivir. Esta decisión de vivir repercute también en las relaciones familiares y de amistades, que con anterioridad alguna relación ya había sido recuperada, puesto

que la propia familia observaba que la M se “dejaba morir” y esta situación entristecía a las personas que acompañan a M en su vida. “[...]Yo no me daba cuenta pero me estaba despidiendo, yo iba a morirme, yo he sentido de cerca la muerte, y yo lo he visto...que me moría, que yo he aceptado esta muerte y que ya no le tengo miedo, y ...que no pasa nada! Que no pasa nada! Ya no... al principio te cuesta mucho, pero ya no, es una aceptación! Y la voces! Y estás allá![...]”M (anexo 5)

Cruzando la respuesta de M con los datos de las entrevistas de las madres dadas, ellas son informadas por la propia M de su enfermedad y de la evolución, y por eso, como ellas expresan, hay un “vínculo especial” por su fuerza de querer vivir y curarse. En cada noticia que M informa a las madres donantes de la evolución de la enfermedad y de su estado de ánimo, ellas se preocupan y en cada informe positivo ellas se alegran y si es negativo, la animan para seguir adelante en su trabajo de curación. Por eso, M en los momentos de flaqueza, de momentos “bajos” ella piensa en todas las madres donantes que la han ayudado y la ayudan para seguir con energías renovadas y optimismo en su proceso de curación.

Su estilo de vida cambió durante la evolución del cáncer y de las investigaciones que ella realizaba y de la información que ella recibía, desde la alimentación, que antes del diagnóstico de cáncer ella ya realizaba una alimentación sana y equilibrada, pasando por terapias alternativas como la meditación, el yoga y los masajes terapéuticos que recibía de su hija fisioterapeuta. Y esto le aportaba un estado de ánimo activo para afrontar su enfermedad con positividad y energías renovadas.

El contacto realizado con las madres donantes, y en concreto con las dos madres entrevistadas, surgió a partir de una idea de una amistad de M, fue a partir de un mensaje de móvil. Las dos madres recibieron este mensaje redactado por M y que procedía de una asociación de madres que apoyan la maternidad. M conoce en persona a las madres que colaboran en este trabajo ya que es

ella en persona quien recoge la leche que le dan, pero no en todos los casos de donación no ha conocido las madres puesto que ha habido madres anónimas que han ayudado a M a obtener su cantidad diaria necesaria para el tratamiento complementario antitumoral con la leche materna. Por esta cuestión, ella siente gratitud por cada madre que le ha proporcionado su leche cuando se toma la cantidad diaria recomendada por la Dra. Fernández en el libro “Mis recetas anticáncer”. Aun así, el sentimiento de las madres hacia M desde que la conocieron también es de gratitud puesto que la relación que han establecido con ella ha significado una nueva visión de vida por su condición de superación de su enfermedad y cómo ha trabajado para conseguir un tratamiento complementario y alternativo en su tratamiento oncológico, el cual también lo buscó porque consideraba que los tratamientos que le ofrecían no eran los idóneos para disfrutar una buena calidad de vida.

Ella cree en el poder de curación que posee la leche materna a partir de las investigaciones que se han realizado y que ella consiguió en su investigación y el conocimiento de la experiencia de la Dra. Odile Fernández. Las madres donantes conocen las investigaciones sobre el poder antitumoral, pero, como ya me referí con anterioridad, ellas dan su leche a M para ayudarla, por el sentimiento de altruismo que surge desde la demanda de M, y no por las investigaciones realizadas.

Resultados

Durante el proceso y evolución del cáncer de la M ella consigue escoger el tratamiento por su enfermedad, donde su autonomía como paciente(22) queda reflejada en cada decisión que toma desde la decisión de tomar o no un tratamiento convencional oncológico, de realizar según que pruebas que ella considera que son perjudiciales para su salud ya malograda por el cáncer, o de realizar otros tratamientos complementarios como tomar leche materna de madres donantes o seguir

un tratamiento homeopático oncológico. Sus decisiones en los tratamientos y en las pruebas fue juzgadas por los algunos profesionales sanitarios, pero la voluntad de M de encontrar el mejor tratamiento para ella le hizo relacionarse con otros profesionales sanitarios que la ayudaron y respetaron sus decisiones.

Los factores de la M para utilizar la leche materna como tratamiento complementario son el poder antitumoral que conoce a partir de las investigaciones que ella recoge de la información que extrajo del libro de la Dra. Fernández(12,13); la experiencia de la propia Dra. Fernández con el tratamiento de leche materna que ella realizó cuando fue diagnosticada de un cáncer de mama; y su autonomía para decidir qué era el mejor tratamiento por su curación; siendo el principal factor y que resume todos los anteriores es su curación del cáncer.

Los factores de las madres donantes para ayudar a M porque obtenga su dosis diaria de leche materna son el altruismo, la ayuda desinteresada hacia M y el vínculo que se genera a partir del primer contacto con la paciente. El altruismo es un valor que se caracteriza en las donaciones de cualquier ámbito, la donación en sí misma es el acto por excelencia en el ser humano porque sin ningún interés a cambio da aquello que es necesario por la otra persona. La ayuda que las madres donantes proporciona a la paciente es desinteresada y sólo se la proporciona el sentimiento de placer por la ayuda que ofrecen a M.

Para las madres donantes no es relevante el poder antitumoral de la leche materna porque ellas ya consideran que la leche materna es un alimento completo y con una gran variedad de propiedades curativas o preventivas.

El estado y la seguridad de las personas con los tratamientos médicos son una de las premisas como enfermeros. En alguna circunstancia, tanto por la propia experiencia o por aquella que ha llegado desde el exterior, no se valora las propiedades de las terapias complementarias puesto que se

generaliza que como única y absoluta medicina es la convencional. Más allá de entrar en debate, si es o no efectiva la medicina alternativa, el deber de los enfermeros es escuchar las demandas de las personas, en este caso concreto serían las demandas de M, y si la información es limitada en este aspecto, sobre la medicina alternativa y complementaria, buscar la información veraz y derivar al profesional de referencia si fuera el caso. En las personas con cáncer su sensibilidad es extrema en su proceso de enfermedad por las circunstancias físicas y psicológicas que comporta la experiencia, puesto que saben que hay un porcentaje de enfermos que mueren. Ellos quieren ser partícipes de su enfermedad y por eso me a de acompañar con respeto sus decisiones hacia su salud.

Discusión

Según la autora de la primera investigación sobre el poder antitumoral de la leche materna, la Dra. Svanborg(11) la leche materna contiene una proteína llamada HAMLET (Human Alpha-lactalbumin Made Lethal to Tumor Cells) que es la conjugación de la alfa-lactoalbúmina con ácido oleico, la cual ante células tumorales, estas se precipitan al suicidio celular estela intacta el tejido circundante sano. M supo de esta investigación pero no sólo se ha obtenido este resultado con la investigación de la Dra. Svanborg, en la revisión que realiza el Dr. Mossberg con sus colaboradores(23) pone a la luz la complejidad de la estructura y la función de HAMLET conjuntamente con el ácido oleico y el poder antitumoral, llegando a la confirmación que la leche materna que toma M como tratamiento complementario es efectivo y reafirma su convencimiento que su curación será efectiva, y es necesario resaltar los resultados efectivos en el tratamiento y en la prevención que se realizó sobre el cáncer de colon en el estudio de la dra. Puthia y sus colaboradores en la Universidad de Lund(24).

Conclusiones

El caso de M es novedoso y atractivo por su singularidad: la utilización de leche materna para un tratamiento complementario antitumoral en un cáncer de mama diagnosticado en 2010 –con metástasis ósea –, y por las evidencias que esto comporta en la ciencia médica. Son conocidas las propiedades de la leche materna para los bebés y los niños, pero el poder antitumoral en cánceres como testimonió en sus investigaciones la Dra. Svanborg en la Universidad de Lund fruto de la casualidad. A partir de sus investigaciones se han producido diferentes testigos sobre las propiedades anticancerígenas de la leche materna y uno de este testigos fue una dra. española, Odile Fernández, que con su experiencia con un cáncer mamario, el tratamiento con leche materna de madres donantes y su curación, publicados en su libro y blog (12,13), incita a M a realizar el mismo tratamiento con leche materna agasajando su tratamiento oncológico convencional. Los resultados obtenidos a partir de la metodología cualitativa donde se realiza entrevistas semiestructuradas a M y a las madres donantes, para hacer visible los factores por los cuales M opta por un tratamiento complementario con leche materna y los factores por los cuales las madres donantes deciden dar su leche a M, demuestran que los sentimientos, las vivencias y las relaciones están muy marcados en los factores de cada una de las participantes. En orden de importancia el primer factor con el cual la M decide la leche materna como terapia complementaria es su deseo de curación, y agasajando estos principal factor se observan que el poder antitumoral de la leche materna, la experiencia de la Dra. Fernández con la leche materna y el cáncer mamario que desarrolló y su posterior curación y la autonomía como paciente para encontrar el mejor tratamiento por su enfermedad, son los factores más relevantes en esta investigación.

Los factores con que las madres donantes dan su leche a la M es la necesidad de ayuda, ellas sólo por el hecho de ayudar a M se les despierta un sentimiento de bienestar y satisfacción, el altruismo

vivido desde el simple hecho de dar su leche a una persona que lo necesita. Por eso mismo, se debe incidir que por el simple hecho de ser madres lactantes ya están proporcionando a sus hijos el valor del altruismo: la propia acción de amamantar a un bebé. Las madres lactantes no consideran importantes las investigaciones realizadas en la leche materna y el poder antitumoral que posee, tienen conciencia de esta información pero no es relevante a la hora de la donación de su leche.

Durante los meses de entrevistas y recogida de datos se ha obtenido información que M ha proporcionado sobre los marcadores tumorales de las pruebas que le han realizado. Estos datos no afectan al trabajo de investigación sobre los factores porque las madres lactantes han donado su leche, pero sí que es relevante en el factor por el que M sigue el tratamiento. Pero, es de interés saber que las tres últimas pruebas realizadas, dos de ellas los marcadores tumorales bajaron en consideración y, por eso, se remarcaría la importancia de las investigaciones realizadas con la leche materna por la Dra. Svanborg.(11) y que se tenga en consideración por futuras investigaciones en el campo de la leche materna, en el campos de los tratamientos oncológicos y en el campo de la pediatría.

Las experiencias de vida como de enfermedad, las relaciones establecidas durante estas experiencias, sea con la familia o con las amistad o sea con el personal sanitario que atiende durante la evolución de la salud de la persona, nos ha de poner en situación como futuros enfermeras. Todo aquello que experimenta una persona en este proceso, inserta a un nivel único: si la experiencia es más positiva su nivel de satisfacción se eleva y su estado de ánimo, también: y su proceso de enfermedad/curación se acorta para llegar a un estado de bienestar, sea cual sea el final de la enfermedad. Por eso, que la propia persona incida y se implique en los tratamientos que se le administrará o que ella misma tomará por consejo facultativo, es importante para el profesional que lo atiende y para la persona, puesto que está siendo valorada como persona y como paciente. El arte de cuidar, el “caring”, nos acerca a la parte más espiritual y ecológica del cuidado(25) para

establecer con las personas un interrelación de proximidad para que sea una herramienta terapéutica puesto que todos los fenómenos que experimenta cada una de las partes internan en el cuidado.

Valorando cada demanda de las personas en su contexto de vivencia nos ayuda a nosotros mismos como profesionales sanitarios a entender nuestro cuidado y la persona que lo recibe. M ha optado por una alternativa a los ofrecimientos del personal sanitario sobre los tratamientos oncológicos, su experiencia de vida le ha hecho investigar, indagar y encontrar aquel tratamiento con el que se siendo segura y confía en su eficacia: la leche materna. Y sólo por el simple o complejo hecho de su determinación para encontrar el mejor para ella es loable y admirable, y un ejemplo a seguir. Nosotros, como futuros enfermeros, hemos de seguir nuestra voz de la experiencia para encontrar el mejor cuidados para las personas a partir de su voz.

Bibliografía

1. Aecc Contra el cáncer[Internet]. Madrid: aecc; c2014 [actualitzación 2014; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en : <https://www.aecc.es/SobreElCancer/CancerPorLocalizacion/CancerMama/Paginas/quees.aspx>
2. Medline Plus [Internet]. Bethesda: U.S. National Library of Medicine ; c1997-2014 [actualitzación 2014; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en : <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/ency/article/000913.htm>
3. Instituto Nacional del Cáncer. Bethesda: l'Institut; [consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en : <http://www.cancer.gov/espanol/tipos/seno>

4. Vicent S., Luis-Ravelo D., Antón I., Hernández I., Martínez S., Rivas J. de las et al . Las metástasis óseas del cáncer. Anales Sis San Navarra [revista en la Internet]. 2006 Ago [citado 2014 Nov 30] ; 29(2): 177-187. Disponible en: http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1137-66272006000300002&lng=es. <http://dx.doi.org/10.4321/S1137-66272006000300002>
5. CedimCat. Centre d'Informació de Medicaments de Catalunya [Internet]. Barcelona: El Centre; c2011 [actualitzación 2010; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en: <http://www20.gencat.cat/docs/cancer/MERY/FARMACS/FARMACS/Exemesta.pdf>
6. Medline Plus [Internet]. Bethesda: U.S. National Library of Medicine ; c1997-2014 [actualitzación 2014; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en: <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/druginfo/meds/a609032-es.html>
7. Universidad de Buenos Aires [Internet]. La Universidad: Buenos Aires; c2010 [consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en: http://www.fmed.uba.ar/fundalac/tips/compo_lm.htm
8. La Lliga de la llet [Internet]. La Lliga: Barcelona; c2011 [consultada el 20 de noviembre de 2014]. Disponible en: <http://www.lligadelallet.com/wp-content/uploads/2011/05/Els-beneficis-de-lalletament-matern.pdf>
9. Vía Láctea [Internet]. La organización: Zaragoza; c2014 [consultada el 2 de noviembre de 2014]. Disponible en: <http://www.vialactea.org/noticia/leche-materna-y-c%C3%A1nce>
10. Guía de lactancia materna: Composición inmunológica de la leche materna [Internet]. [Consultada el 2 de noviembre de 2014]. Disponible en: <https://guiadelactanciamaterna.wordpress.com/lactancia-materna/composicion-inmunologica-de-la-leche-materna/>

11. Svanborg C , Agerstam H, Aronson A, Bjerkvig R, Düringer C, Fischer W, Gustafsson L, Hallgren O, Leijonhuvud I, Linse S, Mossberg AK, Nilsson H, Pettersson J, Svensson M. HAMLET kills tumor cells by an apoptosis-like mechanism--cellular, molecular, and therapeutic aspects. *Adv Cancer Res.* 2003;88:1-29
12. Mis Recetas Anticáncer: Leche materna contra el cáncer [Internet]. [Consultada el 2 de noviembre de 2014]. Disponible en: <http://www.misrecetasanticancer.com/2014/02/leche-materna-contra-el-cancer.html>
13. Rodríguez O. Mis recetas anticáncer. Barcelona: Urano; 2013
14. Verd S, Botet F, Calvo J, Moliner E, Gayà T. La llet de banc en l'alimentació dels prematurs. *Pediatr Catalana* 2011; 71: 100-103
15. Sierra G, García N, Escuder D, Vázquez S, Cabañes E, Pallás C. Características de las mujeres donantes de un banco de leche materna y relación con el tiempo de donación. *Anales de pediatría* 2014; 80(4): 236-41
16. Banc de Sang [internet] La Organización: Barcelona; c2015 [consultada el 2 de febrero de 2015]. Disponible a: <http://www.bancsang.net/donants/banc-llet-materna/>
17. La Asociación Española de Bancos de Leche Humana [internet] La Organización: Palma de Mallorca; [consultada el 2 de febrero de 2015]. Disponible en: <http://www.aeblh.org/index.html>
18. Real Decreto 411/1996, de 1 de marzo, por el que se regulan las actividades relativas a la utilización de tejidos humanos. *BOE* 73 (23 de marzo de 1996); 11246-11253
19. Álvarez, JL. Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología. Barcelona: Paidós; 2005

20. Pujadas J, Comas D. Etnografía. Barcelona: Girona Editorial UOC; 2010
21. Cuesta CDL. Naturaleza de la investigación cualitativa y su contribución a la práctica de enfermería. *Metas de Enfermería* 2006; 9 (5): 50-55
22. Ley 21/2000, de 29 de diciembre, sobre los derechos de información concerniente a la salud y la autonomía del paciente, y a la documentación clínica. DOGC 3303 (11 de enero de 2001); 464-467
23. Mossberg AK, Hun Mok K, Morozova-Roche LA, Svanborg C. Structure and function of human alpha-lactalbumin made lethal to tumor cells (HAMLET)-type complexes [Internet]. *FEBS J.* Nov 2010 [consultada el 5 de febrero de 2015] ; 277(22): 4614-25. Disponible en: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20977665>
24. Puthia M, Storm P, Nadeem A, et al. Prevention and treatment of colon cancer by peroral administration of HAMLET (human α -lactalbumin made lethal to tumour cells). *Gut* 2014; 63: 131–142
25. Urra E, Jana A, García M. Algunos aspectos esenciales del pensamiento de Jean Watson y su teoría de cuidados transpersonales. *Cienc. Enferm.* [revista en la Internet]. 2011 Dic [consultado el 5 de febrero de 2015];17(3):11-22. Disponible en: http://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S071795532011000300002&lng=es

Cronograma

Cas: La llet materna com teràpia complementària anticancerígena en una pacient amb càncer.

CRONOGRAMA		Mesos 2014/2015											
		Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny			
Descripció													
Redacció justificació													
Redacció objectius													
Recerca bibliogràfica													
Contacte amb mares donants													
Recollida documentació													
Firmar consentiment informat													
Entrevistes amb M													
Entrevistes mares donants													
Transcripció entrevistes													
Anàlisi de dades													
Recollida de dades													
Entrega de treball													
Redacció article revista													
Defensa del TFG													

Artículo

Revista Aquichan

Esta revista es propiedad de la Universidad de la Sabana. El motivo de elegir esta revista es por su interés por divulgar el conocimiento y la práctica de la enfermería a nivel, al igual que otras disciplinas afines a la enfermería.

En enlace para acceder a la revista es <http://aquichan.unisabana.edu.co/index.php/aquichan/index>.

Está dirigida a profesores, estudiantes y personal exterior a la universidad que deseen profundizar sobre los conocimientos científicos y de instigación para un desarrollo profesional óptimo.

Es una de las revistas de enfermería de ámbito mundial multilingüe con un alto índice de impacto y indexada por las principales páginas de repercusión científica y de investigación.

Caso: La leche materna como terapia complementaria anticancerígena en una paciente con cáncer mamario

Case: The breast milk as supplementary anticancer therapy in a patient with breast cancer

Caso: O leite materno como terapia complementar anticâncer em um paciente com câncer de mama

Trabajo de Fin de Grado

Autores:

Mar Torres López

estudiante de 4º de enfermería de la Universidad Rovira i Virgili

mar.torres@estudiant.urv.cat, 651858334

Sra. Leticia Bazo Hernández,

Profesora de la Universidad Rovira i Virgili, Tutora del Trabajo de Fin de Grado

leticia.bazo@urv.cat, 977 299 418

Agradecimientos: Agradezco la colaboración incasable de M por ayudarme a realizar este trabajo que me ha aportado un conocimiento sobre la empatía y la lucha por la vida sin precedentes. A las madres donantes por su altruismo; y a mi tutora, Leticia Bazo porque desde el primer momento que expuse este trabajo apostó por él.

Mar Torres López

Resumen

Objetivos: Los objetivos de esta investigación de este caso es conocer los factores de la paciente oncológica por utilizar leche materna de madres como tratamiento complementario al convencional, conocer lo factores de las madres donantes para ayudar a M en su demanda, y la importancia de ser reconocidas las demandas de los pacientes en su deseo de curación. **Método:** A partir de la investigación cualitativa y la observación participante, se realizan dos entrevistas a M para conocer su proceso de enfermedad y los factores por los cuales M decidió el tratamiento con leche materna; y a dos madres donantes para conocer también los factores por los cuales deciden ayudar a M..

Resultados: Los factores por los cuales M decide tomar leche materna es por el poder antitumoral, la propia experiencia de la Dra. Fernández y su autonomía para decidir cual era el mejor tratamiento por su curación. El factor principal por el cual las madres lactantes ayudan a M es por altruismo.

Conclusiones: La importancia de la decisión de los pacientes en sus procesos de enfermedad conlleva a la una vivencia respetuosa y única, mejorando el estado de ánimo y de bienestar.

Palabras clave: cancer/ breast milk/breast cancer/HAMLET

Abstract

Objectives: The objectives of this investigation in this case is knowing the factors of cancer patients by using breast milk from mothers as an adjunct to conventional, knowing what factors donor M mothers to help in its application, and the importance of being recognized the demands of patients in their desire for healing. **Method:** From qualitative research and participant observation, two interviews to M are performed to meet their disease process and the factors by which M

decided to treat breast milk; and two donor mothers to also know the factors which decide to help M

.Results: The factors by which M decides to take breast milk is the antitumor power, the experience of Dr. Fernandez and his autonomy to decide which. It was the best treatment for healing. The main factor which helps nursing mothers M is for altruism. **Conclusions:** The importance of the decision of patients in disease processes leads to a respectful and unique experience, improving mood and wellbeing.

Key Works: cancer/ breast milk/breast cancer/HAMLET

Introducción

El cáncer de mama es el tumor originario en el tejido mamario, dividido en dos clases principales según su origen: el carcinoma ductal, el cual se deriva de los conductos galactóforos; y el carcinoma lobulillar, el cual procede de las glándulas lactas. (1-2) El crecimiento del cáncer es diferente según los tejidos y los órganos implicados, se clasifican en crecimiento local, es decir, por invasión directa a otras estructuras contiguas y la piel; en diseminación linfática, por afectación de los ganglios mamaros; y diseminación hematogena, a partir de los vasos sanguíneos otros órganos son afectados. La nueva clasificación del cáncer mamario, a partir de la biología de la célula tumoral, es según sí hay presencia o no de receptores hormonales y de proteína HER2: los hormonales, los HER2 positivos, los triple negativos y los positivos para todo.(1) La clasificación que con frecuencia se utiliza es el TNM, la cual se refiere a la medida del tumor (T), a la afectación de los ganglios linfáticos (N) y a la afectación o no otros órganos (M). Las exploraciones físicas como el examen físico, las radiografías de tórax, las mamografías, el TAC de tórax y abdomen y la gammagrafía ósea son necesarias para una clasificación precisa. Según el T, N y M se agrupa con etapas o estadios: estadio 0 o carcinoma «in situ», donde las células tumorales están concentradas en la pared de las glándulas lactas o de los conductos galactóforos; estadio I, el tumor es inferior a

2cm; estadio II, el tumor mide entre y 5 cm, puede haber o no afectación a los ganglios linfáticos axiales; estadio III con afectación de los ganglios axiales, y/o piel pared torácica; y estadio IV, diseminación del cáncer a otros órganos.(1-3)

M fue diagnosticada de cáncer de mama en 2010, en la actualidad se encuentra en un estadio IV con metástasis ósea. Se conoce que la metástasis ósea es una de las principales metástasis cuando se diagnostica cáncer de mama, entre un 65-75%. (4) El tratamiento oncológico se basa según el tipo y estadio del cáncer, si es sensible a ciertas hormonas o si hay presencia de la proteína HER2. El tratamiento quirúrgico es lo más común, como la quimioterapia, la radioterapia y la hormonoterapia. M sigue un tratamiento experimental que está en estudio compuesto por tres medicamentos: el Exemestano, inhibidor de la aromatasas; el Everolimus, que interviene a nivel molecular para que las células tumorales no sean resistentes al Exemestano; y LEE006, que interviene a nivel molecular para inhibir la mitosis de las células de rápida reproducción.(5)

Los tratamientos de quimioterapia y los hormonales producen efectos secundarios. El Everolimus consigue unos niveles de toxicidad elevados que afectan a los pulmones derivando a una neumonitis tóxica. Los efectos principales del Exemestano son las náuseas, los mareos, el cansancio y la falta de energía generalizada.(6)

La leche materna es uno de los alimentos más completos y únicos para la especie humana. Numerosas investigaciones desde hace décadas avalan los beneficios de la leche materna para los bebés y para las madres. Los beneficios para los bebés están asociados a los componentes de esta. Estos componentes están en suspensión acuosa formando una fuerte interacción entre ellas y son variables según las necesidades del bebé y del niño. El agua, como base de la leche, se combina con las proteínas lácteas y del suero como la alfa-lactalbúmina, la lactoferrina, las inmunoglobulinas, la lisocima y la lipasa estimulada por sales biliares; las grasas; los hidratos de carbono, los minerales,

las vitaminas y algunos aminoácidos.(7) Estos beneficios son la mejora de la digestión; la protección hacia patógenos; las funciones inmunoregulatoras; el refuerzo del sistema inmunológico del bebé potenciando la acción leucocitaria; el correcto crecimiento generalizado del bebé y del niño y en concreto de su sistema nervioso central, visual; la evitación de anemia ferropénica, el desarrollo de la flora intestinal de una forma adecuada para evitar hemorragias por falta de vitamina K. (7) La madre lactante se beneficia de la lactancia materna ya que evita las hemorragias posterior al parto; se reduce el riesgo de enfermedades como el cáncer de mama, de ovarios y de útero y de infecciones de orina, y ayuda al vínculo con el bebé y su crianza, entre otros.(8)

En los últimos años se han descubierto nuevos beneficios de la leche materna humana pero el más sorprendente es el factor antitumoral que algunos componentes como la lactoferrina, los ácidos grasos poliinsaturados y la alfa-lactoalbúmina.(9-10). Este descubrimiento fue fruto de la casualidad por el equipo de investigación de la Universidad de Lund encabezado por la inmunóloga Catharina Svanborg indagaba en la reacción inmunológica de la leche materna con unas infecciones respiratorias determinadas, obtuvieron de la proteína alfa-lactoalbúmina conjugada con un ácido oleico una molécula que la denominaron HAMLET (Human Alpha-lactalbumin Made Lethal to Tumor Cells) la cual cuando está presente en células tumorales éstas abocan al suicidio celular dejando intacto el tejido circundante sano.(11,12) A partir de la experiencia de enfermedad de la M y con los diversos tratamientos oncológicos que recibió, M descubrió en la lectura del libro “ Mis *Recetas Anticáncer” de la Dra. Odile Rodríguez(13) los efectos antitumorales de la leche materna y que la propia doctora experimentó estos ya que desarrolló un cáncer mamario y siguió las recomendaciones de la investigación de la Dra. Svanborg y de las sucesivas investigaciones de ésta. M. también investigó las propiedades anticancerígenas de la leche materna a partir de sus investigaciones y de las referencias bibliográficas del libro de la Dra. Fernández. M decidió realizar una red de donación de leche materna con madres lactantes para que su tratamiento lácteo diario

fuese cubierto. La red se inició a partir de la difusión de su demanda con correos electrónicos y mensajes de texto telefónicos a personas conocidas, y éstas reenviándolos para que la difusión fuese más extensa y efectiva. Madres lactantes con unas características saludables -que no tomaran ninguna medicación o tóxicos, que las pruebas serológicas de VIH o hepatitis B o C fueran negativas, y que no sufrieran ninguna enfermedad aguda o infecciosa- se pusieron en contacto con M para colaborar.

La donación de leche materna en la actualidad sólo se contempla en los Banco de Leche Materna emplazados por la geografía española, los cuales son organizaciones sanitarias que proporcionan a los neonatos y prematuros(14) que necesiten leche materna, obtenida de madres donantes anónimas con unas características saludables determinadas (15), recogiénola, procesándola y almacenándola. (16,17) En la actualidad, no se refleja una ley específica sobre la donación de leche materna, pero esta donación va regida por Real Decreto 411/1996, del 1 de marzo, que regulariza la utilización del tejido humano(18) ja que la leche materna se trata de fluidos orgánicos de procedencia humana.

Las donaciones realizadas por las madres lactantes a M no pasa por ningún Banco de Leche, las cuales son directas de madres a M. M sigue una selección de las madres donantes ya que ella reconoce que la leche materna según la salud de la madre puede repercutir en su salud y por eso realiza un registro de datos de cada madre donante.

Objetivos

Los principales objetivos de la presentación del caso clínico es valorar la autonomía de los pacientes a la hora de escoger su tratamiento para la enfermedad que desarrollan. Los objetivos específicos del trabajo son conocer los factores de la paciente para utilizar la leche materna como terapia complementaria del tratamiento anticancerígeno, conocer los factores de las madres donantes para ayudar a la paciente en su curación del cáncer y valorar las terapias

complementarias como ayuda a la curación de los pacientes con cáncer.

Metodología

El caso a investigar a partir de las experiencias, observaciones, percepciones y vivencias de la paciente y de las madres donantes me direccionó hacia la metodología cualitativa y así explicar de una forma holística, y sin deducciones estadísticas, las manifestaciones objetivas se recogían durante el proceso de investigación en una situación determinada y objetiva, donde Álvarez define a la perfección: *“la investigación cualitativa estudia la realidad en su contexto, tal como sucede, intentando interpretar los fenómenos teniendo en cuenta los significados que tienen para las personas implicadas”*.(19). El trabajo de campo o el método etnográfico es uno de los métodos que escogí para estudiar los factores de la paciente oncológica por los cuales escogió la leche materna como una terapia complementaria en su tratamiento anticancerígeno y los factores de las madres donantes, a partir de la observación participante ya que es el principal método para recoger los datos que se transmite al investigador, y uno de los más utilizados , el cual ocupará un lugar cercano a la fuente de datos para recogerlos de una forma fiable con todos los detalles y así reproducirlos con un estilo denso y rico.(19) Junto con este método se realizó entrevistas abiertas semiestructuradas que ayudan a acercarlo todavía más a la realidad de cada informante.(20)

Entrevisté a tres informantes, una es M y las restantes son madres donantes que viven en las proximidades de Reus. Contacté con M por vía telefónica, a partir de un mensaje telefónico demandando ayuda para conseguir leche materna de madres donantes. (Anexo 1).

Para llevar a cabo las entrevistas con las dos madres donantes, M fue la figura mediadora , es decir, la portera, que hizo de enlace entre las madres donantes y yo. Primero las informé en una reunión individual y familiar sobre la investigación, facilitándolas el consentimiento informado y la protección de datos, las cuales firmaron. Las sucesivas reuniones con las madres donantes se

realizaron en lugares neutros y familiares, puesto que permitía que la observación participante fuera real y concisa. El tiempo de duración de la entrevista (anexo 2) era máximo de 45 minutos y se efectuaron dos entrevistas, una a cada una de las madres.

La duración de las entrevistas (anexo 3) con la M fueron de hora y media. Se ejecutaron dos entrevistas en lugares familiares y íntimos. En la primera entrevista la M me proporcionó la documentación que ha recopilado durante el año y medio de donaciones recibidas de leche materna donde consta una ficha con el seguimiento de cada donante con los datos personales, antecedentes médicos, fechas de donaciones, cantidad de leche donada. Las entrevistas fueron recogidas mediante grabaciones de voces y durante el tiempo de las entrevistas anoté mis observaciones en el diario de campo.

La recogida de datos se realizaron por orden cronológico como marcaba el cronograma y el análisis de los datos se basó a partir de las transcripciones realizadas y los datos recogidos en el diario de campo, donde establecí en un principio unos códigos establecidos en una primera lectura, y con la segunda lectura tuve en cuenta los códigos emergentes. Al final del análisis organicé los temas seleccionados y los definí para llegar a la conclusión y poder dar un sentido en el contexto escogido previamente.

Análisis de los datos

A partir de las preguntas que se realizan a las madres donantes desde la entrevista semiestructurada, en la primera lectura establezco unos códigos establecidos, y en la segunda, tengo en cuenta los códigos emergentes. Se cruzan los dos análisis para determinar un mismo criterio o varios criterios a la hora de responder la pregunta de la entrevista realizada a cada madre.

La primera pregunta se centra en el tiempo de lactancia que realizando han realizado las madres, las dos madres donantes responden que son lactantes con una lactancia prolongada más allá del tres

años.

En la segunda pregunta donde se pide la justificación de amamantar a sus bebés las madres responden que es natural y normal, con la puntualización que es una acción instintiva y fácil de llevar a cabo.

Las dos participantes supieron del caso de la M y su necesidad de leche materna para su terapia complementaria anticancerígena mediante un grupo de apoyo a la lactancia materna de la ciudad de Reus y cuando conocieron a M decidieron ayudarla con su leche.

Las dos conocen la experiencia de la M con el cáncer a través del grupo de apoyo a la lactancia materna y porque ella misma cuando se conocieron se lo explicó todo. Este acercamiento de la M cabe las madres dados hace que profundice a una relación personal e intransferible.

La decisión de las participantes a ser donantes de su leche a M fue a partir de la necesidad de ayuda que ellas querían ofrecerle ya que la personalidad de M fue una parte importante de sus decisiones.

La describen como una persona fuerte, valiente, sencilla, respetuosa, humilde y agradecida, y en este agradecimiento emerge el valor de «regalo» a la leche que dan a M. Las mujeres se sienten agradecidas por la vivencia que están experimentando al igual que M, ellas consideran, cómo he comentado con anterioridad, que es un regalo que están dado a M y a ellas mismas, pero el dar es mucho más grande que el recibir, es ayudar por ayudar sin pedir nada a cambio. Este tipo de intercambio de vivencias y de experiencias hacen que las donantes sientan que M forma parte de sus vidas, al igual que la M también siente lo mismo hacia las madres donantes. Afirman que la donación de leche no sólo se queda con dar, los sentimientos florecen desde que supieron el caso de la M, siguiendo con el día que la conocieron y desde entonces, las dos han establecido un vínculo muy especial y único para toda la vida con el significado de la amistad. Una de las donantes comentaba que antes de conocer a M sintió miedo de este vínculo por lo que pudiera pasar: «[...]

me daba miedo crear este vínculo y que se pierda con una posible muerte...y que me afectara[...]»
(Me, madre donante de Reus).

Las investigaciones que se han realizado y publicado sobre el poder anticancerígeno de la leche materna no supone un motivo de base para ayudar a M en su curación y demanda, conocen la información: «[...] si le va bien, perfecto! Y si no, no pasa nada! [...]»(Na, madre donante de Reus). Reconocen los beneficios para sus bebés y que contribuye en su salud, por eso creen también en la curación de la M con la leche materna. «[...] Porque si dicen que es tan buena para el niño, que tantas células buenas traen, o células madres,[...] Yo creo en el poder de curación de la leche materna. [...]»(Me, madre donante de Reus).

En la entrevista semiestructurada que se realiza a la M se realiza una primera lectura para establecer unos códigos establecidos que con la segunda, establezco los emergentes. En la primera pregunta donde exploro su proceso de enfermedad, considero que es importante la evolución de la propia enfermedad y la experiencia porque repercute en los sentimientos que experimenta y en las decisiones que va tomando en cada momento. Durante su proceso de enfermedad M expresa sentimientos relacionados a la vergüenza, a la no aceptación, a situaciones traumáticas, al engaño, y a la muerte y al luto, conforme la enfermedad iba evolucionando y relacionada a los diferentes tratamientos que ella recibía de la medicina convencional. Su afán de superación la trae a investigar y encontrar alternativas o complementos en su tratamiento convencional puesto que cree que los efectos secundarios de estos son perjudiciales para ella misma y por el cáncer que sufre. “[...]Los efectos secundarios eran muy fuertes, la quimioterapia traspasó la barrera hematoencefálica y tuve pérdidas de memoria, lapsus [...]”

Durante el tiempo de investigación y de encontrar un tratamiento afín en sus demandas y necesidades ha observado la importancia que el profesional sanitario sea respetuoso con sus

demandas.

El luto y la muerte están presente desde que la intervienen para realizar la mastectomía y perdura un largo tiempo hasta que ella decide vivir. Esta decisión de vivir repercute también en las relaciones familiares y de amistades, que con anterioridad alguna relación ya había sido recuperada, puesto que la propia familia observaba que la M se “dejaba morir” y esta situación entristecía a las personas que acompañan a M en su vida. “[...]Yo no me daba cuenta pero me estaba despidiendo, yo iba a morirme, yo he sentido de cerca la muerte, y yo lo he visto...que me moría, que yo he aceptado esta muerte y que ya no le tengo miedo, y ...que no pasa nada! Que no pasa nada! Ya no... al principio te cuesta mucho, pero ya no, es una aceptación! Y la voces! Y estás allá! [...]”M

Cruzando la respuesta de M con los datos de las entrevistas de las madres dados, ellas son informadas por la propia M de su enfermedad y de la evolución, y por eso, como ellas expresan, hay un “vínculo especial” por su fuerza de querer vivir y curarse. En cada noticia que M informa a las madres donantes de la evolución de la enfermedad y de su estado de ánimo, ellas se preocupan y en cada informe positivo ellas se alegran y si es negativo, la animan para seguir adelante en su trabajo de curación. Por eso, M en los momentos de flaqueza, de momentos “bajos” ella piensa en todas las madres donantes que la han ayudado y la ayudan para seguir con energías renovadas y optimismo en su proceso de curación.

Su estilo de vida cambió durante la evolución del cáncer y de las investigaciones que ella realizaba y de la información que ella recibía, desde la alimentación, que antes del diagnóstico de cáncer ella ya realizaba una alimentación sana y equilibrada, pasando por terapias alternativas como la meditación, el yoga y los masajes terapéuticos que recibía de su hija fisioterapeuta. Y esto le aportaba un estado de ánimo activo para afrontar su enfermedad con positividad y energías renovadas.

El contacto realizado con las madres donantes, y en concreto con las dos madres entrevistadas, surgió a partir de una idea de una amistad de M, fue a partir de un mensaje de móvil. Las dos madres recibieron este mensaje redactado por M y que procedía de una asociación de madres que apoyan la maternidad. M conoce en persona a las madres que colaboran en este trabajo ya que es ella en persona quien recoge la leche que le dan, pero no en todos los casos de donación no ha conocido las madres puesto que ha habido madres anónimas que han ayudado a M a obtener su cantidad diaria necesaria para el tratamiento complementario antitumoral con la leche materna. Por esta cuestión, ella siente gratitud por cada madre que le ha proporcionado su leche cuando se toma la cantidad diaria recomendada por la Dra. Fernández en el libro “Mis Recetas aAnticáncer”. Aun así, el sentimiento de las madres hacia M desde que la conocieron también es de gratitud puesto que la relación que han establecido con ella ha significado una nueva visión de vida por su condición de superación de su enfermedad y cómo ha trabajado para conseguir un tratamiento complementario y alternativo en su tratamiento oncológico, el cual también lo buscó porque consideraba que los tratamientos que le ofrecían no eran los idóneos para disfrutar una buena calidad de vida.

Ella cree en el poder de curación que posee la leche materna a partir de las investigaciones que se han realizado y que ella consiguió en su investigación y el conocimiento de la experiencia de la Dra. Odile Fernández. Las madres donantes conocen las investigaciones sobre el poder antitumoral, pero, como ya me referí con anterioridad, ellas dan su leche a M para ayudarla, por el sentimiento de altruismo que surge desde la demanda de M, y no por las investigaciones realizadas.

Resultados

Durante el proceso y evolución del cáncer de M ella consigue escoger el tratamiento por su enfermedad, donde su autonomía como paciente(25) queda reflejada en cada decisión que toma desde la decisión de tomar o no un tratamiento convencional oncológico, de realizar según que

pruebas que ella considera que son perjudiciales para su salud, o de seguir otros tratamientos complementarios diversos. Sus decisiones en los tratamientos y en las pruebas fue juzgadas por los algunos profesionales sanitarios, pero la voluntad de M de encontrar el mejor tratamiento para ella le hizo relacionarse con otros profesionales sanitarios que la ayudaron y respetaron sus decisiones.

Los factores de la M para utilizar la leche materna como tratamiento complementario son el poder antitumoral que conoce a partir de las investigaciones que ella recoge de la información que extrajo del libro de la Dra. Fernández(12,13); la experiencia de la propia Dra. Fernández con el tratamiento de leche materna que ella realizó cuando fue diagnosticada de un cáncer de mama; y su autonomía para decidir qué era el mejor tratamiento por su curación; siendo el principal factor y que resume todos los anteriores es su curación del cáncer.

Los factores de las madres donantes para ayudar a M porque obtenga su dosis diaria de leche materna son el altruismo, la ayuda desinteresada hacia M y el vínculo que se genera a partir del primer contacto con la paciente. El altruismo es un valor que se caracteriza en las donaciones de cualquier ámbito, la donación en sí misma es el acto por excelencia en el ser humano porque sin ningún interés a cambio da aquello que es necesario por la otra persona. La ayuda que las madres donantes proporciona a la paciente es desinteresada y sólo se la proporciona el sentimiento de placer por la ayuda que ofrecen a M.

Para las madres donantes no es relevante el poder antitumoral de la leche materna porque ellas ya consideran que la leche materna es un alimento completo y con una gran variedad de propiedades curativas o preventivas.

El estado y la seguridad de las personas con los tratamientos médicos son una de las premisas como enfermeros. En alguna circunstancia, tanto por la propia experiencia o por aquella que ha llegado desde el exterior, no se valora las propiedades de las terapias complementarias puesto que se

generaliza que como única y absoluta medicina es la convencional. Más allá de entrar en debate, si es o no efectiva la medicina alternativa, el deber de los enfermeros es escuchar las demandas de las personas, en este caso concreto serían las demandas de M, y si la información es limitada en este aspecto, sobre la medicina alternativa y complementaria, buscar la información veraz y derivar al profesional de referencia si fuera el caso. En las personas con cáncer su sensibilidad es extrema en su proceso de enfermedad por las circunstancias físicas y psicológicas que comporta la experiencia, puesto que saben que hay un porcentaje de enfermos que mueren. Ellos quieren ser partícipes de su enfermedad y por eso me a de acompañar con respeto sus decisiones hacia su salud.

Discusión

Según la autora de la primera investigación sobre el poder antitumoral de la leche materna, la Dra. Svanborg(11) la leche materna contiene una proteína llamada HAMLET (Human Alpha-lactalbumin Made Lethal to Tumor Cells) que es la conjugación de la alfa-lactoalbúmina con ácido oleico, la cual ante células tumorales, estas se precipitan al suicidio celular estela intacta el tejido circundante sano. M supo de esta investigación pero no sólo se ha obtenido este resultado con la investigación de la Dra. Svanborg, en la revisión que realiza el Dr. Mossberg con sus colaboradores(23) pone a la luz la complejidad de la estructura y la función de HAMLET conjuntamente con el ácido oleico y el poder antitumoral, llegando a la confirmación que la leche materna que toma M como tratamiento complementario es efectivo y reafirma su convencimiento que su curación será efectiva, y es necesario resaltar los resultados efectivos en el tratamiento y en la prevención que se realizó sobre el cáncer de colon en el estudio de la Dra. Puthia y sus colaboradores en la Universidad de Lund(24).

Conclusiones

El caso de M es novedoso y atractivo por su singularidad: la utilización de leche materna para un

tratamiento complementario antitumoral en un cáncer de mama diagnosticado en 2010 –con metástasis ósea -, y por las evidencias que esto comporta en la ciencia médica. Son conocidas las propiedades de la leche materna para los bebés y los niños, pero el poder antitumoral en cánceres como testimonió en sus investigaciones la Dra. Svanborg en la Universidad de Lund fruto de la casualidad. A partir de sus investigaciones se han producido diferentes testigos sobre las propiedades anticancerígenas de la leche materna y uno de este testigos fue una dra. española, Odile Fernández, que con su experiencia con un cáncer mamario, el tratamiento con leche materna de madres donantes y su curación, publicados en su libro y blog (12,13), incita a M a realizar el mismo tratamiento con leche materna agasajando su tratamiento oncológico convencional. Los resultados obtenidos a partir de la metodología cualitativa donde se realiza entrevistas semiestructuradas a M y a las madres donantes, para hacer visible los factores por los cuales M opta por un tratamiento complementario con leche materna y los factores por los cuales las madres donantes deciden dar su leche a M, demuestran que los sentimientos, las vivencias y las relaciones están muy marcados en los factores de cada una de las participantes. En orden de importancia el primer factor con el cual la M decide la leche materna como terapia complementaria es su deseo de curación, y agasajando estos principal factor se observan que el poder antitumoral de la leche materna, la experiencia de la Dra. Fernández con la leche materna y el cáncer mamario que desarrolló y su posterior curación y la autonomía como paciente para encontrar el mejor tratamiento por su enfermedad, son los factores más relevantes en esta investigación.

Los factores con que las madres donantes dan su leche a la M es la necesidad de ayuda, ellas sólo por el hecho de ayudar a M se les despierta un sentimiento de bienestar y satisfacción, el altruismo vivido desde el simple hecho de dar su leche a una persona que lo necesita. Por eso mismo, se debe incidir que por el simple hecho de ser madres lactantes ya están proporcionando a sus hijos el valor del altruismo: la propia acción de amamantar a un bebé. Las madres lactantes no consideran

importantes las investigaciones realizadas en la leche materna y el poder antitumoral que posee, tienen conciencia de esta información pero no es relevante a la hora de la donación de su leche.

Durante los meses de entrevistas obtuve los resultados de las pruebas de los marcadores tumorales y es de interés conocer que las tres últimas pruebas realizadas, dos de ellas los marcadores bajaron en consideración y, por eso, se remarcaría la importancia de las investigaciones realizadas con la leche materna por la Dra. Svanborg.(11) y la consideración para futuras investigaciones en el campo de la leche materna, de los tratamientos oncológicos y de la pediatría.

Las experiencias de vida como de enfermedad, las relaciones establecidas durante estas experiencias, sea con la familia o con las amistad o sea con el personal sanitario que atiende durante la evolución de la salud de la persona, nos ha de poner en situación como futuros enfermeras. Todo aquello que experimenta una persona en este proceso, inserta a un nivel único: si la experiencia es más positiva su nivel de satisfacción se eleva y su estado de ánimo, también: y su proceso de enfermedad/curación se acorta para llegar a un estado de bienestar, sea cual sea el final de la enfermedad. Por eso, que la propia persona incida y se implique en los tratamientos que se le administrará o que ella misma tomará por consejo facultativo, es importante para el profesional que lo atiende y para la persona, puesto que está siendo valorada como persona y como paciente. El arte de cuidar, el “caring”, nos acerca a la parte más espiritual y ecológica del cuidado(25) para establecer con las personas un interrelación de proximidad para que sea una herramienta terapéutica puesto que todos los fenómenos que experimenta cada una de las partes internan en el cuidado.

Valorando las demandas personales en su vivencia nos ayuda a nosotros mismos como profesionales sanitarios a entender nuestro cuidado y la persona que lo recibe. M ha optado por una alternativa los tratamientos oncológicos convencionales, su experiencia vital le ha hecho investigar, indagar y encontrar aquel tratamiento con el que se siendo segura y confía en su eficacia: la leche

materna. Y sólo por el simple o complejo hecho de su determinación para encontrar el mejor para ella es loable y admirable, y un ejemplo a seguir.. Nosotros, como futuros enfermeros, hemos de seguir nuestra voz de la experiencia para encontrar el mejor cuidados para las personas a partir de su voz.

Bibliografía

26. Aecc Contra el cáncer[Internet]. Madrid: aecc; c2014 [actualización 2014; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en : <https://www.aecc.es/SobreElCancer/CancerPorLocalizacion/CancerMama/Paginas/quees.aspx>
27. Medline Plus [Internet]. Bethesda: U.S. National Library of Medicine ; c1997-2014 [actualización 2014; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en : <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/ency/article/000913.htm>
28. Instituto Nacional del Cáncer. Bethesda: l'Institut; [consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en : <http://www.cancer.gov/espanol/tipos/seno>
29. Vicent S., Luis-Ravelo D., Antón I., Hernández I., Martínez S., Rivas J. de las et al . Las metástasis óseas del cáncer. Anales Sis San Navarra [revista en la Internet]. 2006 Ago [consultada el 30 de noviembre de 2014] ; 29(2): 177-187. Disponible en: http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1137-66272006000300002&lng=es. <http://dx.doi.org/10.4321/S1137-66272006000300002>
30. CedimCat. Centre d'Informació de Medicaments de Catalunya [Internet]. Barcelona: El

- Centre; c2011 [actualitzación 2010; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en:
<http://www20.gencat.cat/docs/cancer/MERY/FARMACS/FARMACS/Exemesta.pdf>
31. Medline Plus [Internet]. Bethesda: U.S. National Library of Medicine ; c1997-2014
[actualitzación 2014; consultada el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en:
<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/spanish/druginfo/meds/a609032-es.html>
32. Universidad de Buenos Aires [Internet]. La Universidad: Buenos Aires; c2010 [consultada
el 22 de noviembre de 2014]. Disponible en:
http://www.fmed.uba.ar/fundalac/tips/compo_lm.htm
33. La Lliga de la llet [Internet]. La Lliga: Barcelona; c2011 [consultada el 20 de noviembre
de 2014]. Disponible en: <http://www.laligadelallet.com/wp-content/uploads/2011/05/Els-beneficis-de-lalletament-matern.pdf>
34. Vía Láctea [Internet]. La organización: Zaragoza; c2014 [consultada el 2 de noviembre de
2014]. Disponible en: <http://www.vialactea.org/noticia/leche-materna-y-c%C3%A1nce>
35. Guía de lactancia materna: Composición inmunológica de la leche materna [Internet].
[Consultada el 2 de noviembre de 2014]. Disponible en:
<https://guiadelactanciamaterna.wordpress.com/lactancia-materna/composicion-inmunologica-de-la-leche-materna/>
36. Svanborg C , Agerstam H, Aronson A, Bjerkvig R, Düringer C, Fischer W, Gustafsson L,
Hallgren O, Leijonhuvud I, Linse S, Mossberg AK, Nilsson H, Pettersson J, Svensson M.
HAMLET kills tumor cells by an apoptosis-like mechanism--cellular, molecular, and
therapeutic aspects. Adv Cancer Res. 2003;88:1-29
37. Mis Recetas Anticáncer: Leche materna contra el cáncer [Internet]. [Consultada el 2 de

- noviembre de 2014]. Disponible en: <http://www.misrecetasanticancer.com/2014/02/leche-materna-contr-a-el-cancer.html>
38. Rodríguez O. Mis recetas anticáncer. Barcelona: Urano; 2013
39. Verd S, Botet F, Calvo J, Moliner E, Gayà T. La llet de banc en l'alimentació dels prematurs. *Pediatr Catalana* 2011; 71: 100-103
40. Sierra G, García N, Escuder D, Vázquez S, Cabañes E, Pallás C. Características de las mujeres donantes de un banco de leche materna y relación con el tiempo de donación. *Anales de pediatría* 2014; 80(4): 236-41
41. Banc de Sang [internet] L'Organització: Barcelona; c2015 [consultada el 2 de febrero de 2015]. Disponible a: <http://www.bancsang.net/donants/banc-llet-materna/>
42. La Asociación Española de Bancos de Leche Humana [internet] La Organització: Palma de Mallorca; [consultada el 2 de febrero de 2015]. Disponible en: <http://www.aeblh.org/index.html>
43. Real Decreto 411/1996, de 1 de marzo, por el que se regulan las actividades relativas a la utilización de tejidos humanos. *BOE* 73 (23 de marzo de 1996); 11246-11253
44. Álvarez, JL. Cómo hacer investigación cualitativa. Fundamentos y metodología. Barcelona: Paidós; 2005
45. Pujadas J, Comas D. Etnografía. Barcelona: Girona Editorial UOC; 2010
46. Cuesta CDL. Naturaleza de la investigación cualitativa y su contribución a la práctica de enfermería. *Metas de Enfermería* 2006; 9 (5): 50-55
47. Ley 21/2000, de 29 de diciembre, sobre los derechos de información concerniente a la salud y la autonomía del paciente, y a la documentación clínica. *DOG* 3303 (11 de enero de

2001); 464-467

48. Mossberg AK, Hun Mok K, Morozova-Roche LA, Svanborg C. Structure and function of human alpha-lactalbumin made lethal to tumor cells (HAMLET)-type complexes [Internet]. FEBS J. Nov 2010[consultada el 5 de febrero de 2015] ; 277(22): 4614-25. Disponible en: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20977665>
49. Puthia M, Storm P, Nadeem A, et al. Prevention and treatment of colon cancer by peroral administration of HAMLET (human α -lactalbumin made lethal to tumour cells). Gut 2014; 63: 131–142
50. Urra E, Jana A, García M. Algunos aspectos esenciales del pensamiento de Jean Watson y su teoría de cuidados transpersonales. Cienc. Enferm. [revista en la Internet]. Dic 2011 [consultada el 5 de febrero de 2015];17(3):11-22. Disponible en: http://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S071795532011000300002&lng=es

Cronograma

Cas: La llet materna com teràpia complementària anticancerígena en una pacient amb càncer.

Mesos 2014/2015											
Descripció	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny		
Redacció justificació											
Redacció objectius											
Recerca bibliogràfica											
Contacte amb mares donants											
Recollida documentació											
Firmar consentiment informat											
Entrevistes amb M											
Entrevistes mares donants											
Transcripció entrevistes											
Anàlisi de dades											
Recollida de dades											
Entrega de treball											
Redacció article revista											
Defensa del TFG											

Anexo 1: 1er Texto de contacto de M.

"Hola, soy la M, una profesora de uno y que actualmente tengo cáncer de mama con metástasis ósea. Hace poco que he descubierto que la leche materna tiene capacidad antitumoral, contiene sustancias que actúan contra las células cancerígenas, fortalece el sistema inmunológico y disminuye los efectos secundarios de los tratamientos oncológicos. Está demostrado científicamente.

Tengo esperanza en la leche materna (como complemento de la terapia convencional que recibo, de la homeopatía y la alimentación anticáncer que llevo a cabo, entre otras cosas). Espero poder curarme, liberarme totalmente del cáncer. No sé cuando tiempo necesitará mi cuerpo para sanar del todo, pero yo querría seguir esta vía terapéutica hasta el final. Tengo el cáncer bastante extendido por los huesos y hasta ahora no hemos conseguido frenarlo, pero tengo el convencimiento interior de que me curaré. Ya tengo un pequeño grupo de madres donantes, pero estoy haciendo un llamamiento de ayuda de donación de leche materna como terapia natural porque me ayude a sanar. Y la demanda de alguna madre más es porque ninguna mujer tenga demasiada presión y pueda hacer la donación a su ritmo. Necesitaría tomar de forma terapéutica unos 150 mililitros al día (algo más de medio vaso). Y es por el que he manifestado anteriormente, que para que sea eficiente el proceso y de una manera sostenida, y por qué no suponga para ninguna madre esfuerzos extraordinarios, o que necesariamente tenga que hacerse extracciones cada día, es mejor que haya un grupo de madres donantes. Es importante que las madres estén sanas. Por la leche materna se transmiten enfermedades infectocontagiosas como el SIDA o la hepatitis B o C. El tema logístico lo podríamos acordar al ponernos en contacto. Para ilustrar un poco las propiedades anticancerígenas de la leche materna, os remito a la siguiente información:

- En este enlace Odile Fernández, una médica que se curó de cáncer de ovarios, habla de la leche materna en la suya web: <http://www.misrecetasanticancer.com/2014/02/leche-materna-contra-el-cancer.html>

-En los siguientes enlaces sale la noticia en diferentes medios de comunicación :

<http://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2014/02/09/52f7556f268e3ef47c8b456b.html>

<http://www.abc.es/20100419/sociedad-salud/leche-materna-mata-celulas-201004191801.html>

<http://www.infosalus.com/actualidad/noticia-sustancia-leche-materna-letal-contracancer-20100421163837.html>

<http://www.muyinteresante.es/revista-muy/noticias-muy/articulo/la-leche-materna-buena-tambien-contraelcancer>

- Guía de la lactancia materna. Composición inmunológica de la leche materna:

<http://guiadelactanciamaterna.wordpress.com/lactancia-materna/composicion-inmunologica-de-la-leche-materna/>

Si alguna madre quiere colaborar en el proceso de mi curación, que sepa que tiene mi profundo agradecimiento.

Mi correo electrónico es m

Mi teléfono móvil es 6

Anexo 2: Entrevista a la participante M del TFG

1. ¿Cuándo te diagnosticaron el cáncer?
2. ¿Cómo fue la evolución?
3. ¿Cuáles han sido tus experiencias durante este tiempo? ¿Qué sentimientos has vivido?
4. ¿Cuál es el actual tratamiento que estás siguiendo?
5. ¿Qué has cambiado de tus hábitos cotidianos desde que te diagnosticaron el cáncer?
6. ¿Por qué decidiste cambiarlos?
7. ¿Cómo obtuviste la información sobre el poder antitumoral de la leche materna?
8. ¿Por qué decidiste realizar el tratamiento complementario con leche materna?
9. ¿Cómo has obtenido la colaboración de las madres donantes?
10. ¿Cómo es la recogida de la leche materna?
11. ¿Cuál es el proceso para tomar la leche materna?
12. ¿Cómo te sientes cuando recoges la leche de cada madre donante?
13. ¿Cómo te sientes cuando la bebes?

Anexo 3: Entrevista a las madres participantes donantes del TFG

1. ¿Desde cuando amamantas a tu hijo?
2. ¿Por qué decidiste amamantar a tu bebé ?
3. ¿Cómo supiste el caso de M y que necesitaba leche materna por la suya curación ?
4. ¿Por qué decidiste dar tu leche a M?
5. ¿Cómo te sientes cuando das tu leche a M?
6. ¿Por qué crees que le puede ayudar a su curación?

Declaración de originalidad

Título del trabajo que se presenta: _____”Caso: La leche materna como terapia complementaria anticancerígena en una paciente con cáncer mamario”

Por medio de esta comunicación certifico que soy autor originario del trabajo que estoy presentando para posible publicación en la revista Aquichan, de la Universidad de La Sabana, ya que sus contenidos son producto de mi directa contribución intelectual. Todos los datos y las referencias a materiales ya publicados están debidamente identificados con su respectivo crédito e incluidos en las notas bibliográficas y en las citas que se destacan como tal y, en los casos que así lo requieran, cuento con las debidas autorizaciones de quienes poseen los derechos patrimoniales.

Por lo anterior, declaro que todos los materiales que se presentan están totalmente libres de derecho de autor y, por lo tanto, me hago responsable de cualquier litigio o reclamación relacionada con derechos de propiedad intelectual, exonerando de responsabilidad a la Universidad de La Sabana.

Además, declaro que este artículo es inédito y no lo he presentado a otra publicación seriada, para su respectiva evaluación y posterior publicación.

En caso de que el artículo ____”Caso: La leche materna como terapia complementaria anticancerígena en una paciente con cáncer mamario”____sea aprobado para su publicación, como autor (a) y propietario (a) de los derechos de autor me permito autorizar de manera ilimitada en el tiempo a la Universidad de La Sabana para que incluya dicho texto en la revista Aquichan, para que pueda reproducirlo, editarlo, distribuirlo, exhibirlo y comunicarlo en el país y en el extranjero por medios impresos, electrónicos, Cd Rom, Internet en texto completo o cualquier otro medio conocido o por conocer.

Como contraprestación por la presente autorización, declaro mi conformidad de recibir dos ejemplares (2) del número de la revista en que aparezca mi artículo.

Acepto, además, que si son varios los autores del mismo artículo, el investigador principal recibirá dos (2) ejemplares y cada coautor un (1) ejemplar.

Para constancia de lo anteriormente expuesto, se firma esta declaración a los 15 días del mes de MAYO del año 2015, en la ciudad de REUS.

Anexo 1: 1er Texto de contacto de la M.

"Hola, soy la M, una profesora de uno y que actualmente tengo cáncer de mama con metástasis ósea. Hace poco que he descubierto que la leche materna tiene capacidad antitumoral, contiene sustancias que actúan contra las células cancerígenas, fortalece el sistema inmunológico y disminuye los efectos secundarios de los tratamientos oncológicos. Está demostrado científicamente.

Tengo esperanza en la leche materna (como complemento de la terapia convencional que recibo, de la homeopatía y la alimentación anticáncer que llevo a cabo, entre otras cosas). Espero poder curarme, liberarme totalmente del cáncer. No sé cuando tiempo necesitaré mi cuerpo para sanar del todo, pero yo querría seguir esta vía terapéutica hasta el final. Tengo el cáncer bastante extendido por los huesos y hasta ahora no hemos conseguido frenarlo, pero tengo el convencimiento interior de que me curaré. Ya tengo un pequeño grupo de madres donantes, pero estoy haciendo un llamamiento de ayuda de donación de leche materna como terapia natural porque me ayude a sanar. Y la demanda de alguna madre más es porque ninguna mujer tenga demasiada presión y pueda hacer la donación a su ritmo. Necesitaría tomar de forma terapéutica unos 150 mililitros al día (algo más de medio vaso). Y es por el que he manifestado anteriormente, que para que sea eficiente el proceso y de una manera sostenida, y por qué no suponga para ninguna madre esfuerzos extraordinarios, o que necesariamente tenga que hacerse extracciones cada día, es mejor que haya un grupo de madres donantes. Es importante que las madres estén sanas. Por la leche materna se transmiten enfermedades infectocontagiosas como el SIDA o la hepatitis B o C. El tema logístico lo podríamos acordar al ponernos en contacto. Para ilustrar un poco las propiedades anticancerígenas de la leche materna, os remito a la siguiente información:

- En este enlace Odile Fernández, una médica que se curó de cáncer de ovarios, habla de la

leche materna en la suya web

<http://www.misrecetasanticancer.com/2014/02/leche-materna-contr-el-cancer.html>

-En los siguientes enlaces sale la noticia en diferentes medios de comunicación :

<http://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2014/02/09/52f7556f268e3ef47c8b456b.html>

<http://www.abc.es/20100419/sociedad-salud/leche-materna-mata-celulas-201004191801.html>

<http://www.infosalus.com/actualidad/noticia-sustancia-leche-materna-letal-contr-cancer-20100421163837.html>

<http://www.muyinteresante.es/revista-muy/noticias-muy/articulo/la-leche-materna-buena-tambien-contr-el-cancer>

- Guía de la lactancia materna. Composición inmunológica de la leche materna:

<http://guiadelactanciamaterna.wordpress.com/lactancia-materna/composicion-inmunologica-de-la-leche-materna/>

Si alguna madre quiere colaborar en el proceso de mi curación, que sepa que tiene mi profundo agradecimiento.

Mi correo electrónico es m

Mi teléfono móvil es 6

Anexo 2: Consentimiento Informado para las participantes

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

CONSENTIMIENTO INFORMADO

Yo.....con DNI.....

Estoy de cuerdo con dar respuesta a la siguiente entrevista grabada y formulada por:.....con DNI, estudiante de Cuarto del Grado de Enfermería por la Universitat Rovira i Virgili; entiendo que esta entrevista formará parte de una actividad realizada en el marco de la Investigación sobre el Trabajo de Fin de Grado : “La leche materna como terapia complementaria anticancerígena en una paciente con cáncer mamario”.

Reconozco que mi participación es voluntaria y puedo negarme a contestar cualquier pregunta. También se me ha informado que los datos que proporcione forman parte del estudio y que no hay necesidad de dar a conocer mi nombre y que no recibiré retribución económica por este hecho.

Muchas Gracias

Data,.....

Firma participante

Firma estudiante

Anexo 3: Entrevista a la participante *M* del TFG

14. ¿Cuándo te diagnosticaron el cáncer?
15. ¿Cómo fue la evolución?
16. ¿Cuáles han sido tus experiencias durante este tiempo? ¿Qué sentimientos has vivido?
17. ¿Cuál es el actual tratamiento que estás siguiendo?
18. ¿Qué has cambiado de tus hábitos cotidianos desde que te diagnosticaron el cáncer?
19. ¿Por qué decidiste cambiarlos?
20. ¿Cómo obtuviste la información sobre el poder antitumoral de la leche materna?
21. ¿Por qué decidiste realizar el tratamiento complementario con leche materna?
22. ¿Cómo has obtenido la colaboración de las madres donantes?
23. ¿Cómo es la recogida de la leche materna?
24. ¿Cuál es el proceso para tomar la leche materna?
25. ¿Cómo te sientes cuando recoges la leche de cada madre donante?
26. ¿Cómo te sientes cuando la bebes?

Anexo 4: Entrevista a las madres participantes donantes del

TFG

7. ¿Desde cuando amamantas a tu hijo?
8. ¿Por qué decidiste amamantar a tu bebé ?
9. ¿Cómo supiste el caso de M y que necesitaba leche materna por la suya curación?
10. ¿Por qué decidiste dar tu leche a M?
11. ¿Cómo te sientes cuando das tu leche a M?
12. ¿Por qué crees que le puede ayudar a su curación?

Anexo 5: Primera entrevista a M

- La primera pregunta és quan et van diagnosticar el càncer?

Me'l van diagnosticar a principis del maig de 2010.

- Quina va ser l'evolució del càncer? I quin tipus de càncer va ser?

Jo em vaig fer una mamografia a l'agost de 2009 i cap el desembre-gener em vaig notar un bulto al pit. Va coincidir amb el 2009 amb el canvi de domicili, vaig vindre a viure aquí, vaig canviar de fina perquè vaig demanar trasllat, i aleshores, entre una cos i l'altra, tenia que acabar un treball de Madrid, i bueno, cap a allà,... jo m'ho vaig observar i a veure què, i pel febrer-març vaig anar a la metgessa de capçalera perquè em fes una l'atra mamografia, tot i que feia poc que m'havia fet aquella, i l'informe que m'havien donat era que tot estava bé. La metge de capçalera no li va donar importància, va dir que això ja que m'havia fet una i estava tot bé, i que se tia el bulto no passava res, i em va fer la petició però no urgent, sinó normal. Bueno, em van cridar cap a l'abril, finals d'abril. Bueno, vaig demanar permís a l'escola per poder anar pensant que tornaria, i vaig anar sola inclús, no vaig anar acompanyada ni res, amb una mamografia de tràmit, i quan me la van fer em van dir que «tindràs que quedar perquè et farem una ecografia perquè veiem una cosa que no...» Bueno, una ecografia, vale. Vaig esperar, i...el metge que feia l'ecografia anava dient que no amb el cap, conforme anava veien les imatges anava dient que no amb el cap. I, jo, clar, una mica espantada; llavors, em va dir: «Escolta t'hem de fer una punció, que prefereixes que et fem la punció amb una agulla fina o amb una agulla gruixuda?» I, aleshores, clar, li vaig demanar quina era la diferència: amb agulla gruixuda era més fiable el resultat; i la fina, no tant. Vaig dir que volia agulla gruixuda. Va coincidir que aquell dia no tenia ajudant, tenia una nena de pràctiques que estava amb ell però es va marejar i la van haver de posar allà, ell sol amb mi, que jo li feia de camp, jo li

ajudava per fer-me la punció. Em va haver de punxar cinc vegades perquè no li anava bé, amb un dolor i sagnant, jo aguantant allà, i bueno, ja està, vaig trucar a l'escola plorant que no podia anar, que tenia molt mal de pit, i que m'havia passat això, «no, no, tranquil·la, ves a casa», li vaig dir al meu home, vaig a anar a casa com vaig poder conduint amb un malt de pit impressionant, el pit tot inflat, amb un blau, tot morat, equimosi de les punxades, i que els resultats estarien en una setmana, 10 dies. Jo en aquella setmana vaig intuir que la cosa no anava bé, i em vaig dedicar a deixar-ho tot apunt per agafa la baixa. Li vaig dir a la directora, la directora era metge i havia treballat en anatomia patològica, a veure si em podien dir el resultat el més aviat possible, però no m'ho va dir, però amb una mirada seva (fa el gest de mirada penetrant) i un dia amb la mirada que això no estava bé. Llavors, vaig deixar les notes posades, com que era final de curs, vaig deixar les notes posades, les formacions dels treballs de les alumnes que jo tenia que tenien que començar, lo que em faltava que devia de donar per la gent que em tenien que substituir, dons que ho tingués tot clar i tot bé; ho sigui, ho vaig deixar tot preparat per marxar, és clar. I aleshores, quan vaig anar a la ginecòloga, em va dir: «Tu sap perquè estàs aquí?». Dic: «Sí!, perquè em doneu el resultat de la biòpsia». (Fa un sospir). «Uf, doncs, tinc males notícies. Tens un càncer». Diu: «Tens un càncer de mama, però dintre de tot no és dels més dolents. És un càncer lobulillar, i dintre de lo que és el càncer és millor que tinguis un càncer de mamam que no d'una altra cosa». Això em va dir, però jo vaig començar a plorar allà, i ja no, ja no...Saps?...I bueno, li vaig fer les preguntes de què, quin és procés, què és el que que s'ha de fer, què passa, com s'ha de seguir, No?... I llavors, em va dir que segurament em farien una tumerectomia i que després em farien radioteràpia, i que m'haurien de fer lo del gangli sentinella te injecten una cosa per mirar, i que em tenien que fer una sèrie de proves abans de fer la intervenció. Però, és clar, no em cridaven i res per les proves. I jo amb una angoixa, i em vaig anar a agafar la baixa per anar a veure ma mare, no li volia dir per telèfon que viu a 150Km d'on visc jo. Doncs, per dir-li als meus fills, i..bueno...ho vaig dir a l'escola el que em passava; estava

molt, molt, neguitosa, pensava: «Sí no es dóna presa aquesta gent, hauran de treure el pit: En canvi, si m'operen ràpid pot ser salven el meu pit!» Vaig trucar a moltes portes, a nivell de Tarragona, de Sabadell, dels meus amics, de que se m'ocorria. Per mi se'm va fer etern! Bueno...llavors, a la visita prèvia a la intervenció vaig parlar amb la ginecòloga que em tenia que operar i em va dir en què consistia, que farien la tumerectomia, em van fer signar el consentiment informat, i em va dir: «Bueno, nosaltres fem això en un principi i mirem lo del gangli sentinella. I sí surt bé, pues res, trèiem aquest gangli i ja està, però sinó tindrem que treure els altres ganglis; i després, del pit sols traurem més» «I què passa si es veu que no...?» «Llavors, el que fem es despertat a la persona i demanar-li permís per treure-li el pit» I jo vaig pensar: «ostres tu! Sí això em passa a mi, dues intervencions» No? Sí han de fer, pues que es faci! ...Però, clar, jo sense pensar que allò anava amb mi. Perquè mentre no tens càncer, no...penses que això no va amb tu! Què això va amb els altres, que a tu això no et tocarà. I aleshores, pues, vaig signar el consentiment perquè em fessin la mastectomia en el cas que trobés que la cosa anés bé. Bueno, al final va arribar el dia de la intervenció, i, .. (pausa) estava allí la meva família, la meva filla es va perdre, no va arribar a temps, I ella ho passa molt malament. Jo vaig entrar a quiròfan sense poder veure-la, al final va arribar corrent, però em vaig a dormir sense veure-la. després ella m'ho va dir que sí va arribar, que jo estava desperta però jo no m'enrecordo, perquè ja m'havien ficat la medicació, i que vam estar parlant, que ens vam abraçar, que vam plorar juntes, i així que...mmmm...em va dir que m'estimava i estava allà. Bueno, quan jo em vaig despertar estava tota la meva família, tothom estava allà, però lo primer que vaig fer va ser tocar-me el pit i vaig veure que el meu pit no hi era, (silenci) llavors, vaig començar a plorar i vaig estat el tot el dia plorant, tot el dia plorant, vinga plora, vinga plora, jo sols em volia morir, jo, jo...no volia res més i es que no m'importava res, ni la meva família ni ningú, plorar, plorar i plorar, era una pèrdua molt gran per a mi, ...es veu que li havien dit a la meva filla que no m'ho diguessin que havien tret el pi, es que no va fer falta. No, no, no..jo ja ho vaig

notar! I també li van dir que no em diguessin que em tenien que fer quimioteràpia, i la meva filla va dir: « jo no li diré mentires a la meva mare, però si ella si em pregunta jo li diré» A més a més, jo sóc una persona que vull saber les coses. No m'ho van dir fins el dia següent, que també em vaig fer un far de plora, és clar, no és solament la cirurgia, perquè jo estava en la mentalitat: tallen, t'enverinen i et cremen. Eh! O sigui, t'enverinen amb la quimioteràpia i et cremen amb la radioteràpia, et vull dir, clar, jo soc una persona que sempre m'he cuida't, amb l'exercici, mai he pres medicació, que sempre he fet coses naturals, i tenir que passar per això, pues era una cosa impressionant, vull dir, és, és,...bueno, indescriptible! Vull dir, com és possible que no hi hagués res per, per...que haguem de passar per aquestes coses, les persones per curar-nos i matar part del cos per curar-nos. O sigui, molt fort! Bueno, doncs,... van passar els dies, ens van tractar molt bé, una ex-alumna meva em va aconseguir l'habitació individual, que va anar molt bé que jo la tingués, perquè jo mirava al cel, jo pregava i al menys veia la llum del dia i als ocells volar, el meu fill em va posar música clàssica, allà, em va posar el quadre aquell del mar, perquè veiés el mar, ell el tenia penjat allà a l'habitació. M'ho van posar com molt, ...com si estigués a casa meva, molt, molt bé! Em van portar flors. O sigui, em van tractar molt bé! Vaig estar 10 dies ingressada, i bueno, quan vaig sortir d'allà, havia una associació d'ajuda anti-càncer, però en el meu cas no li van dir res, ni van passar, i com anava jo a sortir amb un pit i l'altre completament pla? És que a veure! Era una vergonya, perquè la imatge era com a molt forta, doncs, amb el sostenidor que tenia vaig enrotllar un mitjó i m'ho vaig ficar allà per, per, pues mira, al menys perquè no fes l'efecte, perquè jo em veia lletja i, vull dir, malament, eeehh... molt malament ...vull dir,... em vaig tallar el cabell cur per la intervenció, jo tenia el cabell llarg, que vaig pensar: «sí haig d'estar ingressada i tot això, amb el cabell llarg, és clar, va canviar tot i la meva imatge va canviar totalment, totalment, i després va venir aquí la meva mare, els meus fills, van estar a casa per cuidar-me. És clar, em van treure 24 ganglis també, limferectomia, s'inflava el braç, la meva filla com és fisioterapeuta em feia drenatge

limfàtic, i em cuidaven aquí i és clar... em cuidaven molt, però intentava estar bé per, però cada vegada que em mirava al mirall, vull dir,..es que!...uf! Costa molt mirar al mirall..veient-te així d'aquesta manera, havent-te de curar la ferida, la ferida súper gran. Perquè...van tallar més del compte,mmmmmm!, Quan em fer la reconstrucció el cirurgià plàstic em va dir: « Es que van arribar a l'altre pit!» I a més a més, em van treure moltíssima pell, tanta que la cicatriu ...jo no em podia posar dreta! Vull dir, estava, així (fa el gest de corbatura amb l'esquena) encorbada, perquè em tibava, no em podia posar dreta! Va ser a força d'estiraments, estiraments i estiraments que em vaig poder posar dreta, i així poder respirar, Però em va quedar una cicatriu de dos cm d'ampla, perquè no donava, no hi havia, no hi havia...Vale? I, és clar, faig començar la rehabilitació també pel braç i jo vaig fer tots els esforços que van dir, limfoedema, no podia aixecar el braç més a dalt del cap, i amb la rehabilitació, sobretot, he aconseguit la mobilitat quasi total, no total del tot perquè m'estira, tens falta de sensibilitat, es com si tinguessis un diari a sota. Doncs, això el braç és un braç que no és el teu braç, no pots fer força, no pots...te'l tens que cuidar molt, no pots punxar-te, no pots deixar-te posar sueros, no prendre't la pressió, has de tenir molt de cuidado quan fas coses de jardineria, vull dir que, has de tenir molta cura perquè en qualsevol moment amb qualsevol situació et pot retornar un altre cop el limfoedema. És clar, jo aleshores feia tots els exercicis cada dia la rehabilitació. Qua ja em vaig recuperar de la intervenció la mala notícia de que tenia que fer la quimioteràpia i vaig fer 6 sessions de quimioteràpia un cop a la setmana, i bueno, va ser...molt traumàtic per mi, vaig plorar moltíssim. És que va se un dol per cada una de les coses: un dol molt fort en la notícia, un dol molt fort quan em vaig veure sense pit, un dol molt gran quan vaig tindre que fer la quimioteràpia perquè per a mi era enverinar-me, sempre havia cuidat el meu cos, sempre havia intentat cuidar molt el meu cos, sempre havia vigilat en l'alimentació dintre de ... ara he canvia molt la meva alimentació, jo creia que ho feia bé però no ho feia bé... però, però, que sempre he mirat de menjar el més sa possible, no? I de no prendre medicaments , o sigui, mirar... I clar!

Haver de passar per aquí, i a més a més, de la imatge corporal, de perdre el cabell , Buf! Això, era „,Hi ha coses més fortes que perdre el cabell, eh? Els efectes secundaris eren molt forts, la quimioteràpia va traspasar la barrera hematoencefàlica i vaig tindre pèrdues de memòria, lapsus, que quan jo vaig tornar a la feina després: Mare meva! És que no em surten les paraules!, hi ha coses que no em recordo! Què em costa molt..! Vaig perdre visió, vaig perdre les celles, les pestanyes; em van sortir iagues. Eh! (pausa) havia problemes a nivell vascular també, i també a nivell dels nervis: tenia formigueig, nàusees, vòmits, iagues a la boca...I és que, molt malament! Tot! Bueno...i el cabell, també. Clar! I et veies la imatge, i vaig anar a Barcelona perquè em fessin una perruca de cabell natural, fet a mida meva, com m'havia tallat el cabell ...doncs, amb el cabell tallat...Però, bueno, era un engorro! A més a més, es notava una mica. T'havies de posar uns esparadraps, uns, uns,...celos que s'enganyava per les dues bandes i aleshores te la posaves, però te l'havies de posar bé, anar rentant-la com si et netegés el cabell. Què el teu home et veies així, amb el cabell pelat, Puf! Et feia una cosa! Ell deia que no li importava, ell em recolzava, ell em veia bé de totes les maneres. Em va fer un poema molt maco, molt preciós!! què ja te'ls passaré. Però bueno, (Pausa) jo ho portava molt malament, no volia sortir al carrer i que em veiessin la gent. Llavors, vaig comprar-me unes ulleres, que jo tenia qua jo treballava de llevadora de protecció que no eren graduades per tapar les celles que no es veiessin, que no es veien que no tenia celles que...Era una situació que no acabava de acceptar la cosa, la situació tal qual estava...jo volia estar normal i ningú em mirés pel carrer dient: “Mira! Aquesta té càncer! Jo volia passar desapercebuda, que ningú s'adonés, no? Sinó, els més propers no volia donar-lo a conèixer i , inclús, tenia presidència de l'escala i inclús no ho vaig dir a ningú ni al veïns. Quan em veien amb el braç així (fa el gest de posar el braç en cabestrillo) «A el braç, ah! Si, si! El braç malament!», però era de la rehabilitació, havia de portar-lo apretat , no? Primer el tenia que portar embenat, després em van fer, doncs, la manega especial, i bueno (pausa per recordar) va estar el meu fil , era estiu, que viu a fora...i el meu

net em feia una cosa que en veiés vomitar: «yaya, que estás malita» pues, així...que t'ho passes malament, i després d'això em va tocar fer la radioteràpia, també vaig a veure de fer 10 sessions que vaig fer a Reus a l'hospital de Sant Joan a l'antic, i...també va ser un dol molt fort i també vaig internar informar-me bé de la radioteràpia i vaig saber que hi han màquines que són més precises que les altres i vaig lluitar perquè m'ho fessin a la màquina més nova, em van dir que era igual fins que jo no vaig aconseguir que m'ho fessin en la màquina més nova jo no vaig parar, i me la van fer en la màquina més nova perquè és més precisa, i, llavors, vaig seguir un tractament homeopàtic, ... l'homeòpata no feia homeopatia aleshores. Vaig anar a un homeòpata a Barcelona que també és oncòleg i vaig buscar varies coses, alternatives, intentava buscar coses que també em poguessin ajudar, i aquest feia un tractament amb bioresonància, amb respiracions, i et donava Rishitake i maitake que són uns...però bueno, ell et deia. Un màxim i no et deia lo que era...no, no, no t'informava de lo que et donava, sí ho he sapigut després, era per enfortir la SNK, els leucòcits, i el sistema immunitari en general, després em donava vitamina C a nivell endovenós que també és anticancerígen, lo que passa que si et passes de dosis pot ser nefrotòxica, que això vaig saber després, i després em donava lo que ell deia la flevoteràpia, que consistia en posar diferents medicaments homeopàtics endovenosos en un suero i després em va fer anar a dos psicòlogues per tractar a diferents nivells. bueno, cobrava caríssim, bueno...no es que em sobressin els diners, però estàs desesperada i llavors, t'aferres a lo que pots i lo dolent que aquest tipus de persona en saben però s'aprofita del dolor de la gent, Val?. Ell quan vaig començar la flevoteràpia jo havia començat la quimio, eh? La quimio! I jo m'agafava del meu home el braç, jo queia jo casi no podia caminar, de tant feble que estava; perquè a més a més, tens l'anèmia, estan cansadíssima, jo es que no podia casi ni caminar i quan me posava això sortia amb una vitalitat impressionant ...Vull dir, molt bé, pensava: «Què bé!» Doncs, em cobrava 150€ cada sessió que feia això i havia que anar cada 10 dies a fer-la, eh? I era molt important fer-la quan en feia la bioressonància eren 300€ i quan en feia

una visita normal eren 150€ sense fer res. Més les visites de les psicòlogues. I era pagant. Era molt important per a ell: «perquè això no tenia que deixar-lo» (fent referència a les paraules de l'homeòpata); llavors, vaig anar cap a Sant Joan, perquè, clar, va ser a l'estiu quan vaig començar la quimio i vaig començar amb ell, però com al juliol va agafar les vacances i a l'agost, em va deixar penjada, i aquí et quedes i t'espaviles, i em deia: «I com pot ser? Sí em deia que això era tant important i jo em sentia tant bé? I què no podia faltar? I ara em deixa així!». Bueno, doncs, li vaig dir al meu veí que som amics, que em passa i tal... (Paraules del seu veí) «Escolta, mira, ves a la farmàcia de Tarragona que em sap molt, l'À. D., que en sap molt d'homeopatia i a lo millor ella..» és clar, jo em vaig fer amiga de la infermera: «escolta'm diga'm què em poses?» (pregunta que li va fer a la infermera directament). Ella no m'ho volia dir, «jo per saber-ho, i tal...». I a més a més, era una infermera tot just començava i no sabia punxar bé, i jo li deia: «Mira, punxa així. Fes així i ara així d'aquesta manera» I jo li ensenyava com fer-ho, i com punxar, per treure l'aire fes així i d'aquesta manera i tal..O sigui, i és clar, com jo l'ajudava molt a ella, ella em va dir la medicació, jo me la vaig apuntar i això des del primer dia. Res, per saber-la, per curiositat, per res més...Però és clar, jo ja tenia aquesta medicació. Vaig anar la farmàcia, que, a més a més, per posar-me la quimio em van posar una pic, que és una via central, que a través d'aquí et posen...i que posar-me la pic van estar dues hores...Punxant-me dugues hores, fins que me la van trobar, jo ni em vaig queixar, em vam punxar com 5 vegades o més, jo no em queixava, però em feia un mal! Un mal! A l'hospital de Dia de Sant Joan de Deu ...de, de,...de Sant Joan XXII. I ella va dir: « No podem», i havia vist dones que les punxaven cada cop per la quimioteràpia i que tenien totes les venes completament amb flebitis, inservibles. Jo no volia això, jo no volia això. I després d'aguantar dues hores, ja em vaig plantar, dic: «mira, no he dit ni mu, no m'he queixat, m'has fet molt mal, així que fes el favor de tornar-me a punxar i encerta-la i pose'm la pic» (pausa). Es va quedar així, La infermera va dir: «no em fem d'aquestes!», «M'és igual, punxa'm i posa-me-la» I aleshores, pa provar una mica més una

mica més avall, bé aquí es veu com una petita marca, La veus? Doncs, aquí me la van insertar. Llavors, la farmacèutica, dic: «mira, tenia que anar a curar-me la pic, i vaig a la farmàcia i dic: «mira, es que tinc hora, m'han de curar...»; «no et preocupis, vina quan tornis de l'hospital que ja ho miraré.» Quan vaig tornar a la farmàcia em va donar tot un dossier amb els noms dels medicaments, la presentació farmacèutica, el preu, perquè servien, quina era la composició,

- La medicació de la quimio?

Era la medicació homeopàtica que em posaven per vena de la fleboteràpia a Barcelona, i aleshores vaig dir: «Com pot ser això?» Llavors, vaig anar a casa i vaig fer els càlculs de quan costava aquesta medicació i valia 35€ i ell em cobrava 150 per cada sessió i val 35€ amb lo qual que és sueros i tot. Total, li vaig encarregar la medicació, vaig comprar els sueros, i em vaig comprar els equips de sueros, em vaig comprar també per punxar-me, em vaig comprar les agulles per quan em traguessin la PIC, em vaig comprar per jo curar-me la PIC després, mentre jo tenia la pic una vegada a la setmana jo em posava la fleboteràpia, carregava el suero, em posava aquí una corretja, en la corretja posava el suero, i jo em posava la pic i em feia la fleboteràpia i me curava, i ja està... I quan m'ho van treure amb l'smart i jo m'agafava la vena, em buscava la vena i em posava la medicació, Saps? O sigui, que m'he arribat a punxar amb l'esquerra a la dreta, també m'he punxat l'esquerra) aunque no podia, m'he punxat al peu, i vull dir, jo m'he posat la medicació sola, jo sola aquí a casa. I em va anar super bé! Tant bé, a veure...Tenia molt efectes secundaris, però, després, més tard vaig veure una amiga meva de petites, de l'escola, que havíem perdut contacte i havia patit càncer de mama i tal, i ens vam veure i estava amb un aspecte! (exclamació amb sospir) Tant diferent! Tant castigat! Què jo no tenia aquest aspecte tan castigat després, per tot el que jo havia fet! I tot amb lo malament que ho passes! Perquè, és clar, aquests efectes secundaris els tens, però jo no estava tant malament com altra gent. Jo veia a l'altra gent! I jo no estava així de malament que

l'altra gent per aquesta medicació. I aleshores, després em va dir la farmacèutica: « hi ha un homeòpata molt bo, que és metge, que a més a més dóna classes, això és un tractament simptomàtic, tu tens que fer un tractament més global pel càncer, per què no hi vas?». I vaig anar. I aleshores, em va posar una medicació, qua ja vaig deixar l'altra, em va donar una medicació pel fetge, perquè és clar el fetge pateix molt amb això, pel fetge, per l'anèmia, pel càncer. O sigui, em va fer un tractament personalitzat i complet i que em va anar molt bé i que encara l'estic anat amb aquest homeòpata. I, molt bé, molt bé, però bé. I després d'això, clar, con que jo seguia amb tot això, vaig canviar l'alimentació, vaig deixar de menjar llet perquè vaig començar a llegir llibres, i a informar-me, i a investigar, i a estudiar coses; i de mica en mica, vaig anar canviant el meu estil de vida i la meva alimentació. I l'alimentació vaig deixar completament la llet, perquè vaig saber que la llet i els derivat làctics afavoreixen el càncer de mama, vaig deixar de menjar carn, i vaig començar a una dieta anticàncer, el que passa que ara la faig molt millor que abans perquè sé més coses, conforme vas investigant vas sabent més, però (riem) ha, ha, ha (comento: «aquestes coses ja ho tenen!»), vaig investigar moltes coses. Feia ioga, feia tots els exercicis que em deien de la meva rehabilitació, volia fer meditació però tampoc sabia com, tinc molt llibres però no sabia com fer-ho...Però, bueno, la cosa estava allà...I vaig llegir molt llibres d'autoajuda, també llibres per distreure'm, coses de riure, vaig sanar la relació amb ma filla, perquè amb la meva filla havia hagut problemes perquè sóc separada i, aleshores, va veure un conflicte quan era adolescent, va marxar amb el pare i després no venia a veure'm i la cosa estava molt malament, estava molt trista, molt trista...jo he plorat molt, molt, per la meva filla, molt..Era un dolor tan fondo que jo tenia en el meu cor que és indescriptible i a més, estava amb el cor partit perquè la meva parella tampoc l'acceptava i...la cosa era, molt, molt, difícil! Es va acostar quan la malaltia i em va dir: « El vacío de tu pecho te lo voy a llenar con mi amor». Saps?. Se'm van saltar les llàgrimes, vull dir, que...(somriu amb complicitat i emocionada) pues, pues,...es va acostar moltíssim a mi, vaig recuperar la meva filla, i

jo vaig pensar...: “Mira...solament per això ja val la pena el càncer» (les dues plorem de l'emoció)El càncer val la pena, però recuperar la meva filla. I després també, el meu fill va deixar-ho tot, el meu fill viu pel seu fill i va vindre aquí i no va marxar ...no sé, més d'un mes i mig aquí amb mi, i no va marxar, que viu a Sevilla, fins que no em va veure bé. Va estar cuidant-me tot el temps, cuidant-me tot el temps. Mimant-me, quan no estava la meva filla em feia els massatges, i feia buidar el braç el necessari, però ho feia en cuidado, em cuinava, em mimava. Un cor tant gran! És Que...l'amor que jo vaig per la meva filla i pel meu fill. La meva mare es va bolcar, és a dir...Clar, tots van plorar quan jo vaig donar la notícia, la família, ...la, la,...bé, tothom...O sigui, tothom ho va passar súper malament, llavors pues, eeh...va ser maco, en aquest sentit de recuperar-los...Ara he perdut el fil, ara no sé per on anava!. Ha, ha, ha,! (riem)

- Això, que et van començar a cuidar...per lo malament que estaves... El teu fill va deixar d'on estava vivint un mes i mig al seu fill per vindre a cuidar-te a tu...No?

I jo em vaig sentir molt bé!

I com vas connectar amb la teva filla a partir de la malaltia.

I em vaig sentir molt bé amb lo que feia! I a més a més, amb ganes de recuperar-me i anar cap endavant. Per la seguretat social em va entrar la pròtesi, quan ja et poses la pròtesi de silicona no és el mateix, però quan et vesteixes ja et veus més tu, però quan em mirava al mirall i no me la posava et veia malament, què costa molt mirar-te al mirall i veure't així! Moltíssim! I aleshores la gent normalment està un any i mig o més per recuperar-se per què és molt dur, al 13 mesos vaig agafar l'alta i vaig tornar a treballar perquè em sentia bé. I jo tenia ganes d'estar bé de normalitzar la meva vida de tenir una vida normal i de ser normal. M'havia començat a créixer el cabell, i amb el cabell molt curt, molt curt, molt curt vaig començar a treballar, eh! Vaig començar ...vaig agafar l'alta al juny...i no vaig agafar l'alta abans per no fastidiar al meu substitut,,Vale! Per què sinó l'hagués

agafat al maig i hagués fet un any, i per voler que acabés el curs i no fastidiar-li les vacances tot plegat, les vaig agafar al juliol l'alta i vaig començar el curs. Eh? I vaig estar...Em va costar molt al principi perquè estava cansada, seguir el ritme de la feina, no estava del tot, encara les seqüeles de la quimioteràpia i la radioteràpia que et deixen molt cansada molt tocada, no? Però jo vaig estar allà i jo vaig donar el callo, i jo vaig agafar una tutoria, vaig...bé, bé! I llavors vaig començar coses noves de socio sanitària que mai havia donat classes d'això. Sí que havia fet un treball sobre uns materials per estudi a distància però no havia donat mai les classes, vaig preparar les classes, les vaig millorar, vaig donar les altres d'infermeria i d'ontologia, i, bueno, molt bé! Vaig tindre una tutoria súper agraïda de la gent, veus els companys com t'estimen, els alumnes, bueno...bé, va anar molt bé! O sigui, vaig estar molt contenta! I al curs següent vaig decidir fer-me la reconstrucció. I aleshores, per fer-me la reconstrucció a i m'havien ofert a Joan XXIII, que aleshores no tenien un cirurgià plàstic, van començar a tindre un cirurgià plàstic i em va visitar la ginecòloga que em va operar i el cirurgià plàstic i em van oferir una reconstrucció amb un expansor, saps?, que primer et posin l'expansor i després em posessin la pròtesi de silicona per sota, i aleshores, va dir que la meua pell no donava, es que no em van deixar pell, que jo estava corbada, sí es que...que no donava, que no tenia prou panxa per agafar-me de la panxa i que havia ser de l'esquena, eh?. De l'esquena t'agafen el múscul. L'ample, bé! No ho sé!...te'l posen cap al davant i aleshores et posen la pròtesi . Però jo tinc una amiga que s'ha mort de càncer de mama i li van fer aquesta reconstrucció i jo vaig estar a la seva intervenció quan li van fer perquè sóc infermera i ho vaig demanar ,i em van deixar i la vaig acompanyar; i qua jo vaig veure això i després com va quedar i com li va anar, vaig dir: «si alguna vegada em passar jo no em faré mai això» Jo no tenia càncer i pensava que no ho tindria mai. Eh...em va oferir això, jo això jo no ho vull amb ella li va quedar el braç sense flexibilitat, no podia fer aquest gest (pujar el braç cap a dalt) no pot fer-ho, no pot tirar el braç cap endarrere i amunt.... I aleshores no, no , no ho volia i : «escolta, no pot se d'aquí?» que jo entenc

cartutxeres...»això no, no perquè no te vascularització suficient, és greix i no pot ser , no, no, no. Pensa-t'ho! Perquè tu ets candidata a la reconstrucció, bé, agafa l'estiu i t'ho penses». Perquè això era al juny, quan va acabar el curs: «T'ho penses, vens al setembre i t'operem». Ell convençut que jo m'ho faria. I jo vaig sortir: «jo, jo no em faig això, em quedo sense res». Però és clar, vaig sortir plorant d'allí, i em vaig dir: «escolta, que no, jo vaig amb la pròtesis», Quan vas amb la pròtesi vas sempre vigilant els escots, perquè quan t'ajupeges es veu, inclús hi ha hagut algunes alumes que m'ha dit: «es que se t'ha vist!» o sigui, que et miren, o quan et poses el banyador se't veu. Has d'estar...tenia vestits que pensava que mai més em podria posar . Vaig llençar roba. Jo anava tapada fins aquí! (senyala fins casi la base del coll) jo no podia portar escot perquè es veien les costelles. Una mama aquí amb la pròtesi es veia les costelles, no es veu el pit maco d'una dona! No, no, no es veu! I aleshores anava així...llavors, anava així i per què no mirem unes altres coses a nivell pràctic. Bueno...Per això jo tinc un recolzament social i de la família...tinc molta gent que m'estima, que recolza, i que m'ha estat ajudant cadascú al seu nivell. Bueno, vaig anar a un cirurgià que em van dir que era molt bo, i que havia fet coses de mama, i que havia fet coses canvis de sexe a gent , i coses així...i aquell vas dir: «Si, si, si! La pell aquesta dóna, et faig això». Em cobrava 15000€ , «aquesta pell dóna i et posarem la pròtesi i ja està, i sinó dóna no passa res!» O sigui, tu et quedes...si no passar res et quedes com estàs! Bueno, després em vaig assabentar que quan et fan la radioteràpia jo no sabia que no et pot posar expansor, que la pell està tant castigada que tant malament està que no et pots posar un expansor i una pròtesis, no se't donar la pell, no es pot! I tant metge que és? I l'altre tampoc! em va dir que la meua pell no es podia donar, el de Joan XXIII. A què juguem? Per favor! Què som professionals! (indignació) Vale, bueno! Doncs, una amiga de l'altra escola que em va dir: «Mira, hi ha un cirurgià molt bo que és el cap de servei de Sant Pau de cirurgia plàstic que treballa molt bé per reconstruccions i perquè no parles amb ell, visita en la Plana a nivell privat, digues que vas de part d'un radiòleg que ella coneix de l'hospital de Sabadell perquè porta alumnes...» Saps? I

jo vaig anar de part del radiòleg tal, tal, tal....em van cobrar 100€ perquè era l'amiga...mira, em va tractar com a persona, vale ! Com a jo! Com a una pacient! Em va explica que em faria, em va explicar que m'ho podia treure del gluti, em va explicar que podria tindre sensibilitat, que em quedaria lo mar de bé, va ensenyar treballs que ell havia fet, sense mirar a la cara, i vaig sortir d'allí, bueno...Que m'ho faig amb ell. Clar, el problema és que val 32000€, jo no tenia aquest diner, jo tenia com a molt 8000€, què és el que tenia jo estalviat. I el meu home: tu no et preocupis, els diners sortiran i t'ho fas. L'aconsegurem d'on sigui!». Saps? D'on sigui!! Si fa falta venem el pis d'on veniem, saps? O demanem un crèdit..Total! No cal que venem el pis, jo tinc tres o quatre targetes de crèdit de diferents entitats i tinc la preocupació de tindre targetes de crèdit amb un gran crèdit per si en algun moment necessitava diners. Vale? Pues, ajuntant aquestes targetes de crèdit em donava, però després el tenia que tornat, però amb mi em donava i vaig fer ampliar una i m'ho van ampliar, és adir, que jo podia aconseguir els diners pagant aquestes targetes de crèdit, i després aplaçar-les i pagar-les poc a poc amb els interessos. Però mira tu que ma filla que tenia diners estalviats em va deixar tot el diner que em faltava, i em va dir: «tu mama, tu me'l tornes poc a poc quan puguis i com puguis». Vale. I vaig tenir el diner. Quan vaig anar al setembre a la visita vaig dir que no que m'ho faria per privat, «Oh!», es van quedar així. I no em va agradar com em van tractar, noi em va agradar com em van parlar, ni em va agradar el que m'ho oferia, Saps? Clar i jo no vaig desprestigiar ni res, no, no, m'ho vull fer en un altre joc, aquesta opció no m'agrada, sense res més. Total, jo vaig començar el curs, preparar tot pel que vingués, conèixer els alumnes, que tingués tot, i el segon curs el vaig començar i em vaig fer aquesta intervenció, la reconstrucció, que a més va ser molt llarga, més de 8 hores perquè és microcirurgia, et treuen tot això del gluti a nivell del pit, vaig estar allà com si estigués com a cures intensives Igual, cada hora venien a resolta el batec amb un parell especial, em tenien controlada de tot, és privat però molt bé, molt bé! L'homeòpata em va donar coses perquè anés bé la intervenció, perquè no sagnés, estava tant reforçada en aquell nivell. I

allí el sistema que tenen per curar, és un sistema molt bo, és clar!, és cirurgia plàstica et donen una mena de pomada que serveix pel ulls te la poses amb una gasseta d'allà impregnades de Lenitul que són com unes gasses, que, a demés, cicatritza lo mar de bé, et fan unes costures, t'ho vaig ensenyar? Ho vols veure? I ara li ensenyo el pit! Ha, ha, ha! (riem les dues) mira! Estar a mitges perquè aquesta és la que em va ficar, està a mitges perquè no em va poder posar el mugró a degut com després ha hagut la metàstasi; mira!, veus? Em van agafar d'aquí, i en una segona intervenció, que després t'explicaré, em van acabar de treure...un cul més petit un altre cul més gros, i el van anivellar una mica, veus?. Però situ et poses el banyador o la calça no es veu res, i si tu et poses el sostenidor, guaita! Sembla que tens el teu pit! Mira! No es veuen les costelles! És completament com ...Amb lo qual et dóna una seguretat i una auto-imatge ,pues...molt diferent. Bueno, i em vaig fer aquesta reconstrucció i vaig estar de l'octubre al desembre de baixa, i després vaig tornar, vaig tornar a l'escola. Mira que jo soc de les que li agraden deixar les coses bé...Qin desastre em vaig trobar! No havien donat la mitat de les coses, tot estava molt malament! Vaig agafar molt d'estrès, molt d'estrès, per voler donar tot els meus alumnes i que no fossin amb mancances, no? I tot plegat, cap el març, jo vaig agafar l'alta al desembre, cap al març vaig començar a tindre mal d'esquena: «això, és l'estrès, tanta feina! Tant de treball! Què dec tindre una contractura o alguna cosa!» Bueno, total, que com tenia visites, anava a l'homeòpata li vaig dir: «tinc molt mal d'esquena!» bueno, «Tinc molt mal d'esquena!», em va fer una revisió, em va fer posar així cap endavant cap avall , em va mirar i em v dir: «tens una mica descompensada la pelvis, com si tinguessis...jo et donaré homeopatia pel dolor però seria convenient que anessis a un osteòpata perquè amb un parell des sessions t'ho compensarà i aleshores veuràs que t'anirà molt bé". Vaig anar a un que era molt bo i vaig anar, i Bueno, sembla que vaig sentir una mica més d'alivi però va tornar el dolor, vaig tornar anar, i quan anava em sentia més bé, però...uf! la tercera vegada que vaig anar em va fer molt mal! Jo no torno més, ja que m'ha fet més mal que bé. Bueno, Bueno...amb tot això arriba el final de curs

que era el juny i ja s'havien acabat les classes i el meu home un cop per setmana marxava de casa a fer una col·laboració, una ajuda, i jo estava sola aquí a casa i li vaig dir a la meua filla, Bueno... abans de dir-te això... estava al llit amb molt mal d'esquena, amb molt d'esquena i aquell dia que no estava ell jo no em vaig poder aixecar-me del llit, no podia aixecar-me del lli, no em podia donar-me la volta, "Ostres, tu! I ara què faig? Perquè jo sola aquí tindrè que trucar al 112 i anar-me a urgències primer m'hauré de dutxar, m'hauré de vestir! Jo no puc trucar i que em vegin així! No!" Em vaig tirar del llit com vaig poder, em vaig arrossegar com vaig poder a la dutxa, i vaig trucar al meu home: "Vine que no puc moure'm! Es què no puc!" Em vaig prendre un Paracetamol, i el va venir, ell no portava cotxe tenia que vindre amb transport públic des de Terrassa i es va presentar a les 8 del matí i m'havia d'agafar amb una ma i una altra darrera (s'aixeca i em ensenya com l'agafava el seu home) per aixecar-me i jo agafar-me amb ell i portar-me així al lavabo i seure'm així al lavabo me la ma agafada perquè tenia molt de dolor que no podia, no podia...tenia tantíssim dolor, tantíssim...molt dolor! (seu a la cadira) Això era un dimarts, va vindre el dimecres, aquell dimecres vaig anar a l'escola perquè tenia reunió d'aquestes de traspàs i...No...vaig tornar, i no vaig anar a urgències perquè això passa...Bueno, això perquè estava molt estressada, Bueno...vale! I a l'endemà teníem el dinar de tots els companys de l'escola i havien encarregat un dinar especial anticàncer, perquè jo no menjava el dinar dels demés, així que va feien un dinar especial per a mi, i teníem una petita reunió de traspàs de tutories i el divendres era el últim dia de classe, era el dia 28 de juny, saps? Vaig anar el dijous també amb el meu home i em dir: "Jo em quedo a la porta per si necessites alguna cosa" Jo vaig fer la reunió, ell m'esperava, jo no podia conduir i no podia fer res, i, a més a més, em podi a quedar clavada en qualsevol moment i a mi lo que em preocupava més era la vergonya que faria si jo em quedava clavada, no el meu dolor, sinó la vergonya davant dels altres de no poder moure'm, vull dir...Llavors, vaig veure a una amiga meua i li dic: "Demà tinc el dinar, el dinar! I mira que em passa!" "Escolta, no hi vagis!". (ella va respondre) "Tampoc no aniré!,".

“No aniràs?”. “Em fa vergonya si em quedo clavada”. “ Tu no hi vagis! Tal i qual...” “Vale, vale...”

Llavors, no vaig anar. Vaig anul·lar el menjar. Vam fer el traspàs de la tutoria i el divendres hi havia claustre i jo vaig fer la previsió del claustre amb la visita amb l'oncòloga que tenia cada 6 mesos, perquè aleshores em controlaven cada 6 mesos, i li vaig dir a la directora: “no sé si vindré o no perquè tinc visita”, “Bueno, tu tranquil·la fes el que tinguis que fer”. Li vaig ir a l'Andreu: “ Es que demà vaig a la visita de l'oncòloga i quan surti de la visita em vaig a urgències, jo no aguanto més. Això és insuportable aquest dolor!” A més a més, el que va passar el dimecres, el dimecres aquell que ell va vindre al matí, li vaig dir a la meua filla: “dóna'm uns exercicis per estirar l'esquena que em passa això” I ella em va donar uns exercicis a fer, i jo com m'havia prés l'ibuprofeno, el Gelocatil, jo estava bé..I tal...I ell va baixar a escombrar a baix, el recinte comú que tenim a l'edifici, i en aquella habitació em vaig posar la meua manta de ioga, jo lo mar de bé,el mòbil sobre la tauleta, Saps? I vaig començar a fer els exercicis, em vaig estirar, em vaig estirar cap a munt...i ja no em vaig poder aixecar; intentava de girar-me, de donar-me la volta, no podia, de tantíssim dolor; era una sensació! Era com quan tu veus una pel·lícula que veus a la persona que no es pot moure, és quan meu a una mosca, la veus aquí i no la pots espantar....doncs, així! Com la mosca! Jo no podia moure! No podia trucar per telèfon, ell va trucar al fixe i jo no podia aixecar-me, tenia el mòbil a la tauleta i no podia agafar-lo i vaig estar més d'una hora estirada al terra fins que va arribar de comprar, i em va trobar tirada al terra sense poder moure'm, Vale? Em va agafar així, i prendre aixó...I el divendres quan vaig anar a la visita em va dir: « i què? Què tal?» «Pues no gairebé» «Què et passa?» Perquè era cada sis mesos, jo estava bé. Jo no vaig voler fer el tractament amb Tamuxifeno, perquè tenia que estar, perquè el meu càncer és hormonodepenent, 5 anys ; però l'oncòleg que em portava fins a les hores em va dir que tenia un 4% de probabilitats que si m'ho prenia no tingués una recaiguda i que tingués metàstasi. I vaig pensar: «Un 4%! Un 4% amb tots el efectes secundaris que això te!» I com era jo que no prenia res, no! Això és diferent, una vida sana,

estic prenent medicació anticàncer, vull dir! Ja estic curada! M'he fet quimioteràpia, m'he fet radioteràpia, bueno! Que no, no....La meva amiga que es va morir de càncer va prendre el Tamuxifeno i va tindre metàstasi i s'ha mort de càncer. Sí l'hagués pres estaria així? No ho sé. És una decisió que prens i ja està. Hi ha gent que l'aprés i l'ha tingut, i hi ha gent que no l'aprés i no l'ha tingut. No sé sap, lo que tenim és lo que tenim, i quan ens passa alguna cosa i per alguna cosa, algun aprenentatge que la vida ens dóna...La meva vida ha canviat moltíssim, i ha canviat molt més des de la metàstasi que el primer, molt més! I a més...Es espera que he perdut!

- Estaves amb l'oncòloga...

Sí! «Mira, que tinc aquest dolor en l'esquena...». «Ah!» (imitant a l'oncòloga) Es va posar nerviosa, a córrer: «tinc que fer-te un TAC, una gammagrafia òssia, has de venir...» Ella visita a Tarragona els divendres només. «Vina quan ho tinguis, la setmana que ve t'ho farem, vens a l'altra vens el dimarts a veure'm a Reus». «No puc, perquè m'operen el dilluns! Em fan el retoc de la reconstrucció» Eh! «Lo primer és lo primer! Això és cirurgia estètica! Això no ho facis! No et gastis els diners!» No, no! Els diners ja estan gastats, a més a més, m'han fet una anastomosi de les venes pels vasos limfàtics perquè no tingui tant limfedema, m'ho anaven a fer en la primera intervenció però com va ser tant llarga i això també és llarg i no van voler fer, i ho van deixar per la segona pel retoc. I aleshores em volien cobrar i no s'enrecordaven que em van dir que m'ho farien gratis! I aleshores vaig lluitar perquè m'ho fessin vam fer un mig i mig i sols em van fer pagar les proves, 500€, si jo m'arriscava a perdre això»Mira, s'ha de compatibilitzar les dues coses! Per això m'ho faig!, m'han dit que són 24 hores, que l'endemà en donen l'alta, que és una cosa senzilla» «Vale, pues vens el dimarts a veure'm...» És clar, moltes preses, es van portar molt bé ja que aquella mateixa setmana em van fer la gammagrafia i el TAC, quan això són proves que triguen mesos a fer-les.. «si no m'han donat l'alta?» «Doncs, truca aquest número de telèfon i truques a la meva

secretària i parles amb ella». Bé, bueno, em fan aquestes proves, i havia una que «Bueno, et faran aquesta però depèn de lo que surti et faran una altra» No els hi va anar bé fer l'altra, i jo feliç!: «Ho no m'ha fet l'altra, llavors això vol dir que és bona senyal Jo que sé... m'he fet una hernia , ves a saber, jo que sé...no? I d'aquí em veia aquest dolor d'esquena. Bueno, m'operen «i com ho farem per fer-me al gammagrafia i el TAC si no em puc ni estirar ni aixecar de la camilla? Si m'han d'ajudar!» amb l'ibuprofeno...Bueno...total! Que jo li deia al tècnic: «Mira, agafa'm d'aquí i estira'm, i ara agafa'm d'aquí i estira'm d'allà...» jo li donava instruccions perquè com jo he fet mobilitzacions de la gent com em podia mobilitzar-me i per ajudar-me aixecar i ajudar-me a fer les coses...Vale? I pensava: « i la intervenció no em podré posar a la taula del quiròfan! I al llit i a tot! Com ho faré? Però jo no dic que s'ho dic no m'operaran? Jo no puc dir això!» M'ho vaig callar i no els hi vaig dir res! Vale? «com em posaran anestèsia i calmants, amb els calmants ja t'anirà bé!», vaig pensar jo. De tripas corazón, i aquí aguantant aguantant com una jabata tingués dolor o no, i jo sola vaig fer-e totes les coses, jo m'aixecava així em posava d'aquesta manera, jo em feia les coses sola, és clar, perquè allí es podia...Em van donar l'alta i em vaig anar a casa de la meva mare no vaig poder anar el dimarts, vaig trucar: «és igual, vine el divendres a Joan XXIII» I jo vaig pensar: «Bé! (satisfacció) tanta presa que tenia, el divendres, això és que són bones notícies». El dijous vaig vindre cap aquí i el divendres vaig anar a la visita, i em diu: «Metàstasi òssia» (silenci) Se'm va caure el món, se'm va caure el món, jo em pensava que em moria, i ja sí que...I em va dir: tens afectada la dorsal 11, la dorsal 12 que se t'ha fracturat, tenia fractura de la 12 pel tumor, la lumbar, la lumbar 3 i la 5, i jo: «Què malament! La medul·la espinal que passa per aquí i em puc quedar en una cadira de rodes! què això és molt compromès! I ara què?» «Has de prendre mòrfics i et farem radioteràpia pel dolor» Però aquesta radioteràpia no és per curar és pel dolor,...no era per cura era pel dolor... radioteràpia pel dolor. Quina aberració, avui no me faria, però clar, me la vaig fer...Clar, en cada moment...La radioteràpia, els mòrfics, estava prenent morfina, ibuprofeno i paracetamol,

molt! Alarmes cada quatre hores per anar prenent: el mòrfic una vegada al dia, i l'iboruporfeno i el paracetamol intercalats cada quatre hores les dues coses; el mòrfic em deixava que no era jo, anava perduda, anava marejada, tenia restrenyiment, em donaven medicació pel restrenyiment...Es que t'ho espatllen tot! Es que t'ho espatllen tot! (sospira) Després la radioteràpia, que el meu fill també va tornar estar aquí, va venir tot plegat. És clar ,en la radioteràpia, em va donar una crema l'homeòpata em va donar medicació per la radioteràpia, me la posava però amb tot em van cremar l'esòfag, tenia un dolor impressionant no podia ni passar una gota d'aigua , és clar, ni menjar, però sabia que tenia que menjar i beure per menjar bé, i amb tot el dolor del jo bevia i menjava, vull dir que...hi ha gent que li passa això i l'han de ficar una sonda nasogàstrica i l'ingressen. Jo menjava i bevia amb moltíssim dolor, però ho feia...Amb mi no em van ingressar. Tenia l'esòfag cremat, per aquí davant i per l'esquena. Doncs, o sigui...Després vaig anar a l'homeòpata i em va donar un còctel pel dolor, i llavors, vaig poder anar deixant les coses, i ara estic amb medicació homeopàtica i he deixat la morfina, i l'oncòloga al·lucinant: “Com es possible que amb l'homeopatia no tingui dolor?” Bueno, tint dolor però un dolor suportable, i a vegades no tinc dolor, ara no en tinc. Abans sí que tenia, però bueno...

- Així que en l'escala EVA, on estaria aquest dolor en aquest moment?

Ara? Zero o u! El dolor que tenia abans era...uf! i amb la morfina que em deixava d'aquella manera també tenia dolor...Amb la morfina també tenia dolor...es que, també tenia dolor, no m'acabava de treure el dolor ...Llavors, dolor per dolor preferia amb l'homeopatia el dolor que tenia, i el dolor ha sigut més suportable i ha anat disminuint. Si estic molt de temps dreta o fent un gran esforç llavors si que tinc mal d'esquena i tinc que reposar, descansar, i amb l'homeopatia, doncs, disminueix. I, Bueno, va anar així...vaig començar un nou tractament oncològic amb inhibidor de l'aromatasa, que és un antiestrogènic, i jo pensava: I amb una sola pastilleta, és com el tamoxifeno però diferent, fins

ara que jo no havia volgut i ara a la força...! Una pastilleta pel càncer” “Si ,si, si!” “Mira que això funciona que tal i qual”. Bueno, començo una pastilleta al dia, clar tot això de baixa, i una pastilleta al dia i com pot ser que sigui una pastilleta al dia. I tot això, no?, investigant més coses i tot això, no?...Vaig perfeccionar lo de , Bueno, més lo de l’alimentació, l’homeòpata em va donar més coses per la metastasi i pels efectes secundaris de la radioteràpia, i de tot això, i pel fetge, perquè tenia les transaminases altes, per estar millor, les primeres vegades em marejava i també em van donar pel vertigen, la veritat molt bé ,m’ha recolzat molt, em va ajudar molt...i encara m’està ajudant molt aquest homeòpata; és molt bo, mai et diu: Vina quan ho necessitis, fes-me consultes per telèfon, per telèfon m’ha donat medicació nova, vull dir, que no te res a veure amb l’altre, és molt professional i sap moltíssim, eh? El dr. L. M., Vull dir, molt bo, molt bo! De Tortosa. Bé, res, els dos primers mesos els marcadors tumorals, van baixa, pues, bueno, bé...a partir del tercer van començar a pujar, havia una petita lesió, això va ser al juliol quan vaig començar i al desembre una nova lesió, una costella. Cada mes havia pujat els marcadors tumorals, cada mes, i jo: “I com és això? Tenim que canviar el tractament” perquè està demostrat científicament que quan hi ha un canvi de tractament funciona, i ara canviarem el tractament que em donaven, i ara són unes injeccions molt fortes, també, inhibidores unes injeccions que cadascuna valia 900€, que primer tenia que posar-me-les cada 15 dies, i després eren cada mes, unes injeccions que me les posava estava coixa durant 4 dies, eren molt molt fortes. No van fer res, vaig estar fins al maig, tres o quatre mesos amb aquestes injeccions; i al març una nova lesió, i em van dir...Quan em van diagnosticar la metastasi, un d’aquests que et vaig, un amic meu de l’altra escola que és metge, va escriure un correu a cap de servei d’oncologia de la Vall d’Hebron, dient el meu cas i demanant una segona opinió. Em van trucar al dia següent i jo estava desesperada quan em van diagnosticar això, i a més a més, em van dir aquestes vertebres, però al cap de quatre o cinc dies vaig llegir l’informe i també tenia també les crestes ilfaques, el sacre, el cap del fèmur, l’articulació escapo-humeral i dues costelles, i això no

m'ho havien dit i llavors un altre dol...m'entens? jo anava fent les coses inconscientment acomiadant-me del món, estava posant el meus segurs de vida en ordre, els meus papers, la hipoteca, ...i el meu home em deia: “Deixa de despedir-te que no et moriràs”...Jo no m'adonava però m'estava despedint, jo anava a morir-me, jo he sentit de prop la mort, i jo l'ha he vista...que em moria, que jo he acceptat aquesta mort i que ja no li tinc por, i ...qu+e no passa res! Què no passa res! Ja no... al principi et costa molt, però ja no, és una acceptació! I la veus! I estàs allà! Bueno, pues...em va dir,...Vaig anar a la Vall d'Hebron, i aquesta entrevista a la Vall d'Hebron em van donar tants ànims! Què vaig tenir la il·lusió de tornar a lluitar, i de, de...mirar les coses. Em va dir que era correcte el tractament, que ells em farien el mateix, que no calia que baixes a la Vall d'Hebron, que em quedés a Reus, i que tenia les portes obertes quan ho necessités. Però, Bueno, no va funcionar. Estem al març. Llavors, li vaig dir a l'oncòloga:” Escolta, això no funciona.” “Ja et vaig dir al principi que això és una cosa per tota la vida, això és crònic, això no es cura, la única cosa que podem fer és aturar-lo, intentar tindre la millor qualitat de vida possible” Aquestes són les paraules que em va dir al principi: “I que més endavant et tindràs que posar quimioteràpia” i a més a més: “Et vaig dir que et fiquessis quimioteràpia. Ha arribat el moment de posar-te quimioteràpia” I m'oferia, que em va donar el consentiment informat perquè m'ho llegís, que jo em vaig fer un fart de plorar (es tapa la cara amb les mans), impressionant! Una quimioteràpia experimental que tenia molts més efectes secundaris que la que jo havia fet, indefinida, fins que tingui més lesions o fins que el cos aguanti i no pugui més. Una sentència de mort en vida. Es que jo prefereixo morir abans de viure de qualsevol manera. Sinó haig de tindre una qualitat de vida, no vull viure. I així li vaig dir als meus fills: “ Mira, m'han dit això i jo no vull viure així.” Plorant els tres aquí, ‘ dient: “Lo que tu veas, lo que tu decidias, nosotros te respetamos. Es tu vida Esta es tu decisión. Te acompañamos con lo que tu decidias”. Bueno, jo em vaig anar a passejar per la platja, meditar, i el cor em deia que no tenia que fer aquesta quimioteràpia, Jo no volia fer-la! Però per una altra banda era com tirar la

tovallola, quin preu tenia que pagar, com haig de viure jo! No puc viure així amb lo que m'estan oferint! Jo no vull aquesta vida, no la vull! I, Bueno, vaig trucar al Pere, dir-li a la gent ploran, em va dir ell: «Escolta, per què no vas una altra vegada a la Vall d'Hebron». «Ah! és veritat!, se m'havia oblidat». Bueno, total, em tenien que fer una altra, quan estava amb l'oncòloga, i jo li vaig dir: «No sé sí em faré la quimioteràpia», perquè ella em va programar e TAC, la gammagrafia òssia, la ventriculografia, saps? Perquè s'ha d'estudiar el cor bé, perquè la quimioteràpia és tòxica pel cor, que m'ho van fer l'altre cop també, però després no em van fer el seguiment ...No em van fer res més! No sé perquè em van punxar aquella merda radioactiva, perdó!, si després ningú em va fer un seguiment del meu cor, Vale! Es van passar...Val!...eh! El contrast radioactiu que fan servir per la ventriculografia. Eh! Aleshores vaig dir: «és veritat!» La meva germana em deia: «Tu lo tines que hacer, no vayas a tirar la toalla! Porque claro, primero pruébalo!». I al final vaig decidir que faria tres mesos, provaria i després decidiria. No? Perquè si no donaven bons resultats ho deixaria. Vaig a l'homeòpata amb un SOS: «no hi ha res per això!», «Mira, et dono una altra classes d'homeopatia, em donar una que és del mètode Banerji, que és una homeopatia que fan a la Índia d'un hospital de Bombai, em va donar el correu electrònic perquè fes la consulta, vaig fer la consulta, ho vaig traduir pel Google, em va contestar el metge d'allà, i em va dir que era correcte lo que m'estaven donat, que pot ser tenia que treure una cosa i canviar una dosi; Saps? aquella dosi que no me l'havia posat perquè pensava que no la feien i resulta que al final sí que la fan, la vam trobar aquí amb el farmacèutic i li vaig dir, i vam provar unes diverses coses que vam provar un mes, a veiem sí això funciona! Aleshores, durant tot aquell mes em tenien que fer diferents proves, i jo vaig aconseguir també la segona visita a la Vall d'Hebron, però jo volia acabar el mes sencer abans de la visita a l'oncòloga a veure si donava resultat amb l'homeopatia. Amb lo qual vaig retrasar la visita amb les proves, apropar-les lo màxim al final de mes i vaig retrasar la visita amb l'oncòloga perquè coincidís al dia següent amb la Vall d'Hebron. Resutat que tenia el dilluns una prova, el divendres l'altra

prova, dimarts visita amb l'oncòloga -dimarts o dimecres, ara no m'enrecordo, després era el pont de Sant Joan, no, no! No era el pont de Sant Joan! Era un altra pont...era de Setmana Santa i després em visitaven en la Vall d'Hebron. Què va passar? Que sí vaig anar a l'hospital de Reus, explicar el perquè era aquell dia que em tenien que fer, la gent...a veure, tu no pots canviar la prova per quan tu et rota...ho fas quan t'ho donen. Vaig explicar a la gent, em passa això, vull fer això, ta i qual...La gent va empatitzar tant! La gent va posar les proves quan jo ho vaig demanar i el dia ho vaig demanar! I ho tenia molt bé, perquè aquell dimarts o dimecres tenia hora amb l'oncòloga, donava temps per informar-al, perquè necessita un temps per informar-la. Total, em truquen i em dieu: «et canvien la visita al dilluns perquè no pot aquell dia» Ah! (exclamació desesperada) no estarà informada! I ara què?» Amb una angoixa, em vaig acomiadar a Deu i vaig dir: «Ajuda'm!, què sigui lo que Deu vulgui! Això a de sortir...» i vaig deixar de preocupar-me. I quan vaig anar a fer-me les proves em va atendre un noi, que a nivell físic...Lo malament que fem! Les actituds de jutjar que tenim, ho fem tant malament! Però no és lo que sembla quan veus a una persona, és increïble lo que aprens amb aquestes coses. Després t'explicaré una anècdota de la radioteràpia molt bona! «Bueno, mira, em passa això i tendria que estar informada», «no et preocupis. Jo li diré i ella estarà informada. « Em va dir el noi.

- Perdona, el què?

La gammagrafia òssia estaria informada de divendres per dilluns, quan això tarda una setmana. I el dilluns estava informada! Tenia totes les proves allà, vale? El TAC no me l'havien fet encara, la gammagrafia òssia, el TAC m'ho feien després amb la ventriculografia. I jo li vaig dir a l'oncòloga el dilluns: « el TAC sí que me'l faig però la ventriculografia, no, perquè no sé si em faré la quimioteràpia perquè jo estava esperant la visita de la Vall d'Hebron. Primer t'explico l'anècdota de la radioteràpia: El dia em vaig a fer la radioteràpia que et posen en aquesta posició (aixeca els

braços cap a dalt), com que em costa molt perquè , és clar, com que està operat està més limitat i et tiba molt i, a més a més, tens que estar molt quieta molt quieta, i, a més a més, jo no en tinc de tatuatges, sols tinc els que van fer per la radioteràpia; allà, nua, esta estirada amb els braços cap a dalt, una mosca! Ha, ha, ha! (riem) Una mosca, sense poder-te moure! Se te posa al nas! Què se te posa al pit! Què se te posa al braç! I tu sense poder-te moure, i la mosca per allà! I l'aparell: nyi! (el soroll que fa l'aparell de radioteràpia) i quan surto li dic al noi: «Escolta! Hi havia una mosca!», «Ui! Tranquil·la, amb tanta radiació es morirà!» (Exclamació exagerada de les dos) ha, ha, ha! (riem les dues) Imagina't! Imagina't!. Bueno...ha, ha, ha! Bueno, són coses per...! Vaig el dilluns, em rep la doctora G. que és la que em visitava abans, i em diu: «Què tal?». Doncs, no gairebé sinó no estaria aquí», i a més a més, aquelles dia dutxant-me em vaig trobar un bulto en el pit dret, i vaig pensar: «Oh! Un altre cop no, un altre cop tornar a començar! No!» (es tapa la cara amb les mans), anava amb tota l'angoixa i tota la preocupació, i li vaig explicar tot el procés, li vaig ensenyar la gammagrafia òssia, que estava pendent del TAC, dic: « Escolta, vosaltres sou experts en càncer de mama, teniu el comitè d'oncologia en mama, però a Reus no, l'oncòloga passar per tots els casos. La Vall d'Hebron és un dels hospital pioners a nivell mundial. L'altra dia va sortir per les notícies que tenen 2400 casos de pacients que estan fent un tractament experimental a nivell molecular sense quimioteràpia i que està donant molt bons resultats, i que sols hi havia tres hospitals al món que ho feien i que un és la Vall d'Hebron, vale? Va sortir l'altre dia per la ràdio i per la tele, va sortir per TV3, pel Cuní...Doncs, jo ho vaig veure, però una amiga em va dir: «Escolta! Per la ràdio ha sortit aquesta notícia, i tu ets una d'elles!». «Sí, sí, segurament!». I al vespre ho vaig veure a la tele, Doncs...»vosaltres, sou experts! Si us plau, quedeseu amb mi! Que jo soc molt jove per fer aquest tractament, mireu quin tractament m'ho ofereixen -els hi vaig ensenyar el consentiment informat-. Em vaig posar plorar allà demanat que es quedessin amb mi, i em diu: « Ets molt jove per fer quimioteràpia encara, et farem una altra cosa. Estàs fora de zona, no te l'hauríem de fer, però ens

quedarem amb tu, farem una excepció. Bueno, queda't aquí que parlaré amb el meus companys a veure que t'oferim, t'oferirem una l'altra cosa». «Però, espera passa això» I li dic lo del bulto. «Oh! Sí, sí! Això ho em de mirar!. Espera, a veure sí està el radiòleg i et fa la mamografia ara i que t'ho miri» En aquell moment no era possible, i em van citar, si era un dilluns, pel dimecres, vale? I el dijous, m'havia de trucar per donar-me cita per un altre dia. Jo el dilluns de la setmana següent, i li vaig dir: «Escolta, que jo tinc visita amb l'oncòloga, no sap res, no sap que jo he vingut aquí, perquè pensava dir-li després» . «No et preocupis, nosaltres amb la dra. M tenim contacte cada setmana, ja li diré jo, no et preocupis, ja veurà com tot anirà bé!» Tal i qual. «No te importa?» . «No, no» El dimecres et fem la mamografia i, depenent de lo que surti et farem una punció, per veure...». «Ja sé el que és». Em fan la mamografia i jo me la miro així...i jo la veig bé, la que es veia de perfil jo la vaig veure bé, no veia res estrany, però clar, no entens com ells però jo però és la impressió que em va donar. I em diu que em torni a esperar a la sala d'espera. M'espero a la sala d'espera i em crida una dona gran i em fas passar per veure l'ecografia, i em diu: «Ja sap que la faran una ecografia, li farà una punxada, ja sap com és lo de la punxada, treure-li una biòpsia...» . Dic: «Escolti! Que ha sortit malament?, perquè a mi em van dir que si la mamografia sortia malament, em farien l'ecografia i la biòpsia» «bueno, vostè lo que sentirà...» «Perdoni, sé que sentiré, em van punxar a l'altre..» «I bé, no?» «bueno, bé! Si vosté considera treure un pit i 24 gànglids bé?» I es va quedar aquella pobre dona...Bueno, venen dos metges, i posa el més gran mirant i el més jove fent-ho, i en l'ecografia: «això està bé, això no és res, ah! No té res!», i es van i em deixen allà amb el gel, tota despullada, en mig de la camilla sense ningú, bien! Ha, ha, ha! (riem les dues) contenta d'alegria! No! Bueno, em vaig netejar, vaig sortir, vaig veure a l'Andreu: Bones notícies! Anem, què no hi ha res!» I ja està, però imagina com tracten a la gent! No? És al·lucinant, és al·lucinant! Pues, el dijous em tenia que trucar, i no em truca. I jo esperant, pendent, em portava el telèfon al lavabo, me'l portava a tot a reus esperant la trucada, i no em va trucar. I al final, em va

trucar divendres i em va donar cita pel dimarts o dimecres, després de la visita amb l'oncòlega de Reus. I vaig a la visita amb l'oncòloga de Reus i em diu: «Ja he parlat amb la dr. G, ja sé el tractament que et faran» Dic: «ah! Sí! Ja saps el tractament que em faran?» diu: «Sí!». I a mi em va dir que el dilluns a la tarda la dr. G que el comitè es reuniria per veure quin tractament feia. Bueno, vaig pensar: «Ui! Què raro!» «I em va dir això, això, i això...Vull que sàpigues que estic molt contenta de que t'agafin, tens les portes obertes per lo que tu necessitis; no t'importa que et vegi una vegada al mes per fer-te el seguiment, si tens que vindre a urgències tens les portes obertes, i tal, tal, tal...» Dic: «Vale! Perfecte!» hi ha uns altres pacients que vaig parlar amb ells que ha fet això i s'han anat els seus oncòlegs els han fotut una bronca impressionant, s'han sentit com traïts, menyspreats, molt, molt malament! Bueno, em visiten després a la Vall d'Hebron, i em diuen: «Et visita la dra. Ol», i em van el tractament totalment diferent del que m'havia dit l'oncòloga, perquè es van reunir el dilluns a la tarda i van decidir quin tractament m'oferirien. M' oferien un tractament que es tenia que demanar permís als EEUU i consistia en tres medicaments: un és un inhibidor de la aromataasa, però jo he tingut dos tractaments amb inhibidors de l'aromataasa i no m'han funcionat, i com si les cèl·lules cancerígenes s'hagin fet immunes o resistents a aquest tractament, vull dir que...; aleshores, hi ha un altre medicament que és el EVERONIMUX que actua a nivell molecular perquè no hi hagi aquesta resistència i aquests dos medicaments junts ja estan assajats clínicament i està aprovat pels comitès pertinents excepte per la SS perquè són moll cars, no es poden posar sols; però si que podien posar amb un altre medicament que és completament experimental i juntar els tres, el tercer no té nom li diuen L-001, és completament experimental del laboratori N., i aquest medicament actua a nivell molecular inhibint la mitosi de les cèl·lules de ràpida reproducció, Val! Amb lo qual també afecta a les cèl·lules sanguínies, és un dels efectes. Bé, bueno...amb aquest tractament no se't cau el cabell...

Anexo 6: Segunda entrevista a M

Estem al segon dia de gravació amb la M. i començarem com vam acabar la primera entrevista quan Màxima ens explica la primera visita al Vall d'Hebrón que li ofereixen el tractament experimental.

Doncs vaig a la visita ...i la dra. Ortega que es la que m'havia visitat fins a les hores..., em remet a la Dra. O. Que la Dra. O es la que em portarà, i aleshores, m'expliquen el tipus de tractament que m'ofereixen. Em diuen que consta de tres medicaments, dos ja han estat experimentats clínicament i estan aprovats pels comitès però que no se poden donar a la seguretat social perquè són molt cars i la seguretat social no els aplica. Però aquestos medicaments que ja estan experimentats i aprovats pels comitès, si que me'ls podran donar, juntament amb un altre que es completament nou i experimental.

Els medicaments són: l'Exemestano que és un inhibidor de l'aromatasa, el que passa es que, és clar, a mi ja m'havien fet dos tractaments d'inhibidors de l'aromatasa, que és un inhibidor estrogènic i no havien funcionat. O sigui, és com si el tipus de càncer que jo estava tenint fes resistència a l'Exemestano, o sigui, bueno, l'inhibidor de l'aromatasa. Aleshores, el que fan es combinar-lo amb un altre medicament que actua a nivell molecular, per impedir aquesta inhibició. O sigui, perquè no facis resistència. Això és l'Everolimus. És l'altre medicament. I tots dos junts representa que l'acció que ha de fer, que les cèl·lules cancerígenes no deixarien perquè se fa resistència la pot fer perquè l'altre intervé perquè no faci aquesta resistència. Aquests dos tractaments es complementen amb un tercer que encara no té nom que li diuen LEE006 que aquest també intervé a nivell molecular inhibint la mitosi de cèl·lules de ràpida reproducció. És a dir, que les cèl·lules cancerígenes que són de ràpida reproducció representa que retarda el seu creixement, i però, clar, també afecta a altres tipus de cèl·lules com és la sang, o sigui, tota la sèrie de la sang, els hematies, els glòbuls blancs, les

plaquetes..

I bueno, havia de començar aquest tractament, l'única cosa que m'havia d'esperar perquè havien de demanar permís a EEUU per poder-lo fer. Que complia els requisits, i res, que de seguida que sapiguessin, doncs, mmmmmm...(pausa), que, que es podia fer, que m'ho dirien. Aquell dia em vaig notar al matí un bulto, no me'n recordo si t'ho vaig dir a la primera entrevista o no. I ho vaig dir, m'ho vam mirar, van programar-me una mamografia, i una ecografia, però no, va sortir benigne i tal. Total que això era a principis de setmana, i a finals de setmana m'havien de trucar el divendres, que no em van trucar, no, m'havien de trucar dijous, però em van trucar divendres que tenien molta feina i, aleshores, ja em van citar perquè comences el tractament. Havia de començar, ara no me'n recordo si la setmana següent o l'altre, és igual, un dilluns, havia de començar un dilluns. I em van fer llegir el consentiment informat, que el dia que el vaig llegir em vaig afartar de plorar, perquè té tants efectes secundaris,..., impressionants, o sigui, molt!. Però, és clar, o sigui, es que, o feia això o feia aquella quimioteràpia que m'oferien que encara era pitjor així que el dia que,..., també em van dir que el laboratori, el laboratori N, que és el que patrocina aquest estudi, també em posarien un medi de transport per portar-me des de casa, que és Salou, fins a la Vall d'Hebron. Aleshores, em posen un taxi que em porta i em torna cap a casa.

Doncs, jo aquell aquell dia, anava jo, mira, preparada a les sis del matí, em venia a buscar el taxi i, al principi del tractament, va per cicles cada cicle es de 28 dies, doncs, el primer cicle es cada setmana que has d'anar, i algunes setmanes dos cops, i has d'estar ingressada varios dies. O sigui, dels que vas, vuit hores, t'han d'anar traient sang, no? O sigui abans de començar, ... per veure com estàs..., després et fan cada mitja hora, cada hora, etc. et miren la farmacodinàmica també.... I et van fent, així.... I a més, també t'han de fer molt control al cor, perquè també pot tenir afectació. Amb electrocardiogrames, les constants...etc, no? Total, que jo el primer dia havia d'estar les vuit hores allà, ingressada en un hospital de dia, i mentre abans comencés millor perquè sinó,...eh,.... Jo

vaig arribar abans de les vuit allà. Però res, no em deien res..., no m'agafaven,..., no em treien la sang, no em posaven la via, no... res de res, i no em donaven explicacions, no? I després, ja molt tard, home!, jo vaig protestar perquè vaig dir: "Ostres, tu!, que es que al final, tancaré jo l'hospital de dia.² Em diuen, si si, molts pacients tanquen aquí l'hospital de dia, o sigui surten a les deu de la nit o quan sigui. Però, clar, no era el cas, si jo havia arribat d'hora i havien de començar el tractament i tot plegat i tal,...bueno, total que al final em van posar una via, em van dir que marxés a esmorzar, que m'havia de veure la doctora que faltava una altra cosa i que ja me dirien, però ningú em deia res.

I quan veig a la Dra. que eren casi les dotze del migdia, no m'havien donat el medicament ni res, o sigui, perquè aquest medicament has d'estar dues hores en dejú abans de prendre'l, després te'l prens i dues hores més sense prendre res, o sigui, en mig de 4 hores de no prendre res perquè faci el efecte, no? Aleshores, em va dir la oncòloga que hi havia un problema. Resulta que mai no m'havien mirat els valors de les hormones i me'l van mirar en aquesta analítica que em van fer prèvia, perquè prèviament em van fer una gammagrafia, o sigui, i un TAC, que abans de el primer dia de tractament volien tenir de base com estava, no? I en l'analítica aquesta em van demanar les hormones que no m'ho havien demanat mai i resulta que la FSH i la LH estaven bé, valors normals, però el estradiol, els estrògens, estaven elevats. I és clar, per ser menopàusica i estar en aquesta situació, si tenia els estrògens elevats, no complia els requisits i no podia fer aquest tipus de tractament. I a les hores que no el podia començar.

I jo li vaig preguntar, bueno, i aleshores, què? Què hem de fer, no? Quina es la alternativa? Diu, lo que s'ha de fer es una oforectomia, o sigui treure els ovaris. Dic: "però bueno, no hi ha un altre tipus de cosa que se pugui fer?" Diu: "l'altre solució es cremar els ovaris amb medicació". Encara pitjor!, perquè no només són els ovaris, sinó que el fetge, el ronyó, tot, no? O sigui, amb una medicació així tan forta és pitjor encara. I, a més a més, no et posaria aquest tipus de tractament

sinó que et posaria un altre diferent.

Bueno, total, que al final en menos de 4 hores vaig haver de decidir si m'ho feia o no m'ho feia. No vaig poder consultar amb ningú perquè, clar, en tan poc temps no saps, no? Vaig mirar per internet una mica a veure,... Ho feien per laparoscòpia, i en menos de 4 hores vaig haver de decidir. Vaig decidir que sí perquè, és clar, o sigui, jo volia un tipus de tractament que no fos tan agressiu com aquella quimioteràpia, no? I tenir una certa qualitat de vida, no? i tenir la esperança de que em pugui curar. Així que, bueno, li vaig dir que sí i em van dir que em trucarien per fer-me la intervenció, que m'havien de fer tots els preparatius, el preoperatori, que no sabien quan perquè tot estava ple, no hi havien llits, els quiròfans estaven plens, que ja em dirien. Jo vaig passar tota la tarde plorant, tot el matí plorant, un dol molt fort, o sigui, comparable a quan jo em vaig despertar de la cirurgia i em vaig trobar sense pit. Però, és clar, després jo al migdia ja vaig decidir que s'ha acabat, que si jo estava malament, que el meu sistema immunitari estaria pitjor i que això afavoria que no es curés el càncer, al revés. Amb la qual cosa, lo que es diu en castellà: "Hacer de tripas, corazón" i endavant, i ja està. I, bueno, total, aquell dia havia d'anar a veure ma mare, i vaig anar a veure la meva mare, la meva germana i ja pues normal. Em van trucar, ...(pausa de recordatori), em van trucar el dimecres. Això era el dilluns que em van visitar, em van trucar el dimecres i em van dir que el dimarts de l'altra setmana em visitaria la ginecòloga, la que m'operaria. Digo: "mira que be!" no? en una setmana em visitaran, vull dir, que no sabia quan m'operarien però bé, i em van trucar una mica més tard dient que demà, el dijous a de venir que te veu la ginecòloga. "Buf, no era el dimarts?", "no demà, demà".... Em tornen a trucar, que demà has de venir a primera hora que et farem tot, tot el preoperatori i tot, tot, tot. O sigui, que del dilluns que em van... no, el dimarts em van veure, no sé si el dilluns o el dimarts, vaig haver de decidir, i ja el dijous de la mateixa setmana ja vaig fer, em van encabir tot el preoperatori en tot el matí per poder-me preparar i el dilluns de la setmana següent m'operaven. Va anar molt bé la intervenció i ja, pues, el dia després de Sant Joan vaig començar el

tractament, al juny.

Vaig fer el primer cicle i bé, al principi vaig tenir efectes secundaris, o sigui, llagues a la boca, gingivitis, molt malt de cames, o sigui, bastants efectes secundaris. Però, bueno, després amb la homeopatia i la llet materna i tot plegat han anat disminuint, i ara tinc,... bueno, excepte la toxicitat que em va donar en el cinquè cicle de l'Everolimus, em sembla que era el cinquè, vaig haver d'estar ingressada en urgències de oncologia perquè vaig tenir una dispnea important, ofeg, que no podia respirar,... i en el TAC anterior ja havien sortit imatges d'aquest tipus de toxicitat. I, a llavore'ns, ha sigut de lo més fort que he tingut, així de efectes secundaris rellevants. I encara no tinc, la funció respiratòria no està normal, o sigui, que...em van haver de donar corticoides endovenosos i després va ser ja per via oral i també aerosols per poder respirar bé, broncodilatadors suposo, i suposo que també eren corticoides a tipus inhalatori, perquè eren dos tipus. O sigui que...

I lo que van fer va ser suspendre'm l'Everolimus aquells dies fins a la propera visita, i en la propera visita, que va ser a la setmana següent, doncs, d'haver estat ingressada em va dir que havia de continuar els corticoides una mica més. I ja quan vaig a l'altra setmana que ja començava el següent cicle.. em va incorporar un altre cop aquest medicament però baixant la dosi, o sigui prenent-lo dia sí, dia no; que es com ho estic fent ara en aquest moment perquè no sigui tan tòxic. De totes maneres, encara tinc una mica de tos, de tant en tant, Quan pujo pujadetes em canso molt,... de vegades quan respiro fondo doncs això, problemes al respirar,...

La última visita l'oncòloga em va dir que mirariem de fer una altra prova, com va que sinó pues que ,... no sé que haviem de fer, pues, una altra prova, una altre TAC o lo que sigui per veure si seguim amb aquesta medicació. De moment ara, fins al setè cicle em miren l'anàlítica, com estic amb els marcadors tumorals, i cada dos mesos, és a dir, cada dos cicles, el TAC i la gammagrafia, que són moltes radiacions, i a partir del setè es cada quatre mesos, lo que m'ha dit l'oncòloga es que sí fa falta adelantar-lo, que serà que no perquè jo no vull adelantar-lo, també m'ho a dit pels marcadors

tumorals perquè han anat pujant cada mes, les lesions s'han estabilitzats no he tingut més lesions noves en la gammagrafia òssia i el TAC, les tinc apuntades per si t'interessa, i aquest mes, en el penúltim resulta, em més d'un any van baixar molt just abans de les festes de Nadal, van baixar molt, jo estava molt contenta. Oh! Què bé! Però en aquest últim ha tornat a pujar, aleshores, l'oncòloga m'ha dit que és habitual que oscil·li, que a veure com és el proper, si fa falta s'adelta aquesta proves, però jo em nego a que s'adelanti, em negaré si fa falta ja que tanta radiació. És que no! I bueno, així estic amb el tractament.

- Com vas aconseguir saber el poder antitumoral de la llet materna?

Ha, ha, ha! (riem les dues)

- Pregunta important! (Faig broma) ha, ha, ha! (tornem a riure)

Doncs, sí! Mira! Va ser a partir del llibre de "Mis recetas Anticàncer". Va ser curiós, perquè, és clar, quan estava llegint aquest llibre l'estava llegint a trossets en sal d'espera de metges, que visites, que visitetes, que no sé què... Va ser cap a l'abril, març-abril, que vaig arribar aquest capítol i era quan jo no em volia posar la quimioteràpia aquella, que estava amb la consulta amb la Vall d'Hebron, metges per aquí, metges per allà; visites per aquí, visites per allà; sales d'espera per aquí, sales d'espera per allà; i el llibre a sobre (riu) I anava llegint mentre esperava que el metge m'avisés amb el llibre. I arribo al capítol de la llet materna, o sigui, explicava diferents aliments anticancerígens, i el perquè, tot molt bé documentat, i la llet materna, i vaig pensar quan començo el capítol: "Guaita, tu! I per què posaran lo de la llet materna aquí? Sí és pels crios, no? Puf! Ja sé sap que té...és...que augmenta el sistema immunitari, totes les coses que té, les mares; però que té que veure això aquí? Quines coses més rares!" Clar, jo soc llevadora, tot això ho sé, i aquesta informació...Ha, ha, ha! (riem les dues) de què va aquesta? Ha, ha, ha (tornem a riure) i quan arribo al capítol de què la llet materna té poders antitumorals, no sols pels crios pel tipus de defensa i tot plegat i que afavoreix que quan siguin grans no tinguin càncer i malalties i to plegat...Si no que prendre un adult que

tingui càncer té propietats anticancerígenes, em vaig quedar bocabadada, em vaig quedar: Ah! (gran exclamació) això no ho sabia jo! Això és per a mi! Això ho haig de fer jo! Això ho haig de fer jo! Això ho haig de fer jo! Però, com? Això és molt difícil! Si això és bo pel càncer jo tindrè llet materna. I vaig començar a donar veus. Saps? Vaig llegir la informació de tot el que té, per una banda la llet materna lo que provoca es la poptosi de les cèl·lules cancerígenes i no afecta a les normals, fa que els efectes secundaris dels tractaments oncològics disminueixin, i després augmentar les defenses, i tenir cèl·lules mares perquè per la necessitat de la regeneració cel·lular és molt import, la regeneració després de que tu hakis eliminat, i a més, l'Odile Fernández ho explica que ho havia pres d'amigues seves, que feia la ruta, que anava a buscar la llet; jo, també! A veure com! I vaig començar a donar veus. I ho vaig dir a la meva família...eh! i a la meva germana, als meus germans, ho vaig dir al meu metge de capçalera que jo tenia de quan jo vivia a Sabadell, que el meu meu metge de capçalera que jo tenia de quan jo vivia a Sabadell és amic meu, vam estudiar junts a l'institut, vam fer el batxillerat junts, i el COU, i ell va estudiar medicina i jo vaig estudiar infermeria, però al final va ser el meu metge; li vaig dir amb ell. I bueno, poca cosa més, i vaig estar mirant com ho deia tot plegat...bueno, pues, un dia em diu la meva germana: “¡Ya tenemos la primera donante!” I em va enviar una foto amb un extractor de llet amb llet matern que s'havia tret llet la primera vegada per a mi. I jo, mira..plorant, plorant, plorant. Buo! (exclamació) Què bé! I Era la cunyada de l'amiga de la meva germana, que es va assabentar, la seva sogra va morir de càncer, d'aquesta noia, estava sensibilitzada, i tenia molta estimació a la sogra, i va voler ajudar-me, i llavors, vaig tenir la primera llet de la K, així què molt bé, molt bé! molt maca! Aquesta llet l'anava a buscar la seva cunyada a casa de la K i la portava a casa de la meva mare, i jo quan anava a casa de la meva mare em vaig comprar una nevera d'aquelles que s'endolla en el cotxe amb acumulador de fred, per portar-me-la cap a aquí; li vaig comprar bosses, li vaig portar les bosses, i després pots de vidre per poder-ho reciclar perquè és millor. I, bueno, així és com va començar. És clar, no podia

prendre la llet cada dia perquè això va ser al maig del 2013, perquè no tenia més, la noia feia tot lo possible per treure's tot el que podia. I un dia estava aquí a casa i rebo una trucada d'una noia que havíem sigut amigues, feia 20 anys que havíem perdut la relació, que no ens havíem tornat a veure, ni a tractar ni res, que aquesta era metgessa i aquesta havia fet el part de la meva segona filla, m'havia fet el part a mi, i havíem perdut la relació...i no, no, no...i em truca: "hola, soc fulaneta", diu, "com estàs?". Jo em vaig quedar dient i ara que li dic jo aquesta, i a més a més, no...havia sigut després de la separació que havia tingut i que, bueno, trenques amb algunes relacions, no malament, però que hi ha persones que deixes de tindre contacte. I aleshores, li vaig dir: "Bueno, no gairebé!". "Ja!, ja ho sé!, per això et truco per oferir-te llet materna!". "què dius?" Se'm va posar el pèl de gallina, els braços! Buf! (exclamació) Com una emoció! Bé, total, li vaig explicar com estava, que feia, i em va dir que la seva filla que havia tinguts una nena i que volia ajudar-me i que m'oferia la llet materna de la seva filla, la seva filla em volia ajudar. Jo em recordo que la seva filla la vaig conèixer,... quan la vaig veure per última vegada tenia 7 anys! Era una marreca! Era molt petita! Ha, ha, ha! (riem) Era molt petita! I va ser la segona, l'A. L'A molt bé, era de Sabadell, l'anava a buscar, cada cop que anava, cada setmana, anava a casa seva, em donava els pots...en tenia de llet! Li donava a la seva filla, I molt bé, molt bé! I des de que vaig tenir l'a cada dia he tingut els 150 per prendre cada dia. Després, coses, de la vida, perquè jo pensava: "Bueno, ho podria dir a Vic, a l'hospital de Vic on havia treballat de llevadora, i aleshores, jo allí tinc companyes, mares que tenen crius, que em coneixen, que no sé què..."Uf! què Vic està molt lluny! No ho diré, no ho diré!" Bueno, mira per on que em va arribar una citació judicial, que havia d'anar a fer una declaració d'un part que vaig estar, que feia 8 anys, impressionant! Perquè a demés era un part que no havia atès físicament, sols vaig estar present jo havia estat com a llevadora però no havia tret la criatura, sols havia fet la inducció, la criatura la va treure la metgessa, però van importar a tothom i vaig anar allà a declarar, i com tenia molt bona relació amb unes de les companyes d'allí, amb una auxiliar de la

tarda, dic: “Nena, vaig cap a allà, a veure si ens veiem”. “Vale, vale! Vina! I així ens veurem, i com estàs, i què fas,...”. “Doncs, mira! M’estic fent això amb la llet materna.”. “Què dius? Jo t’ajudo, jo t’ajudo!”. “Vols dir?”. “Si, si, si. Mira, fes un escrit, fes un correu electrònic, o jo l’envio. I la Fulaneta, i la Menganeta, i aquesta que és de la Lliga de la Llet que no sé què...” bueno, total, vaig fer la carta, el correu electrònic, li vaig enviar i la va enviar a la filla d’una llevadora companya nostra que està en un cap i està en contacte amb les mares, aquesta la va enviar a unes quantes mares, i em van respondre tres mares oferint-se a donar-me llet materna . Després, una metgessa d’allà que també tenia molt bon tracte i que quan jo treballava com llevadora a Granollers, ella feia de resident i li vaig ensenyar coses, ...eh! o sigui què!...de ginecòloga a Vic, teníem una relació així, i em va dir: “Escriu-me un Whatsapp”. Li vaig escriure Whatsapp i també també ho va enviar, i d’aquí van vindre dues persones més. Total, un dia les vaig citar, les que venien per via Whatsapp no van poder venir, i les que venien per via correu electrònic eren tres i van vindre quatre, perquè una d’elles va vindre de més a més perquè li va dir les noies que venien, i és va presentar, però al final aquesta quarta per circumstàncies de la vida no ha pogut, no es que no hagi volgut, ella ho va intentar però no ha pogut. Però, aquestes tres sí que les he tingut com donats. Després, aquestes dues sí que també les he tingut com ha donats, què bé! Bueno, ha sigut tot una mica ...així com una mica dificultós, perquè s’estava acostant les vacances escolars, era estiu. I a més a més, per fer el circuit estava una mica complicat, havia resistència per part de la cap de servei per deixar la llet congelada allí, no volia, la cap de servei no volia perquè deia que això no és científic, perquè no està demostrat científicament. Bueno...Ha, ha, ha! (Riem) Eh! Què sí que hi ha proves científiques però ella deia això...I què no! Però al final sí! Al final tot el personal es va posar en contra d’ella la van obligar...Bueno! Obligar, tampoc! Però, sí posicionar-me dràsticament en contra. M’ha vist anar allà a buscar llet, “Què! Hola! Com estàs? A buscar la llet?” “ah! Sí! Bueno, bueno! I et va bé?” Al final va consentir, no va donar l’autorització ben bé, però al final va consentir fer servir el

congelador del personal no el de l'hospital, que era el del servei de l'office no era del servei. Bueno, al final es va establir el circuit de que les mares, jo avisava quan anava elles la posava allà, però si jo no estava elles la deixaven allà i quan anava jo la recollia. Jo havia portat de totes maners... perquè les companyes estaven disposades a tot, i vaig portar una bossa amb acumuladors de gel, estaven disposades a portar la llet a casa seva al congelador, i quan jo anés a casa seva perquè me la donessin...Una ajuda molt gran, molt gran per par d'elles, i, bueno, i van veure persones...Aquestes tres dones van ser: l'A, la L, i...espera...(fa memòria)la L., es que em sortia el cognom. No volia dir el cognom, sols volia dir el nom! I l'altre accés era per part de l'A i la M. Aleshores, (pausa perquè parla amb el seu marit), algunes me la donaven, unes altres no, unes me la deixaven allà, altres anava i no totes en tenien, Saps? La cosa anava així! Va veure una altra noia que va vindre que estava donant el pit però ja tenia moltes dones i no volia abusar. No? Bueno, "llavors, quan deixi de donar de mamar doncs et guardo?" bueno, jo vaig pensar que ja dirà alguna cosa quan ho faci. Llavors, quan ja tenia molt poca llet perquè van veure mares que van deixar de donar-me i tot plegat, em va dir: "Escolta, quan vens a Vic que tinc bosses i tal?"i just el dia que em vaig quedar amb més poca llet, va venir ella amb totes les bosses que m'havia guardat. Sempre que he flaquejat he tingut una remesa d'algun. Eh? Sí, sí, sí! Què així...bueno, a algunes de les mares les he tingut que dir que no, que no em calia més llet, que si no podien que no em donessin, si algú ha tingut problemes amb el pit que no em donin,...bueno, que si van de vacances que anessin de vacances. Lo que no vull és que cap dona es senti amb l'obligació d'haver-me d'ajudar, és clar! No sé si t'he enviat les cartes que vaig enviar a les dones aquestes. No? Si vols te les faig arribar perquè les vegis. Ja te les faré arribar per correu electrònic, perquè vegis el que li deia a les mares...no al revés! A de ser una cosa que ha de vindre de gust i de fet ho feien amb molt de cor, amb molt de gust però sí havia algun dia si algun dia no es trobaven bé o no podien per lo que fos, doncs, ja està...i ha sigut així, vull dir, no he tingut la llet de cada dia, d'una he tingut la llet que cada una s'ha pogut treure

bonament quan han pogut, i entre totes han fet que sigui eficient realment i que no que no em falti aquestes 150 ml al dia, no? I després, pues, resulta que...del correu electrònic que va enviar de la filla de la llevadora companya em va arribar una mare que en aquell moment no podia perquè tenia problemes amb la filla, i amb ella i...bueno..i total, que quan es van arreglar els problemes e s van posar en contacte amb per donar-me llet i precisament quan jo tenia molt poc allet i perquè les de Sabadell no em donaven, i dos o tres de Vic, i sols em quedaven dos de Vic, i tenia la de Tarragonaah1 què no explicat la de Tarragona. Llavors, va arribar ella i li vaig dir que sí. bueno, en aquest moment a Vic tinc dues persones: ella i una altra que ja tenia, perquè les altres ja han acabat, però es que les altres de Vic resulta que aquesta amiga meva que tenia que fer d'enllaç, no va poder fer d'enllaç perquè la tenien que operar, i va fe d'enllaç una altra companya que jo no havia tingut tanta relació amb ella perquè ella sempre estava en torn de nit, jo havia treballat algun cop de nit però no havíem parlat molt, i aquesta havia passat al torn de tarda i es vas fer càrrec. Doncs, de tal manera que aquesta noia diu i m'explica que a l'hora de berenar hi ha molta gent que marxa al bar o a la cafeteria, o es van a fer la cigarreta, ella el que fa es va a la maternitat, a la planta de maternitat a veure sí hi ha alguna dona perquè té excés de llet perquè se l'ha de treure per explicar-li el meu cas i donar-me la. Doncs, he tingut moltíssima llet de mares altruistes que no sé ni qui són, que són anònimes i que m'han aconseguit la llet. Fa dos dies que em van dir: "tinc dos biberons i dues bosses al congelador" Saps? Ha, ha, ha! Aquesta noia precisament a fet aquesta feina de formigueta cada dia de mirar si hi ha alguna dona que tingués...I he tingut calostre, també que és més bo que la pròpia llet gràcies a ella, saps? I de les mares així...Després, una companya de l'institut també li vaig dir, diu: Pues ah!, si la mare està dintre de la Lliga de Llet de la gent de Tarragona, i li va dir, i llavors va veure una mare, l'E, que em va enviar un correu electrònic, dient que volia ajudar-me, i ara m'està ajudant. I vull dir, que molt bé! I després, casualitats de la vida que uns ex-alumne meu d'allò que es va enterar de lo que em passava i tal, m'escrivia correus

electrònics donant ànims, i li vaig dir: “quan acabis el curs, ens truquem i quedarem un dia!” I ens vam veure passejant per la platja, això va ser cap el juny, i el va acabar sobre el juny – juliol, i li vaig explicar lo de la llet materna i que vaig escriure un whatsapp, i ell em va dir: “ah! Pues, envia’m el whatsapp”. Vaig agafar el whatsapp que vaig fer, el vaig retocar per actualitzar-lo, li vaig enviar a ell, i va fer difusió, i li va arribar i li va arribar a Mareus ha, ha, ha!! (Riem)i bueno, tu em vas posar em contacte amb la N i la M, i son les dugues donats que tinc a Reus, i ara ...la meva germana té una amiga que es va quedar embarassada: “M, yo te daré leche, yo te daré leche!”, va trencar aigües a les 28 setmanes, va estar ingressada a la Vall d’Hebron, jo la vaig anar a veure allí, i vàries vegades, com tenia visites i tot plegat, jo la coneixia, no era una desconeguda per a mi, era amiga de la meva germana, i a les 29 setmanes li van tindre que fer cesària, i treure la nena, i ara a principis d’aquest any l’han donat l’alta, i ja pesava 2.600kg, i mira per on m’estava guardant llet, i mira per on, em quedava llet fins diumenge passat, o sigui, que ja no em quedava se m’havia esgotat, és que es clar, una té una problemes al pi, l’altra té la nena malalta, l’altra està de vacances, l’altra té els nanos estan malalts, l’altra per no sé què, l’altra perquè l’ha operat...sempre han hagut coses doncs, que no clar...i és normal, i res que la de donar quan elles poden, No? Realment! I aleshores, pues ja em quedava fins que les festes de Nadal, marxava fora alguna, per exemple, la de Vic, l’E, aquesta marxava al seu país perquè és alemanya, la L ja em va donar molt poc l’ultima vegada, `perquè ja tenia molt poqueta, la M també marxava, la N em va donar just abans de festes, l’E em va donar però molt poqueta de tres setmanes tinc per dos o tres dies, perquè amb lo que em dóna cada una al seu ritme, És clar, amb lo que tenia no sabia si fer una altra crida, sinó em quedaria sense res. Havia fet un escrit a Mumm’s, a la revista aquesta, m’havia posat en contacte amb “La caseta de l’arbre”, , m’havia posat en contacte amb la lliga de la llet de Salou i de Cambrils per fer demanda...I estava jo: “buf” deurà ser que ja no necessito prendre més, però bueno, jo faig la crida perquè si tinc les mares, amb les de Vic no puc comptar perquè l’E es va, la L ja em dir que tenia

poca, la M perquè estava de vacances, sols em queda la N i l'E" Llavors vaig parlar amb la N: Perdona N, ja sé que m'has donat fa poc i que estàs de festa, però em passa això, si tinguessis una mica?" "Ai, nena! Tinc..mira, he tingut al nano amb varicel·la i tinc un pot de 150ml,.. però ara mateix em poso! ara mateix em poso !" I va i m'envia un Whatsapp una foto amb el got de la llet, "Vina, vina!". Bueno, total, "mira, no me la congelis..." JA, perquè la N és molt bo perquè com té una botiga, jo a casa seva no la vaig a buscar, ens veiem al mig d'una rotonda, al mig del carrer, abans d'obrir la botiga, i sembla que fem tràfic de coses, de nevera a nevera...Ha, ha, ha!

Trapicheo de llet materna! Ha, ha, ha! (Riem les dues)

"Mira, no me la congelis, la congelada la deixo per una altra dia, i passo per la botiga i parlo amb tu perquè, nena, no en parlem mai!" això va ser dissabte passat. Vaig anar a la botiga, em va guardar uns altres 150. Imagina't! En un dia! Així que tenia per dos dies i vam estar xerrant una estoneta...Després, el diumenge a la tarda vaig anar a casa d'E, que em va dir: vine diumenge que vindrà una amiga meva". I també, em va donar per uns quans dies més. I per la tarda vaig anar a casa de la C, que és la mare de la nena prematura, que ja l'havien donat l'alta. I diu la C: "traete la nevera!", "Vale, sí, sí!" Mira, em dona una quantitat de llet, però...Mira! que t'encanyo el congelador! Em va donar per 22 dies!

- Per 22 dies?

(M'ho ensenya obrint el calaix, se'ns escolta de lluny)

- Ostres!

Tot això és de la C.

- Deu ni do! Pures, conta, sí són 150 per 22 dies...

Espera!

(pausa, va a buscar uns documents on té anotat totes les dades de les mares i les quantitats que li donen)

Mira! Veus? Em va donar...25...entre biberons i bosses, aproximadament...3 litres i mig.

- Deu ni do!

Imaginat! Jo...quan semblava que no tenia...Bua! Ve tota de cop... I em diu: “Tranquil·la, que tinc llet per donar-te”...Mira, tinc una foto, és molt maca que sí vols te la passo. Ja vuràs! Es una foto que em va enviar ...Aquesta fot la vaig veure el diumenge a la tarda...i ens vam veure el dilluns al matí a la Vall d’Hebron perquè ella va anar amb la nena per pesar-la, i jo anava per fer-me els controls, i allí es va treure llet per a la nena, i tenia un biberó, i em va donar el biberó de llet calenta... O sigui...què bueno! Saps? Impressionat! Impressionat! Ha, ha, ha! (riem) ja veuràs...espera...(busca en el mòbil) C...Aquesta és la nena petita quan li van donar l’alta, em diu on viu,...Mira quina foto! Li estava donat de mamar a la nena i a la vegada estava traient-se llet per a mi. Veus? De l’altre pit...És molt maca aquesta foto...És molt maca! I bueno...i mira!! O sigui que...

- Molt xula!

I després mira...aix...no la tinc aquí...la tinc al correu. Sí vols després te l’envio...la de la llet. Apunta’t perquè després t’ho envií. Són fotos que no passa res...però... que són maques poder veure-les...

El telèfon sona i ella l'agafa. Parla una estona per telèfon.

Bueno, Avui la de Mumm's sí que ha fet difusió; després, la de la Caseta de l'arbre m'ha dit que sí, que si volia fer una xerrada, que veuria fer això...però la cosa ha quedat una mica així...Tampoc...Bé, m'han preguntat quan m'anava bé...però no hem tingut més contacte. I avui m'han trucat de la lliga de la Llet de Salou i Cambrils, que ells no, que l'han consultat i que com protocol ells ho tenen així, que sols fan d'intermediaris entre les mames, que sols fan suport a les mares que estiguin alletant, i ja està...i que en aquest moment, m’ha dit la C “ tú estate tranquila que yo le voy a dar mucho tiempo el pecho...” És molta la quantitat que rebo per a mi, les que s'ha tret...a veure, hi han mares que s'han tret lo que han pogut, però les que se han tret molta, molta

quantitat ha sigut la primera, es va treure bastant, que va se la K; després, l' A, també es va treure molta quantitat; després, la L de Vic, s'ha tret molta quantitat; l'A, deu ni do també la que se ha tret. I, ara la C, moltíssim, moltíssim...Bueno, que he tingut de totes, que d'unes he tingut més d'altres menys, però això és lo de menys, lo important és el conjunt. I en aquest moment tinc les dues mares de Vic, la L i la...Avui m'ha escrit, he rebut un correu electrònic de l'A que havia tingut problemes en els pits, l'havia dit que no traïes més, però que bueno, deixa un parèntesi, però no estava tancada...però que no sabia, per què, és clar!...i jo li he dit que ho deixés, que tranquil·la. Però, de moment la L no m'ha dit que no, tot i que ha disminuït bastant, però bueno! és normal! També tinc a l'E, que és la nova, que a ella li he recollit dos cops, després l'Ester de Tarragona, la N i l M , i ara, la C que viu a l'Arboç. Imaginat la ruta de la llet!...ha, ha, ha! (riem) He tingut dones de Vic, d'Hostalets de Balenyà, de Manlleu, de Sabadell, de Reus, de Tarragona, de l'Arboç...Imagina't la xarxa, No? A veure, que jo també m'he mogut, però ...tot i què l'E em diu: "si tu no pots vendre, jo passo per casa teva a portar-te-la! Ella inclús es comprometès a portar-me-la perquè vegis...

- Agafant lo que has dit, aquesta xarxa de llet que hi ha envers a tu, com és la recollida?

Mira, de la recollida: de la primera, me la portava la cunyada, la recollia i la portava a la casa de la meva mare a Sabadell, bueno, a Castellar del Bagés, amb la nevera, i jo després, a casa de la meva mare, l'agafava i l'endollava al cotxe, i jo en una hora i quart arriba per l'autopista, i arribava a casa i no perdia la cadena de fred.

- Tu sempre has anat a buscar la llet? Te la portaven a casa?

No, a casa mai me l'han portat, jo sempre m'he mogut per anar-la a buscar. A Vic he anat a buscar-la, he anat a l'hospital, he anat a buscar-la a l'escola on treballa l'E, he anat a a buscar-la on viu l'A a Hostalets de Balenyà, vull dir, que són el tres llocs on he anat a buscar-la. Després, a Reus he anat a casa de la M i al mig del carrar amb la N. Ha, ha, ha!

O bé a la botiga. A Tarragona he anat a a casa d'ella; i a Cunit he anat he anat a casa de la C; vull,

que jo he anat a recollir-la, sí!

- Has parlat dels 150 ml que et prens cada dia, per què són 150 ml i no són més?

Perquè és lo que deia el llibre i no m'ho he qüestionat...HA, ha, ha!

Llavors, al llibre posa 150ml i tu et prens 150ml.

Com la Odile al seu llibre és qui ho diu, ella ha investigat i ella ho pren, diu lo que diu, doncs, a mi ja m'està bé!

- Quan et prens la llet materna?

Jo per mesurar-ho no tinc pots de mesura o mesurats, ja que hi han pots que ten 100, altres que tenen 50, altres 120, altres que tenen 20, altres 70, i d'altres que han tingut 180...i què els he tingut! Vale? Llavors, el que faig és, que vaig comprar un medidor, medeixo els 150 que necessito i la resta la guardo pel dia següent, i que afegeixo al dia següent. Miro que sigui una quantitat que no em sobri, però que no assa res si sobra...al següent dia ho barrejo i ja està. Quan m'ho prenc és quan estic amb dejú, jo em pos el despertador, si no tinc casa cosa en especial, és a dir, que no tinc que anar a cap lloc, me'l posa a les 7 del matí cada dia, tinc el despertador cada dia a les 7, llavors, em toca el despertador a les 7, m'aixeco i me la prenc. Estar a la nevera, ... A veure, si jo veig que són els 150 justos si que la trec perquè estigui a temperatura ambient, però si sé que són més 150, llavors la guardo a la nevera, i al matí següent l'escalfo al bany maria, una mica perquè no estigui tan freda de la nevera, a l'estiu si que m'ho prenc fresca, però ara a l'hivern m'ho prenc calenta, i la resta ja la guardo i la resta la deixo a la nevera perquè es vagi descongelant. No? I aleshores, abans de prendre-la, faig l'agraïment a la mare de la llet de qui és o de les mares perquè a vegades en una mateixa dosi hi ha llet de diferent mares, és d'un conjunt de mares, no d'una sola mare. Agraeixo a totes les mares que han guardat llet, no? I, bueno, agraeixo a Déu, a l'Univers, de poder-la tenir, parlo amb el meu sistema immunitari perquè sàpiga que s'ha de posar fort i que m'ha d'alliberar de les cèl·lules cancerígenes, parlo amb les cèl·lules cancerígenes que ja estàs, que ja he pres la lliçó,

que m'allibero d'elles que poden marxar i que es converteixin en llum, i que es transmutin en energia positiva, i ja està, i faig una plegaria i me la prenc. Si tinc que fer més coses les faig, i si no em torno al llit. Vull dir que...has, ha, ha! Si, si, si! Vull dir que me la prenc com una teràpia, com una teràpia natural, perquè que faci el seu procés fora de qualsevol aliment i fora de qualsevol cosa. M'ho prenc sempre amb molt d'agraïment, perquè és clar, jo sé que és molt especial, molt especial, molt especial, i que costa aquest treball i aquestes mares ho fan d'una manera altruista, i que és una passada treure's la llet per un altre, que no és tant fàcil i s'ha d'agrair molt! I de fet, s'ha creat un vincle molt especial amb cada una de les mares perquè no hi ha una de més o de menys, perquè totes són especials, perquè totes han fet el que han pogut i a totes les porto al cor, i a totes els hi estic molt, molt agraïda, i una cosa així que costs tant, he contactat les que m'han donant llet més així: 15 mares! Més les esporàdiques! És a dir, he tingut mares que m'han donant dues vegades i que si les coneixo. Eh? Després les mares anònimes de l'hospital. Vull dir, que déu ni dó! Estar molt bé! Jo penso que l'univers m'he estar ajudant veritablement perquè em curi del càncer. Que de vegades quan la ginecòloga et diu que és crònic, que és per tota la vida, que lo millor es frenar-lo, i que lo millor es tindre una bona qualitat de vida. i jo no em conformo amb això, i per això totes les alternatius i els complements que puc, per ajudar aquest tractament oncològic que m'estan fent experimental per aconseguir la curació, la sanació total, aconseguir vèncer el càncer de veritat, i si hi ha gent que ho aconseguir, perquè jo no? Jo penso que en el moment que jo dic que em vull curar, l'univers s'encarrega de posar tots els mitjans per aconseguir-ho. I la veritat estic molt agraïda, a part de tindre un càncer dolent, a més a més, hi ha una metastasi òssia, que tingui una vida normal dintre de les meves possibilitats, amb l'agraïment que no hi hagi afectats òrgans vitals, amb l'agraïment que no prengui mòrfics, de què pugui estar aquí veient les postes de sol, de les meravelles que em dóna la vida...Estic molt agraïda en aquest moment!(silenci)

- Quins sentiments tens quan et donen la llet? Què sent quan tens aquesta llet entre les mans?

Sento molt d'agraïment, sento que és una cosa especial! La N diu: “la meva llet és màgica”. M'ho va dir! Ha, ha, ha! (Riem) Saps? I és veritat és com una màgia! Vull dir que em sento molt afortunada, molt afortunada de poder-la tenir i per això dono les gràcies per poder-la prendre, de poder-la tenir, de què és una cosa molt especial. Què una dona sigui tant altruista, què vulgui compartir la seva llet de la seva criatura amb una altra persona perquè es pugui curar! Això és d'una generositat! És que no hi ha paraules! No es pot pagar de cap manera! Jo, no sé, quan faig les visualitzacions, que em veig amb les mares celebrant-lo amb elles! I les dic: “ja està! ja no necessito més! “ Molt bé! Molt especial!

(El seu marit em porta els escrits que va escriure durant el procés de malaltia, i m'explica quin es cada escrit i perquè els va escriure)

- Com has recollit les dades de les mares donants? Perquè vas decidir fer-ho així?

Mira, m'ho vaig apuntat...vaig fer la primera vaig pensar: “Mira, perquè així sé d'on prové , és a dir, com començo” Volia tindre el registre de quan començo prendre llet, com es diu aquesta dona, com es diu el seu fill, perquè així després quan jo m'adressi a aquesta dona jo no m'enrecordo com es diu el seu fill perquè pot ser que tingui més d'un, on va néixer, on viu per si vaig a veure-la, si li porto algun detall o no, o sigui que, sobretot a parir de la segona o tercera dona. Ostres! Jo les tinc que tindre registrades! Perquè si no, llavors, em vaig em va donar per aquí i vaig apuntar la seva adreça, la visita, si li portava un detall, si ens veiem, la recollida, quants pots li donava per jo saber si li faltava o no li faltava per quan li anés a veure un altre cop, quants pots em donava, primer no m'apuntava la quantitat, però després em va fer gràcia quina era la quantitat que em donava cada mare...Ha,ha,ha!! (Riem) mira,per exemple aquesta, mira, 350, de vegades 260, doncs, que era poquet en tres setmanes? Pues, bueno! És igual, un altre dia 600. Un altre dia, 400. Mira, no sé...Per tindre una idea per curiositat, no sé...I després aquí,m'he posat coses en plan telegrama de dir coses que hagi de saber d'ella de la seva família, del pare, o lo que ella vulgui. Coses que m'expliqui, el

pare d'una té càncer, doncs això...Per preguntar-li com està el teu pare...O per exemple, si el crio a tingut aquesta malaltia, pues bueno! Què ha sigut d'aquesta o de l'altra? Clar, quan tens una mare o dues, t'enrecordes, sobretot si les coneixes, però sobretot jo he tingut mares que m'han donat llet i que no les he vist perquè no les coneixia, després ja les vaig citar, van ser les de Vic, vaig anar tot el dia per conèixer a totes, després inclús d'haver deixat de donar-me. Ja, quan ja li veus la cara i la coneixes a casa seva, veus els seus fills, ja la coneixes. Però com saps com es diu el seu fill? Es diu Adrià o es diu Albert?...Es que sinó no t'enrecordes!!! És una manera que si vas a casa seva...és el primer o és el segon? I d'aquesta manera ja saps on tens que anar, a pues mira és el quart quarta!, i piques al quart quarta. És una manera. O li he donat...o aquestes que les demano la llet, mirar quan va ser l'última vegada que li vaig demanar a l'E, li demano o no li demano? És el meu propi registre...Per exemple, per whatsapp tenia molt de contacte amb ella, em parlar per telèfon molt poc, casi tots els contactes els tinc per whatsapp, que després me'ls he enviat per correu per no perdre'ls, perquè vull fer-me una recopilació de tots els registres de cada mare: la carta d'agraïment, quan s'ha posat en contacte sí o no. Després, missatges que he tingut, alguns són molt macos, són l'expressió d'amor impressionant! Em vaig canviar de telèfons, i els altres whatsapps no els tinc aquí, llavors, me'ls vaig enviar per correu electrònic, algunes fotos no he pogut, perquè no va ser possible, però tot allò que ho he recuperat està guardat, i amb aquest si que ho envio periòdicament, ...Què no em torni a passar! (riem) ha, ha, ha! Clar! I aleshores, clar, hi han coses molt boniques com aquestes fotos que et deia, que t'enviaré, són unes frases, paraules plenes de carinyo que em diuen. No és sols la llet, és tot! És tota la relació que es crea amb la mare, que algunes vegades quan començo tinc els meus moments baixos, perquè també tinc els meus moments baixos, quan tens moments baixos tens que agafar-te a coses que t'ajudin a pujar. No? Una de les coses que em fa pujar és pensar: “Tens que seguir endavant per aquestes mares, si aquestes mares tenen la fe i la confiança de que jo em curaré i m'estan ajudant, jo no puc el tonto fent aquí malament”; i quan fas aquesta reflexió per

elles, m'emociono. Si que és per a mi, però primerament era per elles també, pel teu fill, per la teva filla, per la teva parella, per la teva mare, per les mares que m'estan ajudant...ja, ja, que es per a mi, però quan tu sola no pots, al principi que estàs tan malament, t'agafes aquí, perquè aquestes mares m'ha ajudat moltes vegades per seguir endavant, m'han animat a seguir tindre aquestes ganes a tirar cap endavant, de lluita, de buscar, d'intentar no defallir, en el que estic fent, estic portant una alimentació anticàncer, l'homeopatia, totes les coses que estic fent, i la llet materna, doncs, també m'ajuda.

Anexo 7: Entrevista madre donante 1

Aquesta és la gravació pel treball de fi de grau.

La Mercé

Des de quan fas lactància materna?

Faig lactància materna des de que va néixer la meva primera filla que farà 4 anys el 27 d'abril, i després vaig tenir amb 21 mesos de diferència la segona, és a dir, que faig una lactància amb tàndem a les dos.

I per què vas decidir alletar les teves filles?

Per què vaig creure que era la forma més natural i que els hi aporta més valor amb elles, era una cosa fàcil de fer, mmmmm (pausa), fàcil de mantenir, al menys per al meu entendre, i que es lo millor per mare i fill. Sols vaig seguir el meu instint, és lo més natural per la persona.

Tocant lo que és el cas de la M, com et vas enterar que necessitava llet materna per la seva curació?

A través d'un grup de suport per la maternitat respectuosa, de qui soc sòcia, ens va arribar una crida de que la M estava buscant llet materna per la seva curació, estava alternant mmmmmm la medicina normal amb medicina alternativa (1:51) fent unes altres coses i l'havien parlat de la llet materna i ella no volia que quedés algunes de les possibilitats per provar. I quan la vaig conèixer vaig decidir que sí, que primer provaria perquè feia molt, molt de temps que no em tria llet, i si era possible treure'm llet per guardar-li eeeh (pausa)...estava convençuda de que ho podria fer, és una cosa que m'omple molt, que omple molt de poder-li donar de veure la cara d'alegria quan la ve a buscar. Ella diu que li va bé, jo crec que li va bé.

Explica'm una mica més aquest sentiment «de que t'ompla» i per què li vas dir que sí, per què sí?

Perquè clar, et va arribar el missatge, «vale», tu dius que sí, per què sí? Clar, perquè podries haver decidit que no.

Si, sí, podria haver decidit que no, però ja de totes formes des de fa molts anys soc donat de sang (3:00) dos o tres cops l'any i ...o sigui, és algo que m'encanta que casi sorto plorant cada vegada que dono sang, és algo que puc fer, vull fer i que ajudar algú altre. I llavors, no coneixia a la M i jo sabia que havia banc de llet materna, volia haver-me informat però creia que era una mica complicat perquè jo feia molt de temps els meus nadons no eren bebès, o siga, tinc llet però tinc una llet molt abundant, i veia que ...Bueno, sabia que existien que hagués volgut fer alguna cosa que és un moment de la meua vida que penso que passarà i que, tal com la sang sempre la pots donar, ho faig ara o no ho podré fer i...bueno... és el moment de cada un, jo casi tenia la necessitat de contestar-li, de conèixer-la i de poder-li donar. Llavors, va ser una química molt gran quan la vaig conèixer ...sí..ho siga... li he de donar! Necessito donar'-li i és tant bo per amb ella i però ella no sap que per a mi és increïble poder-li donar.

Parlar d'aquesta sensació de que t'ompla...m'agradaria que poguessis aprofundir una miqueta més aquest sentiment.

Penso que això va amb el tarannà de cada persona i per la forma de ser ,,,,sempre diu que «m'agrada més donar que rebre» quan he de fer un regal que sé que agradarà, quan he de fer alguna cosa que sé farà molta il·lusió ...o siga, és increïble! No puc estar! Te que arribar el dia! Necessito explicar-ho. Experimentar-ho, fer-ho, i després amb el temps, és un regal més, una cosa més...però...o siga, el sentiment que tinc és molt gran i pots fer això damunt tenint gent a la família que ha necessitat moltes vegades de la sang , fa que aquest sentiment surtiga més encara...la donació d'òrgans està molt més receptiu, hi hagut gent que ha tingut molt problemes i han fet moltes vegades...(és interrompuda per la seva filla gran)... Espera I, que estic fent una entrevista i estic amb la Mar. Estic explicant una coseta. Quan acabi si vols parlem. **Que l'estàs...** Li estic contant que li estava donat lleteta de la mama, a qui li donàvem? (5.46) **A la Ing.** Al a Ing?. No es deia M? **Ah!, sí!** I que feia quan venia?. **Pots.** Ens donàvem pots, veritat? I estaves contenta que la mama li donés la lleteta a la

M? Sí?. **No, la vull per mi!** La vols per tu? I per quèla mama li donava lletata a la M?(6:13) **Perquè estava malalta.** Ah! (exclamació amb sorpresa) i la lleteta la curava?. **Mmmmm.** Sí que la curava!. **I per què ja no ve?** I per això esteu tant sanes, veritat?. **I per què ja no ve?.** Per què ultimament la mama te poca llet. **Però es per nosaltres!.** Claro...(s'observen mare i filla) Et vols quedar aquí amb nosaltres? **No, marxo perquè, mira, tinc un bebè perquè és de la mama...Ah!** Claro, i tens lleteta també? **No, perquè jo no soc la mama ...Vale, vale!. I la vaig a portar perquè...** (marxa la seva filla) Bueno, pues això, jo crec que hi ha gent que te necessitat de donar, de sentir (és interrompuda per la seva filla petita)... **mama, vine.** No puc. L, et quedes aquí amb mi. Vols una mica de mameieta? **No, això.** Vols obrir això? Te. (obre un estoig de maquillatge) Ale, ves a pintar-te! No, amb aquest no, amb aquest. (li senyala un pintallavis). **Si.** Aquest me'l quedo jo. **Aquest no.** (marxa la seva filla petita) Ja m'he perdut. (riem)....

Estàvem parlant sobre el sentiment del regal, el sentiment de quan regales «algo», No?

Sí, i sobretot quan venia ella i la cara quan es porta la llet, és increïble! Ella sempre diu que la lactància no sap si la curarà, però la «calitat» de vida que ha aconseguit amb la lactància, no la havia aconseguit amb res. O siga, de trobar-se millor, de tindre força, mmm d'aixecar-se amb més ganes, de fer coses...que quan no te llet que els efectes secundaris de la quimio són molt més fots, i és clar, si encara et diuen això, és molt molt gratificant, ella també m'està fent un regal a mi també.

Saps que hi han investigacions sobre del poder anticancerígen de la llet materna...Has indagat, no has indagat?

Bueno, sé quatre coses que he llegit, quan estàs dintre del a lactància materna article que t'arriba de la lactància, article que et llegeixes. I he llegit algun article, no, no., m'he posat a buscar res, sé de la dieta anticancerígena, i que part de la dieta anticancerígena part és la llet materna també. Llavors,

conec alguna cosa però he aprofundit en res.

Vale, Vale,...Perquè creus que li pot curar?

Mmmmmmm, (una pausa llarga) no ho sé! Perquè si diuen que és tan bo per l'infant, que tantes cèl·lules bones porten, o cèl·lules mare, i tot això...Pot ser, que (pausa)...No sé! Jo crec que el poder de curació de la llet materna. No sé quins motius te, però les meves filles s'han posat menos malaltes que altres nens amb els qui van, i estan molt sanes i llavors, em dius a sobre que te molts de poders, doncs penso que li estic donat salut. I això és molt gratificant per una mare , ja que està buscant el millor per els seus fills.

El dia que vas conèixer a la M, (10:06)

Vaig plorar molt, ...vaig plorar molt perquè ella venia amb una necessitat molt gran perquè era una cosa de les que creia, em va explicar la seva història i...em volia explicar més, volia mostrar més que, ...del que jo necessitava saber...Si que tens la necessitat de saber la seva història, de saber com va, si, ...si estar bé. Però, ella pobre, volia ensenyar-me les cicatrius del pit i li vaig dir que no, que no volia veure-ho, que no necessitava veure-ho perquè no; llavors, va ...es que t'ho vull donar tot, crec que en això i una persona que m'ho pots aportar tot, i llavors, vaig veure que era una persona amb molta necessitat, igual que amb moltes altres coses, que tenia molta força per a curar-se ella ho està fent tot per a curar-se, intentant lluitar contra el càncer i, ...uf!...és bonic! i..a la vegada, trist. Com una persona que lliuta tant, no acaba de curar-se. Però, bueno, jo crec que sí es curarà...(pausa emocionant) La M s'ha de curar amb tot lo que està fent.

Ara em ve una pregunta que està fora d'aquí, jo he anat entrevistant a la M i ella també m'ha dit moltes coses, i hem plorat juntes, per suposat...i...es curi o no es curi...La M, independentment d'això, no? Com tu has dit, tu estàs fent això per fer un regal a la M, per ajudar-la i si hi ha la possibilitat que es curi, tot molt millor, no?...Vale...Creus, que , és una pregunta tancada, però

m'agradaria que després del sí o del no, perquè...Tu creus que es porta portar de vosaltres?

Oi! I tant! Igual que jo d'ella...molt! Sí, sí, sí...totalment! Unes de les coses que vaig estar pensant abans d'enviar-li qualsevol mail, era sí,...de decidir en els moments que hagués decidit si-no, ho hagués pogut decidir al principi en saber la notícia, hagués pogut decidir després de pensa-ho hagués pogut decidir després de conèixer-la i...em feia por crear un lligam gros que després aquest lligam que...(Ve la seva filla petita) **Hola, mama!** Hola, carinyo! **Hola!** Hola! Què me'l vens a ensenyar? **Si!** Si! Oh! Què fa el bebè? **Plorant.** Plorant! Oh!. **Al cotxet!** Al cotxet. ...en feia por crear aquest lligam i que es perdi amb una possible mort...i que m'afectés. Però, al final, valorant moltes coses vaig decidir que...o vaig pensar que millor era conèixer-la i que al final hagués el que hagués que no haver-la conegut, com la frase de Pocahontas: «Prefiero morir mañana, que vivir sin haberte conocido», pues algo semblant, la gratitud que m'he està donant ella i pensant tot el que està vivint i tot...eee...m'és igual el que passi, jo ja l'»habré» conegut...mmmm (afirmació)

(Pausa emocionant amb ganes de plorar totes dues)Súper guay!

Si! es que és el que sento realment. I eren una de les coses que em tiraven enrere, el crear lligam. Ho siga, quan ella va vindre i em va explicar tota la història ...bua! Ja està el lligam creat. Ho siga, era el que, ... el que dir-te si sí o si no, i ara has de decidir si vols tira-ho endavant o trencar en això sabent tot el que saps, i...no, no, i no per la part que vols fer-ho, no pots dir que no. ...(pausa) I més, a veure si pots, sobrant-te. Ho siga, una cosa es que em diguis no tinc temps, bueno...era un temps de la meua vida i que vaig decidir i tirar-ho ca endavant fins que...pogué. Ara estic en un pas que no puc, però encara tinc el potets per quan pugui (riu) i poder-li donar una alegria de dir-li que en tinc...

I quin era el procés de recollida de la llet?

Amb un tirallets, jo em treia les hores que creia...**Què és això?** Que era efectiu...(la seva filla gra la interrompa) **Què és això?** Irene, Irene, carinyo. Necessito parlar un ratet més amb la Mar i després estic per tu...**Què és això?** És una gravadora.

Està gravant la veu de la mama

I la teva ara. L'expliquem com es treia la llet la mama? T'enrecordes? La mama es treia la llet amb un tira llet...**S'ha acabat?**

No, no s'ha acabat. S'apagat la pantalla, perquè no gastí...

amb un tirallets, llavors, ho ficava amb uns potets que ella em facilitava de vidre, i aquests potets els ficava a la nevera i quan estava la llet freda, la congelava. I llavors, la ficava una guia perquè ella sabés quin dia estava congelada i com els potets no eren mil·limetrats, com si diguéssim, li ficava quina quantitat perquè jo al biberó si que veia quantitat i així ella sabés s'estava prenent li ficava això. (les nenes que juguen a casa ens interrompen amb el seu joc)

Pues, quan ella tenia, no sé, depenent si tenia reserva o no venia a buscar. Cada quinze dies venia a buscar-la, jo no tenia temps per treure'm cada dia, però quatre dies per setmana sí que podia. I li guardava, hi havien dies que em treia més i havia dies que em treia menys. **Si, perquè ara hi ha poca** (1.56) **perquè, perquè nosaltres mament.**

Vosaltres mameu?

Si!

Si? Molt o poc?

Mmmmm, molt!

Què sap la llet de la mama? Molt bo!

Quin gust te?

De, de lleteta!

Ha, ha, ha (riem) no hi ha res amb que es pugui comparar. Ha, ha, ha La llet de la vaca com és, I?

Pos, de vaca. Te ell mateix gust que la lleteta de la mama? No, és de llet de vaca.

És de llet de vaca!

Segur és de vaca!!!

I llavors, quin gust la llet de la mama?

Pues, ...(pausa per pensar) És salada! És salada! És salada?

O és dolça?

És dolça!

Ha, ha, ha! (riem)

Sí?

Sí!

Anexo 8: Entrevista madre donante 2

Començarem l'entrevista amb la N, on ...pel treball de fi de grau sobre la lactància materna...mmmm... la llet materna i com tractament oncològic amb persones amb càncer.

Comencem l'entrevista N.

- Qua temps fa que fas lactància materna?

Doncs, ...el meu fill fa un any i quatre mesos justament.

- Per què vas decidir allerrar al teu fill? I per què no?

Perquè el no alletar-lo era lo no normal...(pausa) llavors, a mi no em semblava normal, la llet dels mamífers pels mamífers, la llet de les vaques per les vaques, la llet de les cabres per les cabres. Ve, és lo normal, com no va haver cap impediment, docs, i bé..., com trobo que és lo més natural ho vaig fer per això, perquè em sembla lo més natural i lo més bonic, i no sé, per res mes...

Estàs alletant al teu fill ara.

Si,mmmmmm (afirmació)

- Has alletat abans?

Sí, tres anys a la meva filla, mmmmm (afirmació)

- Com vas saber el cas de la M?

Perquè m'ho vas dir tu! Ha, ha, ha (rialles compartides)

Ha, ha, ha (més rialles compartides)

- Ja, ja ho sé què t'ho vaig dir jo! ...ha, ha, ha! (més rialles)
- Com va ser el procés? Com et vas enterar? Vale...

Sí, em vas trucar de que hi havia una persona que... estava donant classes a la Rovira i Virgili, sinó no em recordo malament...(pausa per fer memòria), crec que estic confonent, però...és igual, que tenia aquest problema que m'has comentat i amb metàstasi d'ovari, i tal...i que estava posant-se en

contacte amb grups de lactància materna per poder trobar gent que li volgués ajudar, però pot ser si que voldria donar-li més però el meu fill demanda molt per..per...un any i quatre mesos..pot ser que no li estic donat tot en que jo voldria...fsig tot el que puc. Em consta que té dos o tres mares més que també li donen...i així ho anem compensant.

Per què ho vas decidir?

Per què ho vaig decidir? Per lo mateix, perquè si puc per què no. Si aquesta persona la puc ajudar i aquesta persona no li Costa res i a més, em sento bé fent-ho bé fent-no (2:39)

- Com et sents quan li dones la teva llet a al M?

Molt bé, i ho dit moltes vegades quan m'estrec li envio una foto de lo que estrec i li dic «Estic treballant per a tu», Per que ella també és una persona molt agraïda..i m'ho a demostrat moltes vegades i sé que és molt important per a ella, molt!...i ella te molta confiança amb això i que puc fer jo ...i a més, jo li he dit amb una altra mare que se quer dóna llet a veure si pot donar-li, no sé si s'»habrà» posat en contacte amb ella però...Ostres!...si amb això pot millorar la salut d'una persona...es què és un orgull! Si pugués contribuir, ella va al metge...i li donen els resultats del marcadors tumorals i tot...i me truca i ...m'ho diu...i t'ho imagines...Es qué a aquesta persona li tornés la salut una altra vegada i que jo he pogut ser part d'això i...també em sento part de la seva vida, com jo sento que ella sent que jo soc part de la seva. No sé, és un vincle especial i tu vols una mica i també em passa quan dono llet pels nens de la Vall d'Ebron' ammm, prematurs no sé! T'estàs traient llet per ajudar a un ser viu! Ostres! No sé!! Me sembla preciós...(silenci)

- Què vas pensar o què vas sentir quan vas conèixer a la M?

Què era un persona molt, molt...senzilla, molt transparent, molt humil, i molt castigada per la vida també...(pausa) que havia patit molt. Sí! Em va explicar vàries coses que jo penso que hi ha un component emocional en aquesta malaltia. I penso que, que...que amb lo que ha passat aquest dona ...puf!...(rebuf) que «menos» que...li habria pogut sortir això com una altra cosa...i que ho està

portant amb valentia, amb una tranquil·litat que... és absolutament admirable. És admirable! I contínua tenint als seus, estimant als seus, i parlant meravelles dels seus. I, bueno, és una persona que veu la vida d'una manera...no sé que dir-te...(pausa) Una persona, molt, molt...vital! Per lo que te, si tu no saps que te aquesta malaltia, fins i tot, no ho diries...és una persona molt somrient, molt contenta, molt agraïda i molt maca.

- Per què creus que li pot ajudar a la seva situació que tu li donis la teva llet?

Jo d'això jo no entenc...Sé que ella va dir que s'havien fet experiments amb rates i així...que va posar gotes de llet materna als tumors i que els tumors meguaven...Ostres! Ella lo acompanya amb una dieta i lo acompanya amb altres teràpies alternatives, no sé que ha provat: Ozonoteràpia, i d'altres coses...i sí això li va bé! Bueno...pues me imagino que quan tens una cosa així, sé que ella es pren 150 ml...i bueno, si li va bé, perfecte! I si no, no passa res!...S'ha de provar, s'ha de provar! Jo penso que sí li va bé! Jo li vaig dir que la meva llet era màgica! Ha, ha, ha, ha (riem).

- Com és el procés de recollida?

Bueno...jo...com quan dono al bebès de la vall, jo m'ho trec a cas amb un...no sé com es diu! ... (pensa) amb un tirallets la «cantitat» que ella vol. Sé d'altres mares donen menys «cantitat», jo vull omplir el pot de 150, poso el nom, la data i ho congelo. Quan tinc uns quants la truco. I llavors, ella ve aquí a Reus, en un bon lloc, li dono (6,36) i n'han fem així des de que la vaig conèixer.

- Des de quan portes?...

doncs, no ho sé Mar... deu fer 7 o 8 mesos...Sí...el meu fill te un any i quatre mesos, sí, sí,...(intenta recordar)...jo crec que sí! Què devia ser!, i tant...a de fer 7 o 8 mesos crec...

Mmmmm (confirmació). I, com creu que això repercuteix a la teva vida i a la vida de la M, independentment de la seva curació.

Mmmmmm, jo crec que hem establert un vincle...hem establert un vincle especial i estrany, fins a certa manera, que donis algo tant personal, és un fluid teu, algo tant personal, (he, he, he, riu) ja és

una miqueta curiós i el fet que ella ho rebí d'una manera tant natural...però també és bonic, clar! És, és...un vincle amb una persona que ha nascut a partir d'això i que d'altra manera no hagués sigut, i jo no sé sí havia fet algo tant personal

per una persona després d'anys d'amistats, és clar, no sé commmmm (s'atura)... com explicar-ho, es estranya, quan jo veig que te la llet de la bosseta amb la seva nevera, que ella va amb la seva nevera, ho agafa com sí fos un tresor, i per ella és...Uf!...Clar, i jo...no sé! És que és bonic! És una cosa especial! Per dir-te, i clar i m'ha entrat a la meua vida i també està fent un aprenentatge a mi, nooo? De veure a una persona tot amb tot lo que ha passat i com tira davant...i té il·lusió...inclús m'ha portat tot ...s'ha fet com una estadística de com ha evolucionat la seva malaltia, jo l'última vegada, li deia en mig en broma i mi en serio, «Crema això, » em creat una mena d'amistat...i és una persona molt especial per conèixer-la...és una persona molt maca, molt maca...

- Algo més què aportar?

Com què he dormit tant poc! Ha, ha, ha, ha! (riem) No sé que dir-te, estic contenta de lo que he fet i i que ho tornaria a fer...i mentre pugui continuaré fent, mentre jo tingui forces, perquè, com tu ja ho saps, vaig cansada, treballant, amb el nen, i tot...mentre ho pugui fer-ho, li donaré amb ella, ara ho tinc paralytitzat una mica lo dels nens, perquè clar,...no, no, es que no em surti llet de 150 per cada dia, clar que em sortiria, però a vegades no trobes el moment....quan el meu fill em veu amb tira-llet, doncs, es torna boig, no!!!?? (ha, ha, ha) li prenen!, li prenen!...ha, ha, ha! Llavors, mentre pugui i, «bueno», quan ella estigui recuperada de la salut i puc continuar la lactància del meu fill fins als tres anys com amb la meua fill, pues, tornaré a «retomar» lo dels nenes de la Vall d'Ebron, i, «bueno»...i ja està...no tinc més a dir...ho tornaria a fer!